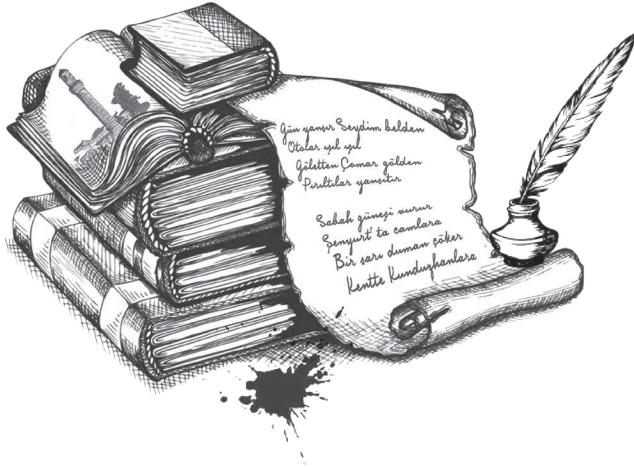

ŞİİR DİLİYLE ÇORUM

HASAN KORKMAZ

ÇORUM
2021

Birinci Baskı

Mayıs 2021

Bu kitabın bütün hakları Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince yazarına aittir. İzinsiz çoğaltılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. Ancak sanatsal amaçlı etkinliklerle tanıtım amaçlı kullanımlarda yazar, yapıt adı belirtilerek alıntı yapılabilir.

Baskı Cilt

Semih Ofset Matbaa. Sek. Yay. Sağ. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde Yapıcı İş Hanı No: 74 İskitler Altındağ / ANKARA
Sertifika No: 40581

Grafik ve Kapak Tasarım

Selçuk USTA

ISBN: 978-605-70296-3-8

Yayına Hazırlayan

Çorum Belediyesi Kent Arşivi

İsteme Adresi

Çorum Belediyesi Kent Arşivi
Yeniyo Mh. Gazi Cd. Turgut Özal İş Merkezi Kat:4
ÇORUM
Tel: 0364 225 08 10/1541/1539

**Bu Eser Çorum Belediyesi'nin Kültür Yayınıdır.
PARA İLE SATILMAZ**

TAKDİM

Anadolu, coğrafi konumu itibariyle tarih boyunca pek çok medeniyetin, kültürün uğrak noktası olmuştur. Buna bağlı olarak ortaya çıkan Anadolu Kültürü de yüzyılların tecrübelerinden süzülerek biçimlenmiş, kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Tarih boyunca çeşitli göçlerin olduğu, farklı kültürlerin yaşandığı, savaşların – barışların yapıldığı, ticaret yollarının geçtiği bir coğrafya olan Anadolu Türk – İslam Kültürüyle daha da zenginleşmiştir.

Milletimizin binlerce yıllık köklü bir tarih, dil, din, kültür ve bunun yanında kadim bir devlet anlayışıyla şekillendirdiği Anadolu bir medeniyetler atlasıdır. Bu atlasın en görkemli noktalarından biri de Çorum'dur. Şehrimiz; sözlü ve yazılı kültürel birikimi, coğrafi güzellikleri, barış ve kardeşlik içerisinde yaşama bilincine olan katkısıyla dünya mirasının bir değeridir. Çorum'umuzun ilçeleri, beldeleri, köyleri bu mirasın örnekleriyle doludur.

Yaşanımı kaydetme, duyulanı duyurma, duygu, düşünce ve hisleri estetik bir şekilde dile getirme ve geleceğe aktarma araçlarından biri olan şiir alanında da şehrimiz geniş bir repertuara sahiptir. Anadolu Kültür ve irfanının oluşmasında önemli bir yere sahip olan destanlar, ağıtlar, övgüler, hicivler, koşmalar, gazeller, türküler, deyişler Çorum'da da yüzyıllardır yazılmakta, okunmakta ve söylenmektedir.

Çorum Belediyesi olarak bizi millet yapan, insanlarımızı aynı değerler etrafında birleştiren; dil, din, ahlak, sanat, estetik, milli duygular gibi asli hissiyatımıza uygun çalışmalar yapmayı ve bu duyguları güçlendiren faaliyetlere destek olmayı kültür vizyonumuzun bir gereği görüyoruz. Bu kapsamda şehrimiz için yazılan şiirleri, bir araya getirdik.

Hacı Bayram-ı Velî'nin; ***“İnsan, şehri inşa ederken aslında taşın toprağın arasında kendisini inşa eder. Gönülde her ne var ise, şehir olarak görünür. Gönlü taş olanın şehri taş, gönülü aşk ile dolu olanın şehri gülistan olur”*** ifadesinde de yerini bulduğu gibi Çorum'u sosyal, kültürel ve sanatsal alanda örnek alınan bir ***'Anadolu şehri'*** haline getirmek için çalışıyoruz.

Sürelî yayınıımız olan kùltür, edebiyat ve sanat dergimiz ‘Şehir Defteri’ Dergimizin yazarlarından araştırmacı yazar Hasan Korkmaz Hocamızın hazırladığı ‘Şiir Diliyle Çorum’ Çorumlu ozanlarımızın, aşıklarımızın, şairlerimizin, dile getirdiği ya da kaleme aldığı eserlerin yer aldığı güzel bir antoloji oldu.

Eseri hazırlayan Hasan Korkmaz’ı tebrik ediyor, şehrimiz kùltür hayatına katkı sağlayan herkese içtenlikle şükranlarımı sunuyorum.

Dr. Halil İbrahim AŞGIN
Çorum Belediye Başkanı

Hasan KORKMAZ

Hasan Korkmaz, 1956 yılında Çorum'a bağlı merkez Karagöz köyünde doğdu. İlkokulu kendi köyünde, Ortaokulu, Lise'yi ve Eğitim Enstitüsü'nü Çorum'da tamamladı. 1979 yılında Çorum'un Boğacık köyünde başladığı öğretmenlik mesleğini 12 Eylül 1980'de bırakmak zorunda kaldı. Dokuz yıl özel sektörde çalıştı. 1993 yılında tekrar başladığı öğretmenlik mesleğinden 2016 yılında emekli oldu. Evli olan yazar bir çocuk babasıdır.

Ölçülü uyaklı halk şiiri tarzında şiirler de yazan Hasan Korkmaz'ın yurt genelinde birçok gazete ve dergide yayımlanmış şiirleri vardır.

Hasan Korkmaz'ın yayımlanmış kitapları şunlardır:

1. *Kayıp Şiirler (2012).*
2. *Öyküleriyle Çorum Yöresi Ağıtları (2015).*

İÇİNDEKİLER

Önsöz	21
-------------	----

GİRİŞ

I. Çorum İlinin Coğrafi Özellikleri

A. Konumu	23
B. Yeryüzü Şekilleri	23
1. Dağlar ve Yaylalar	23
2. Vadiler ve Ovalar	24
3. Akarsular ve Göller	24
C. Diğer Özellikler	24
1. İklim ve Bitki Örtüsü	24
2. Nüfusu	24
3. Hayvan Türleri	25
4. Yer Altı Zenginlikleri	25

II. Çorum'un Tarihi

A. İlk ve Orta Çağ'da Çorum	25
B. Türkler Döneminde Çorum	26
1. Osmanlılar Döneminde Çorum	26
2. Cumhuriyet Döneminde Çorum	28
3. Tarihi Eserler	28

III. Kültürel Yapı

A. Giyim Kuşam	29
B. Beslenme	30
C. Gelenekler	30
D. El Sanatları	31

BİRİNCİ BÖLÜM ŞİİR DİLİYLE ÇORUM

Abdullah ERCAN (Ercanî)	
Çorumlu Kız	33
Ahmet SERİN	
Çorum'da Sabah	34
Çorum Akşamları.....	35
Ali	
Çorum Destanı	36
Ali ÇETİN (Naçari Baba)	
Çorum Ben Seni	39
Seli Çorum'un	40
Düştü Aklıma	41
Ali Rıza Öztürk (Âşık Sorsavuş)	
Çorum Destanı	42
Geliyoruz	44
Arslan KARABACAK (Garibaslan)	
Çorumlu Gardaş	45
Ziyaret Eyleyin	47
Aşur ELMA	
Çorum'da	48
Ayşe ÇOBAN (Sevgican)	
Güzel Çorum	49
Güzel Çorum'um	50
Bayram YELEN (Yelenî)	
Çorum	51
Haydar ÇAKAR	
Çorum'um	54
Bekir HASIRCIOĞLU	
Çorum Halayı	55
Bekir SAĞIR	
Çorum'da	56
Bekir ŞAHİN	
Çorum	58

Celal SAKINMAZ	
Çorum	60
Cemalettin GÜRPINAR	
Çorum	61
Cengiz ACAR	
Çorum	63
Ceyhun Atuf KANSU	
Çorum İçin Şiir	64
Çelebi KARAYÜNLÜ	
Çorum	65
Dursun KARSLI (Can Dursun)	
Çorum'un	66
Âşık Dursun SARI	
Çorum Elleri	67
Fazlı UÇAR (Uçaroğlu)	
Çorum	68
Âşık FEYZULLAH	
Kaside-i Kapusuz	69
Gazi BARIŞCAN	
Köse Dağları.....	71
Hoş Geldiniz Çorumlular	72
Gülabi GÜLTEKİN (Âşık Gülabi)	
Selam Söyle	73
Güner KAYMAK	
Biz Çorumluyuz.....	74
Hacı HAMDİ / Nafiz	
Methiye-i Çorum	75
Halil ÇİMEN (Boranî)	
Çorum Güzellemesi	77
Yakışıyor Çorum'a	78
Çorumlu Çıktı	79
Çorum'un Simgesi Saat Kulesi.....	80
Halil KAYMAK	
Güzel İlim Çorum.....	82

Halit YILDIRIM	
Çorum'um	84
Hasan Hüseyin ÇİRKİN	
Güllerin Çorum	86
Hasan Lâatif SARIYÜCE	
Çorum	87
Haşim ASLIHAK (Haşimî)	
Çorum Elleri	88
Âşık Haydar BEKTAŞ	
Çorum	89
Haydar KILIÇ (Âşık Haydar, Ozan Garip)	
Benzemez	90
Çorum İli	92
Hititler	93
Çorum'daki Erler	94
Çorum	95
Haydar SARP	
Çorum'a Hasret	96
Haydar ŞAHİNDOKUYUCU	
Özü Güzel Çorum	97
H. Hayri UCAR	
Çorum	98
Çorum	99
Hıfzı ÖZBEKMEZ (Latifî)	
Çorum Benim Memleketim	100
Hulusi BORAN	
Çorum	101
Hüseyin ÇELİKCAN	
Çorum Saat Kulesi	103
Hüseyin ÇIRAKMAN	
Çorum'da Bağlar	104
Hüseyin GÜNDOĞAR	
Doyamadım Çorum İline	105
İhsan TOMBUŞ	
Çorum Türküsü	106

İsmail PAMUK	
Yol Ver Gidelim	107
Dursun	108
İsmail SAĞIR	
Çorum Güzeli	109
KADRİ	
Çorum Hakkında Methiye	110
Şanlı Çorum Merhaba	111
Kemal ÖZGÜR (Zorani)	
Eski Çorum	114
Özü Çorum'un	115
Turnam	116
Kenan YAŞAR	
Çorum	118
Kul Mustafa	
Kaside-i Kapusuz	119
Kapusuz	123
Leyla YILDIRIM (Leylican)	
Çorum'Dur Derim	124
Çorum.....	125
Âşık Mahzuni ŞERİF	
Selam Et	127
Mehmet Ali Eröksüz (Sefil Eröksüz)	
Özledim Çorum	128
Mehmet AYDIN	
Çorum Güzellemesi	129
Mehmet ERCAN	
Çorum İli	131
Mustafa ALAGÖZYAYLASI	
Çorum.....	133
Mustafa AYGÜN	
Olması Gerek	134
İz Bıraktılar	135
Mustafa ÖKSÜZ (Kul Öksüz)	
Omuzum Üstüne Başın Koysaydın	136

Necati KEÇELİ	
Çorum Gibi İl Bulamadım	137
Çorum	139
Nevzat BİLGİÇ	
Canlar Yöresi	140
Nuh Ali BERK (Kul Hızır)	
Çorum Elleri	141
Nuri NALINCI	
Çorum	144
Orhan TOP	
Güzel Çorum	145
Osman ATILLA	
Ankara Çorum Arası	146
Ömer ACAR	
Çorum	147
Rafet MENEKŞE	
Çorum	148
Recep Rahmi TANKAYA (Rahmi)	
Çorum	149
Çorum	150
Recep SERBES	
Köşe Bucak Çorum	151
Çorum'dan Sesler	153
Rıza KANDEMİR (Kul Rıza)	
Yolu Çorum'un	154
Çorum'un	155
Rıza KOÇAK	
Güzel Çorum'um	156
Rifat KURTOĞLU	
İzi Çorum'un	157
Sabri DİL	
Çorumludan	158
Sadık DAĞDEVİREN (Lüzumsuz)	
Çorum	159

Salih KOZAN (Kozanoğlu)	
Can Çorum	161
Salim GÜLBAHÇE	
Çorum Güzellemesi	163
Satı TUNÇ	
Çorum Eline Değer Biçilmez	165
Selman ARIZ (Âşık Selmanî)	
Çorum'um	166
Çorum	167
Memleketim	168
Seydi BEKTAŞ (Seydi Dede)	
Dili Çorum'un	169
Süleyman KAMIŞLI (Kul Süleyman)	
Güzel Çorum	171
Şekip ŞAHADOĞRU	
Çorum'un	172
Şükrü GÜMÜŞ	
Çorum Sevgisi	173
Tevfik ÖZBEN	
Çorum	174
Veysel ÇAĞIL	
Çorum'um	175
Yadigâr HAYTA (Garip Yadigâr)	
Çorum Bana Dar Geldi.....	177
Çorum'um Seni	178
Yeğen Gazi	
Güfte-i Yeğen Paşa'yi Çorumî	180
Yusuf Ziya LEBLEBİCİ	
Çorum	181

İKİNCİ BÖLÜM ŞİİR DİLİYLE ÇORUM'UN İLÇELERİ

Ahmet DEVREZ	
Şirin Kargı	183
Yusuf DOĞAN	
Alacahöyük	184
Ali TURALI (Kul Sefili)	
Sungurlu	186
Alparslan BAŞERGÜN	
Garip Ortaköy	187
Cemalettin GÜRPINAR	
Alaca Türküsü	188
Durdu ŞAHİN	
Çok Güzeldir Alaca	190
Dursun ÂŞIK	
Biz Kargı'nın Köyündeniz	194
Dursun KARSLI (Can Dursun)	
Sungurlu	195
Gazi BARIŞCAN	
Kavimler Kapısı Dilde Alaca	196
Halit YILDIRIM	
Osmancık	198
Uğurludağ'ım.....	200
Hasan Hüseyin ÇİRKİN	
Alaca	202
Hasan Hüseyin GÜDAY (Figani)	
Uğurludağ'ın Dumanı	204
Haydar KILIÇ (Âşık Haydar, Ozan Garip)	
Oğuzlar	205
Hulusi BORAN	
Hüseyinabat	206
Hüseyin ÖZSOY	
Ortaköy	207

İbrahim ARMUTÇUOĞLU (Karakelek)	
Sungurlu	209
İl Olman Gerek	210
İbrahim ŞAŞMA	
Bayat Güzellemesi	211
Kenan YAŞAR	
Mecitözü	213
Kul MUSTAFA	
Sungurlu	215
Leyla YILDIRIM (Leylican)	
Alaca	216
Uğurludağ	218
Canım Uğurludağ	219
Uğurludağ	221
Mansur OVACIKAŞI	
Seveceksin Kargı'yı	222
Kargılı	223
Melek BAL (Âşık Serbade)	
Uğurludağ	224
Muharrem MERAL	
Osmancık	225
Muzaffer ŞANVER	
Lâçin'den Ayrılma	227
Osmancık	228
Osmancık	229
Osmancıklı Osman'a	231
M. Zeki TÜFEKÇİ	
Ortaköy'ün Vasfı Hali	233
Nuh Ali BERK (Kul Hızır)	
Sungurlu'm	235
Osman Nuri ÖZTANIL (İçli)	
Sungurlu'm	237
Sungurlu'm	238
Ömer ACAR	
Sungurlu	239

Ömer KİDAY	
Uğurludağ'ım	240
Recep Rahmi TANKAYA (Rahmi)	
Bahar ve Ortaköy	241
Uğurludağ	242
Rifat KURTOĞLU	
İskilip	244
Sakin KARAKAŞ	
Yâr Gelir (Osmancık)	246
Salih KOZAN	
Bayat'ım	249
Güzel Bayat'ım	250
Selman ARIZ (Selmani)	
Sungurlu	251
Sırrı ÇAĞLAR	
Osmancık	252
Suat KIRÇIÇEK	
Güzel Sungurlu'mdan	254
Şükrü TÜZÜN	
Yolcum	255
Zeliha CEYLAN	
Ben Ortaköylüyüm	256
Ziya ŞENSES	
İskilip	257

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİR DİLİYLE ÇORUM'UN BELDELERİ - KÖYLERİ

Ali Rıza ÖZTÜRK (Sorsavuş)	
Karabayır Köyü	259
Ali TURALI (Kul Sefili)	
Gidiyorum Köyüme	261
Vah Köyüm	263

Arslan KARABACAK (Garibaslan)	
Köyüm Acıpınar'a	264
Bir Yolcu Geçti	265
Cafer GÜRHAN	
Sarimbey Köyü	267
Cuma TÜRKMEN	
Büget Köyü	268
Duran ULUSOY	
Köyüm	270
Ekrem KÍRAZ	
Bizim Köyde	271
Eşref ERDOĞAN	
Haydar Köyü	275
Güner KAYMAK	
Canım Yaylacık	276
Halil ÇİMEN	
Sarimbey'i Şimdi Gör	277
Sarimbey'i Şimdi Gör	279
Sarimbeyli Saymam Ben	280
Turnam Sarimbey'e Uğrarsa Yolun	281
Halil İbrahim ÇALGICI	
Kuşsaray'a Özlem	282
Halil KAYMAK	
Yaylacık	284
Hamdi ALKIR	
Evcı Köyü	285
Hamdi ÖZDEMİR	
Araphacı Köyü	286
Hasan İPEK	
Gör Beni	287
Hasan KORKMAZ (Korkmazî)	
Karagöz	289
Âşık HAYDAR	
İlle Sarimbey	290

Haydar KILIÇ (Âşık Haydar, Ozan Garip)	
Kışlacık	291
Haydar SARP	
Köyüm	292
Perçem	293
Akviran	294
Haydar ŞAHİNDOKUYUCU	
Köyüm Kamışlı	295
Hikmet TEPEKÖYLÜ (Hikmetî)	
Köyüm Kızılhamza	296
Hulusi BORAN	
Koçasar Köyü	297
Hüseyin ÇİMEN	
Köyüme Özlem	299
Hüseyin ÖZSOY	
Güzel Yaylacık	301
İbrahim GÖSTERİR (Ozanî)	
Çalyayla'nın Çamur Yolu	303
İsmail ÖNAL	
Eşi Bulunmaz Üçköy	304
Kamer METİN	
Sorkoğlan Köyü	305
Âşık Kemal AKSOY (Kemalî)	
Höyük Köyü	306
Kemal ÖZGÜR (Zorani)	
Gidelim	307
Meftun TOPÇU (Meftuni)	
Kuşsaray	309
Murat KAYMAZ	
Güzel Köyüm Elemin'im	310
Mustafa ÖKSÜZ / Kul Öksüz	
Bükse	312
Benim Köyüm Örencikkaçağı	313
Muzaffer ŞANVER	
Görünür	314

Mürsel Kirazlı	
Köyüm Fındıklı.	316
Müslüm TANRIVERDİOĞLU	
Güzel Köyüm	320
Recep Rahmi TANKAYA (Rahmi)	
Farzant	321
Ayasköy	323
Güzel Köyler.....	324
Rıza KANDEMİR (Kul Rıza)	
Köyümün	326
Satılmış KORUK	
Köyüm Yazır	327
Sefil AHMET	
Muradım	328
Ali Rıza GÖRMEMİŞ	
Hamdiköy	329
Şükrü GÜMÜŞ	
Körücek	330
Söğütyolu Türküsü	331
Tevabil TEMUROĞLU (Âşık Yoksulî)	
Gökçepınarı.....	333
Veli Saim GÖKBOLAT (Sayimî)	
Köyüm Çampınar	334
Yeter BEKTAŞ	
Gardaş	335
Zülfikar ÖZBİLGİN	
Güvenli Köyü	337
KAYNAKÇA	343
KAYNAK KİŞİLER.....	351

ÖNSÖZ

Çorum, antik çağdan günümüze dek pek çok uygarlığa yurt olmuş, bunların tarihi ve kültürel mirasını da günümüze dek taşımıştır.

Doğal, tarihi ve kültürel zenginliğiyle adeta açık hava müzesini andıran Çorum, geçmişten günümüze çok derin izler taşıyan önemli illerden biridir. Hititlere başkent olmuş, tarihin ilk yazılı barış antlaşması olan Kadeş Barış Antlaşması bu topraklar üzerinde imzalanmıştır.

Çorum, coğrafi konum olarak Orta Karadeniz bölümünün iç kısımlarında yer alır. Samsun-Ankara yolu üzerinde bulunur. Karadeniz Bölgesini ve doğusunda bulunan birçok ili batıya bağlar. Bu nedenle farklı kültürlerle sürekli ekonomik, sosyal ve kültürel iletişim halindedir. Üzerinde yaşayan farklı inanç gruplarıyla da ayrı bir kültürel zenginliğe sahiptir.

Yukarıda bahsettiğimiz nedenlerden bir tanesi bile Çorum'u önemli bir kültür merkezi yapmaya yeter de artar bile. Çorum böyle illerimizden biridir. Ne yazık ki tanıtım yetersizliği sebebiyle bu kültürel zenginliğini yeterince değerlendirebilmiş değildir. Alınması gereken daha çok yol vardır.

İnsanlar üzerinde yaşadıkları topraklara benzerler. Yaşadıkları yerin coğrafi yapısından, ikliminden, bitki örtüsünden ve doğal zenginliklerinden hep etkilenmişlerdir. Bunların yanı sıra yöredeki yaşanmış olan sosyal olaylar, tarihi geçmiş ve kültürel yapı, insanın düşüncesinin, davranışlarının sosyal yaşantısının ve inanç anlayışının oluşmasına, şekillenmesine doğrudan etki eder. Tüm bu etkileşim, dil ve anlatımda olduğu gibi, yaptığı müzikte, resimde, oyunda, yazılan şiirde kısacası yaşamın her alanında etkisini gösterir.

Bu nedenle Çorum'un coğrafi yapısı, tarihi ve kültürüyle ilgili bilgi vermeyi uygun bulduk.

Şiir Diliyle Çorum adlı kitapta değerlendirmeye aldığımız azımsanmayacak sayıda şiir bulunmaktadır.

Biliyoruz ki ulaştığımız ve bu kitapta değerlendirmeye aldığımız şiirlerden daha başka da şiirler söylenmiştir. Söylenmeye de devam edecektir.

Yörenin âşıkları ve şairleri yöre insanının duygularını, düşüncelerini, duyduğu sevgiyi, hasreti, övgüyü, yergiyi ve sitemini sanat anlayışı içinde anlatmaya çalışmışlardır.

Değerlendirilmeye alınan şiirlerin tamamının teknik ve anlam yönünden kusursuz olduğunu söyleyemeyiz. Hoş görünüşe sığınarak, birçok eksikliğine rağmen bu kitaba almaya sakınca görmedik.

Uzun bir çalışmanın ürünü olan kitabımız üç bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde Çorum Üzerine Şiirler, ikinci bölümde İlçeler Üzerine Şiirler, üçüncü bölümde Belde ve Köyler Üzerine Şiirler bir araya getirilmiştir.

Bu çalışma dileriz ki, Çorum için bundan sonra yapılacak daha kapsamlı çalışmaların yolunu açar.

Bu kitabın ortaya çıkmasında katkıları olan âşıklardan, ozanlardan hayatta olmayanları rahmetle anıyor, yaşayanlara ise içten teşekkür ediyorum.

Hasan KORKMAZ

GİRİŞ

1. ÇORUM İLİNİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

A. KONUMU

Çorum ili; Orta Karadeniz bölümünün iç kısmında yer alır. Doğusunda Amasya, güneyinde Yozgat, güneybatısında Kırıkkale, batısında Çankırı, kuzeydoğusunda Samsun ile çevrilidir.¹

Enlem ve boylam değerlerine göre yaklaşık olarak; 33 derece 58 dk. - 35 derece 31 dk. doğu boylamları ile 39 derece 55 dk. - 41 derece 19 dk. kuzey enlemleri arasındadır.

Yüzölçümü 12.820 km² olan Çorum'un deniz seviyesinden ortalama yüksekliği (rakım) 820 metredir.

Ankara'ya 244, İstanbul'a 614, Amasya'ya 92, Sinop'a 294, Samsun'a 172, Tokat'a ise 188 km. uzaklıktadır.²

Çorum'un merkez ilçe dâhil on dört ilçesi vardır. Bunlar; Merkez İlçe, Alaca, Bayat, Boğazkale, Dodurga, İskilip, Kargı, Lâçin, Mecitözü, Oğuzlar, Ortaköy, Osmancık, Sungurlu ve Uğurludağ'dır.

B. YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

1. Dağlar ve Yaylalar

İl sınırları içerisinde bulunan dağlar genellikle yüksek değildir. Ortalama yükseltileri 1500 metre dolayındadır. Bunlar, Orta Karadeniz'den başlayıp Canik Dağları, Ilgaz ve Küre Dağları'nın başlangıç noktalarını oluşturan sıradağlar biçiminde güneye doğru uzanır ve gittikçe alçalır. Çorum dağlarının yüksek olanları daha çok İskilip, Osmancık ve Kargı ilçeleri toprakları üzerindedir.³

Eyerci Dağı, Alagöz Dağı, Köse Dağı, Kara Dağ, Kartal Dağı, Çal Dağı, Ada Dağı, Kös Dağları, Teke Dağı, Kavak Dağı, Göl Dağı, Deveci Dağları, Çakırözü Dağları Çorum ilinin belli başlı dağlarıdır.

Yaylaları; Kargı Yaylası, Abdullah Yaylası, Bayat Kunduzlu Yaylası, İskilip Yaylası, Elmabeli Yaylası, Osmancık Yaylası'dır⁴.

1 Çorum İl Yıllığı (2003), Çorum Valiliği Yayını, Tepofset Ltd. Şti. 2003, s.48.

2 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), *Coğrafyası, Tarihi, Kültürü ve Edebiyatıyla Çorum*, s. 25.

3 Çorum İl Yıllığı (2003), s.50.

4 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), *Age*, s.25.

2. Vadiler ve Ovalar

Kızılırmak, Yeşilirmak ve kolları, Çorum ilinin vadilerini oluşturur. Önemlileri şunlardır: Sıklık Boğazı, Hatap Vadisi, Harami Vadisi, Dana Boğazı (Dana Deresi) Kırkdilim Vadisi, Sacayak Vadisi, Hışır Vadisi, İncesu Vadisi.

Çorum'un ovaları ise Çorum Ovası, Sungurlu Ovası, İskilip Ovası, Kargı Ovası, Osmancık Ovası, Alaca Ovası'dır.

3. Akarsular - Göller

Çorum ilinin İki önemli akarsuyu Kızılırmak ve Yeşilirmak'tır. Çorum topraklarında havzalar oluşturularak sularını Karadeniz'e ulaştırırlar. Bunların yanı sıra Çekerek Irmağı, Çorum Çat Suyu, Alaca Irmağı, Mecitözü Çayı da önemlidir.

Eymir Gölü, Elekçi Gölü, Kırkarmut Gölü doğal gölleridir.

C. DİĞER ÖZELLİKLERİ

1. İklim vse Bitki Örtüsü:

Çorum, Karadeniz ikliminden İç Anadolu iklimine geçiş yeri üzerinde yer alır. Genel olarak yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır.

Doğal bitki örtüsü açısından çok fakirdir. Çorum ilinin güney bölgelerinde bitki örtüsü bozkırdır. Otsu bitkiler hâkimdir. İlkbahar yağmurlarıyla yeşerirler, sonbahar da kururlar. Bunara örnek verilecek olursa; papatya, gelincik, devedikeni, köygöçüren, çakırdikeni, kangalotu, sığırkuyruğu, yavşanotu, çiğdem geniş yayılım alanı bulmuştur.

Ceviz, kiraz, erik, kayısı, elma ve dut gibi daha birçok meyve ağacı türü yörede yetişir. Akarsu boylarında söğüt ve kavak yüksek yerlerde ise meşe, ardıç, sarıçam, karaçam, kızılçam, köknar gibi ağaçlar görülür.⁵ Geçmişte orman olduğu belirlenen büyük alanlar günümüzde mera ve otlak durumundadır.

2. Nüfusu

2016 yılı verilerine göre Çorum ilinde toplam nüfus, 527.863 kişidir. Bunun 261.606'sı erkek, 266.257'si kadındır.

Çorum'da nüfusun yaklaşık yüzde 72'lik bölümü il, ilçe merkezlerinde, yüzde 28'lik bölümü ise köylerde yaşamaktadır.⁶

Kırsaldan şehir merkezine olan göçler nedeniyle merkez ilçe nüfusu artmaktadır. Ancak ilin genel nüfusu dış göçler nedeniyle 1990 yılından itibaren her yıl bir önceki yıla göre azalmaktadır.⁷

5 Çorum İl Yıllığı (2003), s. 59.

6 <http://www.nufusu.com/il/corum-nufusu> [11.09.2017].

7 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 89-90.

3. Hayvan Türleri

Ülkenin iki önemli ırmağı olan Kızılırmak ve Yeşilirmak, Çorum topraklarını sulayarak Karadeniz'e ulaşır. İrili ufaklı pek çok doğal ve yapay göl vardır. Dağları, vadileri ve ovalarıyla çeşitli hayvan türlerine ev sahipliği yapmaktadır.

Kısmi olarak kuzey kesimlerinde Karadeniz, büyük bölümünde İç Anadolu iklimi hüküm sürmektedir. Bu iklim özelliklerinden dolayı zengin hayvan türlerine sahiptir diyemeyiz. Yörede yaban hayvanları; keklük, üveyik, güvercin, sığırcık, turna, yaban kazı, ördek, bildircin, çulluk, angut, tavşan, tilki, porsuk, kurt, ayı, sansar, yaban domuzu gibi hayvan türleri oldukça boldur. Doğal ve yapay göllerinde bol miktarda balık vardır.

4. Yer Altı Zenginlikleri

Çorum, yeraltı zenginlikleri bakımından fakir sayılır. İl sınırları içerisinde çıkarılan madenlerden sadece tuz ve linyit yataklarından yüksek oranda faydalanılır. MTA Enstitüsü tarafından yapılan araştırmalara göre il sınırları içerisinde metalik maden, endüstriyel hammadde ve birincil enerji kaynakları listesine göre manganez, asbest, bentonit, mermer, tuz, Linyit kömürü, içmece ve kaplıca suları, maden suyu bulunur.⁸

II. ÇORUM'UN TARİHİ

A. İlk ve Orta Çağ'da Çorum

Çorum, tarih öncesi ve tarih çağlarında önemli uygarlıkların yerleşim merkezi olmuştur. Bu yüzden şehrin her yanında bu uygarlıkların kalıntlarına rastlanır.

Çorum ilinin antik tarihinde en önemli dönem Tunç Çağı'dır (MÖ. 3000-1200). Eski Asur kaynaklarından çıkarılan bilgilere göre MÖ. 3000 yıllarında Anadolu'da etrafi surlarla çevrili en az on yedi şehir devleti vardır. Çorum ve çevresinde böyle etrafi surlarla çevrili zengin pek çok kent devletinin varlığı yapılan arkeolojik kazılarla belirlenmiştir.

Erken Tunç Çağı'nın sonlarında yaşamış olan Hattiler Anadolu'nun ismi bilinen en eski yerli kavmidir. Kendilerine özgü bir dil kullanmışlardır. Hattiler çok yüksek bir uygarlık düzeyine erişmelerine rağmen Hititlere yenilmekten kurtulamadılar.

Hititler, Asur Ticaret Kolonileri'nin Anadolu'dan çıkmak zorunda kalmasıyla devlet idaresini tamamen ellerine geçirdiler. Anadolu'nun yerli halkıyla kaynaşp, Büyük Hitit Devleti'ni kurdular (MÖ. 1650- 1200). Bu devletin başkenti Hattuşa'dır.⁹

Hititlerden sonra bölgeye sırasıyla Frigler, Kimmerler, Medler, Persler pesler'den sonra MÖ. 276'da Galatlar geldi. Galatlar, Çorum ve çevresinde Hitit

8 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 89-90.

9 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 215-216.

ve Friglerden sonra en çok iz bırakan devlet oldu. Daha sonra Çorum ve çevresi Romalıların ve Bizans İmparatorluğu'nun yönetimine geçti.¹⁰

B. Türkler Döneminde Çorum

Danışmentname'ye göre Alpaslan'ın beylerinden Emir Danışment Ahmet Gazi, 1071 tarihinde Malazgirt Savaşı'na katıldıktan sonra bu yörenin fethine memur edilmiştir. Ahmet Gazi 1071 tarihinde Sivas, Kayseri ve Malatya'yı, 1073 tarihinde de Tokat ve Zile'yi aldı. Buradan da Niksar, Amasya, Çorum, Çankırı, İskilip ve Elbistan'a ilerledi. Çorum yöresinin fethi konusunda ikinci bir görüş, bu bölgenin Emir Tutak ya da Emir Artuk tarafından fethedildiğidir. Bazı kaynaklarda ise Danışment Gazi'nin Anadolu'ya 1080'deki büyük Türkmen göçü ile geldiği yazılıdır.

Süleyman Şah'ın 1085'te Anadolu birliğini kurduktan sonra ölümü üzerine birlik dağıldı. Emirler kendi beyliklerini kurdu. Bu beyliklerden Danışmentli Beyliği kuvvetlenerek genişledi. Amasya, Tokat, Niksar, Çankırı, Ankara ve Malatya'yı içine aldı.

Çorum ve çevresinde kurulan Danışmentlilerin en önemli olayı yeni yurtlarını batıdan gelen Haçlı Seferlerine karşı savunmak zorunda kalmalarıdır.

Danışment Beyliği'nin Anadolu Selçuklu hâkimiyetine geçmesinden sonra Kayseri, Çorum, Kastamonu hattının doğusunda kalan ve Sivas'ın merkez olduğu genişçe bir saha Danışment vilayeti adını taşıyordu. Danışment Beyliği Anadolu Selçuklu Devletine II. Kılıç Arslan (1156-1192) zamanında bağlandı.

13. yüzyılda Çorum'un içinde bulunduğu yöreyi etkileyen en önemli olaylardan biri de Moğol istilasıdır. Moğollar, 1243 tarihinde iç karışıklıklar nedeniyle güçsüzleşen Selçuklu ordusunu yenerek 1256 yılından itibaren Anadolu'yu fiilen işgal ettiler. Yağma ve soygunlar sebebiyle halkın huzuru ve rahatı bozuldu. Bu yüzden ülkede nüfus kaybı yaşandı.

Çorum, Selçuklular döneminde Sivas, Amasya ve Tokat kentleri düzeyinde bir gelişme gösteremedi. Bunun en önemli sebebi kervan yolları üzerinde olmayışındır. Çorum'un gerek Selçuklu, gerekse beylikler zamanında sönük bir kasaba görünüşünde olduğu görüşü hâkimdir. Çorum'da Anadolu Selçuklu dönemine ait mimari kalıntıların bulunmayışı bu görüşü destekler.¹¹

1. Osmanlılar Döneminde Çorum

Çorum, 1398 tarihinde Yıldırım Bayezid'in fethinden Cumhuriyet'e kadar Osmanlı yönetiminde kaldı. Ankara Savaşı'ndan (1402) sonra Yıldırım Bayezid'in kurduğu birlik bozuldu.

¹⁰ Çorum İl Yıllığı (2003), s.35.

¹¹ Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 128-130.

Timur'un himayesinde Amasya'da egemenliğini yürüten Çelebi Sultan Mehmet, Çorum'da bir subaşılık kurarak bu çevreyi Osmanlı yönetiminde tuttu. 1413 yılında Anadolu'da birliği sağlayarak oğlu II. Murat'ı Amasya'ya vali olarak atadı.¹² Bu dönemde Çorum Sancağı Amasya'ya bağlı idi.¹³

Osmanlı Devleti'nde halkın can ve mal güvenliğini sağlamak padişahların birinci görevidir. Fakat devlet halkın Celali isyanlarıyla başlayan ve kapısız, levent diye adlandırılan kişi ve gruplarca devam eden zulüm ve soygunlarla ezilmesine engel olamadı.

16. yüzyılda dini ve sosyal bakımdan etkileri günümüze kadar gelen önemli olayların meydana geldiği bir dönemdir. Osmanlı vakayiname ve arşiv belgelerinde kendilerine mahsus terimiyle Rafızilik yahut Kızılbaşlık olayı, başka deyimle halkın Sünnilik ve Kızılbaşlık şeklinde bölünmesi olayıdır.

1501 yılında İran'da Safevî Devleti'ni kuran Şah İsmail, daha çok Türkmen nüfusuna dayanarak en büyük rakibi gördüğü Osmanlı Devleti'ne karşı On İki İmam Şiiliğine dayalı propagandaya başladı.

Bunun sonunda ilk olay II. Bayezid döneminde oldu. Şah İsmail'in halifelerinden Nur Ali Halife müritleriyle Sivas, Tokat, Amasya ve Çorum civarında halkı Şah İsmail'e biate davet etmekle kalmayıp, Faik Bey komutasındaki kuvvetleri yenerek Tokat'ı zapt etti. Buna bağlı olarak Teke yöresinde Şahkulu (1511), Orta Anadolu'da 1520'de Bozoklu Celal (Şah Veli) ve nihayet 1526-1527 yıllarında Orta Anadolu'da Şah Kalender isyanları çıktı.

16. yüzyılda en önemli olaylardan biri de medrese öğrencilerinin çıkardıkları isyanlardır. Bu karışıklıklar daha çok medrese ve imaretlerin çok olduğu çevrelerde çıktı. Başlıca bölgeler arasında Tokat, Amasya ve Çorum üçgenini çevreleyen yöreler vardır. Genç insanlar arasında önce ahlak dışı birtakım olaylar görüldü. Halkın kadın, kız ve genç çocuklarına tecavüzcüleri arttı. Köylere, kasabalara çıkan suhteler zorla yiyecek, para vb. toplamaya başladı. Kovuşturma başlayınca eyleme geçtiler.

Bu yüzyılın diğer bir toplumsal olayı da Celalî ayaklanmalarıdır. Çorum sancağında da Celalî ayaklanmaları yoğun bir şekilde yaşandı. Bunların arasında 90 adamıyla köyleri basan, yol kesen Canfedaoğlu (asıl adı Timurtaş) başta gelir. Bir diğeri de Karayazıcı'nın başlattığı Celalî ayaklanmasıdır.

Çorum, Celalî isyanları ile diğer eşkıyalık olaylarından önemli ölçüde etkilendi. Bu yüzden Çorum, pek çok açıdan diğer orta Anadolu kentlerinin gösterdiği başarıyı gösteremedi.

Osmanlı Devleti'nin idari bakımdan temel yapısını sancaklar teşkil ediyordu. Devletin vergi gelirini belirlemek, asker toplamak, toprak kullanımını düzene sokmak için yapılan tahrirlerde sancak birimi esas alınır. Fatih Sultan Mehmet zamanında hazırlanan tahrir defterinin noksan olması nedeniyle Çorum'un ne zaman sancak merkezi olduğu tam olarak belli değildir.¹⁴

12 Çorum İl Yıllığı (2003), s. 40.

13 Çorum İl Yıllığı, 1967, s. 93.

14 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 133-141.

2. Cumhuriyet Döneminde Çorum

1923 yılında cumhuriyetin ilanı bütün yurttta olduğu gibi Çorum'da da sevinçle karşılandı.

Çorum cumhuriyetin ilk yıllarında Ankara'ya bağlı bir sancak iken Ankara'nın başkent olmasından sonra 20.04.1924 tarihinde il oldu. Cumhuriyetle birlikte hızlı bir gelişme sürecine girdi. Köylerle bağlantıların kolayca sağlanması için "köy büroları" kuruldu. Yeni okul binaları yapıldı. Öğretmen sayıları artırıldı ve köy yatılı okulları açıldı. Merkez ilçelerinde yeni yol ve binalar yapıldı. 1932 yılında Hatap Un, 1933 yılında dokuma fabrikası açıldı. 1932-1942 yıllarında Teşvik-i Sanayi Yasası'yla belediyenin kurduğu elektrik fabrikasıyla birlikte dokuma fabrikası ve üç tane daha un fabrikası kuruldu.

1957 yılında Çimento Fabrikası'nın kurulmasıyla Çorum'da modern anlamda sanayileşmenin temeli atıldı. Teşvik tedbirlerinin artmasıyla birlikte tekstil, pik, çelik döküm, kâğıt, tıbbi malzeme, hazır giyim, oto radyatör, kalorifer kazanı gibi daha birçok işletme açıldı. Çorum'da hızla gelişen yumurta tavukçuluğu Çorum'un adını duyurmada etkili oldu.

Günümüzde ise hem iç pazar hem de dış pazar olmak üzere gelişmiş bir sanayi bölgesi haline geldi.¹⁵

3. Tarihi Eserler

Tarihi 7000 yıl öncesine uzanan Çorum'da, yapılan arkeolojik kazılarda elde edilen bilgilere göre sırasıyla yontma ve cilalı taş devri, bakır taş devri, tunç çağı ve Asur ticaret kolonileri çağına ait kalıntılar bulundu.

Çorum'da yaşayan ilk yerli halk Hattiler'dir. Daha sonra bölgeye Hititler egemen oldu. Başkentleri Hattuşa (Boğazkale)'dir. Hititler'den sonra sırasıyla Firig, Pers, Pont krallıkları ve Galatlar; daha sonra Roma, Bizans, Danişmetoğulları, Selçuklu ve Osmanlı Devleti yöreye egemen oldu. Tüm bu uygarlıkların kalıntılarını kimi zaman üst üste, kimi zaman da yan yana bulunur.

Boğazköy-Hattuşa, Alacahöyük ve Ortaköy Şapınuva gibi Çorum il sınırları içinde Hititlere ait önemli ören yerleridir. Boğazköy-Hattuşa, UNESCO tarafından koruma altına alınan Türkiye'deki dokuz yerden biridir. Geçmiş dönemlere ait bulunan birçok tarihi eser Çorum il ve ilçelerine ait müzelerde sergilenmektedir.

Hititlerle Mısırlılar arasında yapılan, tarihin ilk yazılı antlaşması olan Kadeş Antlaşması'nın kil tabletleri Çorum Boğazköy'de bulundu.¹⁶

Boğazkale-Hattuşa'daki Büyük Mabet (Yeşil Taş), Yerkapı, Yerkapı'da bulunan Potern (Tünel), Büyükkaya, Yazılıkaya; Alacahöyük'teki Sfenksli Yol, Tunç

15 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s.187-192.

16 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 269-270; Çorum İl Yıllığı (2003), s.194-214.

Çağına ait Kral Mezarları, Hitit Barajı; Ortaköy-Şapınuva'daki Ticaret merkezi, Kybele Kabartması, Çorum-Osmancık yolu üzerinde Kapılı Kaya Mezarları adeta birer açık hava müzesi gibidir.

Çorum Ulu Camii, Han Camii, Kargı Oğuz Köyü Camii, Elvan Çelebi zaviye ve türbesi, Çorum Paşa Hamamı, Çorum Saat Kulesi, Veli Paşa Hanı ve Koyun Baba Köprüsü önemli tarihi yapılarıdır.

Çorum Kalesi, Osmancık'ta Kandiber Kalesi, İskilip Kalesi kentin en önemli kalelerindedir.

III. KÜLTÜREL YAPI

Kültür bir toplumun gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerlerdir. Bu değerleri yaratmada, sonraki kuşaklara aktarmada insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü olarak da tanımlanır. Kültür daha çok bir toplumun tarihi boyunca yarattığı eserlerdir,¹⁷ o toplumun ortak yaşama tarzıdır. Toplumun düşünüş ve davranışını yansıtır.

Türk edebiyatının birçok önemli isminin yolları bir şekilde Çorum'a düşmüştür. Bunlardan; Abidin Dino, Kemal Tahir (Demir) Çorum'da kaldıkları sürede izlenimlerini romanlarına konu etmişlerdir. Özellikle İskilip, Bedri Rahmi'nin hem şiirlerini hem de resimlerindeki renk ve desenleri önemli ölçüde etkilemiştir.¹⁸

Toplumların kültürel çeşitliliği içinde folklor önemli bir yeri tutar. Kültürle folkloru birlikte, düşünmek gerekir. Bir başka deyişle, folklor dediğimiz halkın yaşantısı, düşüncesi, inancı, geleneği, giyim-kuşamı, el sanatları, edebî ürünleridir. Halkın kültürel zenginliğini belirler.

Folklor, milletleri millet yapan onu diğer milletlerden farklı kılan sosyal kurumların (dil, din, tarih, dünya görüşü, sanat, örf ve âdetler) uyumlu bir bütünü olarak kabul ettiğimiz millî kültürün temel unsurudur.¹⁹

A. Giyim-Kuşam

Her yörede olduğu gibi Çorum'da da eskiden kadın ya da erkeklerin çok çeşitli giyimleri yoktu. Halkın kendi ürettiği, biri gündelik biri de yabanlık yani misafirlik iki çeşit giysisi bulunurdu.

Günümüzde hayat standartlarındaki artış ve moda insanları çeşitli giysiler bulundurmaya zorluyor. Endüstri ile rekabet edemeyen eski ata sanatları gittikçe yok oluyor. İnsanlar zamana ve şartlara paralel olarak modanın etkisinde kalarak çok seçenek ve hızlı tüketim anlayışını benimsiyor.

17 Doç. Dr. Yavuz Bayram (Editör), Age., s. 269.

18 Özlem Sir Gavaz - Meral Demiryürek, *Çorum ve Kültür*, s. 181.

19 Dr. Doğan Kaya, *Âşıkların Diliyle Sivas* s. 29.

Çorumda geleneksel giyim kuşam kadın ve erkek giyimleri olarak incelenebilir. Çorumda eski erkek giyimleri düz ve desenli yünlü kumaşlardan yapılır, zengin tabir edilen kesim çuha kumaştan elbise diktirirmiş. Elbise biçimleri, şalvar da denilen bol paça pantolon, üstüne de kolsuz yelek şeklindedir. Giysiye Tosya kuşağı denen yün kuşak veya deriden yapılmış gayret kuşağı sarılır, ayaklara tozluk denen yün çoraplar giyilir, başlarına da fes ve fesin üzerine tül bent sarılırmış.

Kadın giyimleri; Üç etek, şalvar, yelek (delme), ceket, içlik, kıstırma (Korse benzeri) ve gömlek parçalarından oluşurdu.²⁰

B. Beslenme

Beslenme kültürü yaşanan yerin ekonomik, coğrafi ve tarımsal üretim özelliklerini yansıtır. **Çorum, yöresel yemekler bakımından oldukça zengindir.**

Leblebisi ile ünlü olan İlin özgün yemekleri arasında: yufka, mayalı, yanıç, cızlak, kömbe, oğmaç, hingal, haşhaşlı çörek, borhani çullama, mıhlama, madımak, İskilip dolması. Keşkek, mumbar, arapaşı, hedik, çatal aşu, düğün çorbası, toyga çorbası, tarhana çorbası, bulgur çorbası, mantı, çeşitli börek, helve, kara çuval helvası, has baklava, kurutulmuş sebzelerden yapılan yemekler sayılabilir.

C. Gelenekler

Gelenek geçmişten günümüze nesilden nesle sözlü veya yazılı iletişim yoluyla aktarılan değerlerdir. Çoğu zaman yazılı olmamakla birlikte geleneklerin de bir tarihinin olduğunu biliriz.

Doğumundan ölümüne kadar insan hayatın her safhasında halkın iç içe olduğu, rağbet ettiği ve nesilden nesle aktardığı gelenekler, Çorum merkeze oranla kırsal alanlara doğru bir canlılık yaşanmaktadır. Ne var ki, “evlenme, düğün, gelin alma, el öpme, sünnet, bulgur çekme, imece, taziye, doğum, bayram kutlama törenleri, koç katımı, aşure günü, diş hediği” gibi pek çok şekilde kendini gösteren geleneklerde ve buna bağlı uygulamalarda gün geçtikçe belirgin bir farklılaşma, giderekte zayıflama ve azalma olduğu görülmektedir. Gelenekler kente göç edenlerde, içinde bulunduğu ortamın da etkisi ve değişen ihtiyaçlar nedeniyle yeni değerler kazanmıştır.

Toplumların dilini ve kültürünü yüzyıllar boyunca yoğurur. Bu arada akan bir nehir gibi aktığı her topraktan unsular alarak devam eder. Bu bakımdan her toplumun dili ve geleneği o toplumun çağlar boyunca yaşadığı tarihinin bir özetidir.

20 Özlem Sir Gavaz - Meral Demiryürek, Age., s. 223-226.

D. El sanatları

Toplumun duygularını, sanatsal beğenilerini ve kültürel özelliklerini yansıtan ve geleneksel olma özelliğini taşıyan el sanatları, geçmişte gelir sağlamak için yapılan bir uğraşırken günümüzde, boş zamanı ve boş işgücünü değerlendirmek, geçmişi yaşatmak ve hobi amacıyla yapılmaktadır. El sanatları kullanılan hammadde ve üretim tekniklerine göre çok çeşitlilik göstermektedir. El sanatlarının çeşitli olmasında; yörede bulunan hammadde, geçmişte yapılan el sanatı türü gelenek ve görenek de etkili olmaktadır.²¹

Geçmişte Çorum'da el sanatlarının her türü ile uğraşılmakta ve ihtiyaç doğrultusunda üretimi yapılmaktaydı. Günümüzde bakırcılık, dokumacılık, ağaç işleri ve bitkisel örücülük, deri işleri, yorgancılık, toprak işleri gibi el sanatları ise halen yapılmaya devam etmektedir. Ancak teknolojinin gelişmesi, el sanatları ürünlerinin artan nüfusa bağlı olarak ihtiyacı karşılayamaması, bazı el sanatlarının çağını tamamlaması uğraşanların yeteri kadar desteklenmemesi vb. gibi etkenler nedeniyle tüm yörelerde olduğu gibi Çorum il ve ilçelerinde de gerilemesine neden olmuştur. Günümüzde ise; Çorum il ve ilçelerinde Halk Eğitim Merkezleri, yerel yönetim, özel kurum ve kuruluşlar tarafından açılan kurslarla el sanatları yaşatılmaya çalışılmaktadır.

21 Özlem Sir Gavaz - Meral Demiryürek, Age., s. 213-214.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞİİR DİLİYLE ÇORUM

ABDULLAH ERCAN

(Çorum, 1922- 2011)

ÇORUMLU KIZ

Çarığı al sıyrımlı kız
Ekmeği bal dürümlü kız
Kaideli kurumlu kız
Soylu yiğit sorumlu kız
Çorumlu kız Çorumlu kız

Anadan tavus nakışı
Kınalı keklik sekişli
Sürmeli ceylan bakışlı
Cana kasttan cürümlü kız
Çorumlu kız Çorumlu kız

Kumrularдан almış dili
Bereket dağıtır eli
Gönül kalesinin yolu
Sarp ve uçurumlu kız
Çorumlu kız Çorumlu kız

Hattuşas'ta Hepat olan
Türkmen'le atlanıp gelen
Nikonia'yı yurt bilen
Destanlaşmış dirimli kız
Çorumlu kız Çorumlu kız²²

22 Abdullah Ercan, Şiirler, s. 90.

AHMET SERİN

(Çıkrık köyü-Mecitözü, 1932-2017)

ÇORUM'DA SABAH

Gün yansır Seydim belden

Otolar ışıl ışıl

Göletten Çomar gölden

Pırılıtlar yansıtır

Sabah güneşini vurur

Şenyurt'ta camlara

Bir sarı duman çöker

Kentte Kunduzhanlara

Toprak sanayiinde gün

Sis, duman, karabulut

Neşeyi yitirmiş tüm

Derinçay'da söğüt

İş başı sirecinde

Hareket ve heyecan

Bir dolmuş fireninden

Vakit yolda iz kalan

Çimentoda dinamit

Bir vardiyadan haber

Şekillendi kiremit

Presten ocağı kadar

Sökün etti al traktör

Bayat'tan, Kuruköprü'den

Kandilkaya'da mor

Sıklık'ta yeşil uyanıyor²³

23 Ahmet Serin, *Bozkırdan Yankılar - Memleket Şiirleri*, s.13.

ÇORUM AKŞAMLARI

Ufkun sarısı alı
Yanar Seydim sırtları
Sabahtan müjde verir
Akşamın al yankıları

Eşsiz bir manzara
Bir yanda Celilkırı
Hep renkten renge girer
Ufkun al ile moru

Altın ışıklar serpilir
Bozok yayladan beri
Tarihi bozkır şarkısı
Yankılanır her an diri

Kandilkaya kur eder
Ufka yansıyan nura
Aksi seda tur eder
Köse Dağ'dan taş sura

Parıltı sırma sırma
Saat Kule'de arama
Çorum'da bakır döğme
Bin yıl sanattan gelme

Şu Çorum akşamları
Dalga dalga gelincik
Ufku al gülden çiftlik
Bozkırda eşsiz, biricik²⁴

24 Ahmet Serin, Age., s.78.

ALİ

ÇORUM DESTANI

Dinleyin Çorum'un methin edeyim
Şehirler içinde menendi yoktur
Çevirmiş etrafı yüksek dağları
Meyve yemiş bahçe bağları çoktur

Bezenmiş her yanı bahçeler bağlar
Açılır gülleri bülbül kan ağlar
Zevk verir ruhuna gönüller sağlar
İlkbahar Çorum'un neşesi çoktur

Fidanlık dediler seyrine çıktım
Çevresin dolanıp her yana baktım
Sefalı sahrada semaver yaktım
Dediler bağmanın çayları çoktur

Çağırdım bağmanı ismini sordum
Ehbabım İsmet olduğun bildim
Aşılı şeftali bir fidan aldım
Her cinsten aşlanmış fidanı çoktur

İsmet dedi nasıl olmuş buralar
Dedim ki gitmemiş boşa paralar
Sordum nedir karşıdaki sıralar?
Dedi fenni kavak fidanı çoktur

Dedim ziraat iyi yerini buldu
Fidanlar çeşitli çok güzel oldu
Her sene başında halka dağıldı
Şeftali, zerdali, misketi çoktur

Her cins kendi tohumuyla ekildi
Kirizma yaptılar fenni dikildi
Aşılanıp bir yıl sonra söküldü
Şekilde ellere fidanı çoktur

Bu işte ziraat rağbeti buldu
Fenni iş âlemi bu ele geldi
Seyredip bağcıya mest olup kaldı
Dediler Çorum'a faydası çöktür

Yaz gelir bağcılar görür bağını
Arayış ederler gül budağını
Mefruşatla döşer bağ ocağını
Konağı Çorum'un zengini çöktür

Kerem sahipleri bunda bulunur
Misafirperverdir mihman olunur
Hürmetkâr insanı rahat kılınır
İkramı insanı keremi çöktür

Nisan mayıs ayı görün Çorum'u
Güllerde ötüşen bülbül zarını
Tarlaları çayırı bütün varını
Pirinci, arpası, buğdayı çöktür

Meyve dedikleri çeşitli biter
Çekerler Alaca Yozgat'a yeter
Tutarlar yükleri hem katar katar
Sevk olur her yana kervanı çöktür

Yapıldı saraylar çok şirin oldu
Fabrikasının kurup yerini buldu
Sıklık Boğazı'nda bir şehir oldu
Bahçeli evleri binası çöktür

Açıldı caddeler çok güzel oldu
Işıklar dizildi yerini buldu
Belediye yine yerinde kaldı
Reisin vatana hizmeti çöktür

Yeşerir ovalar şenlenir dağlar
Menekşe çiçekler sümbüllü bağlar
Misali cennettir suları çağlar
Çeşitli çiçeği sümbülü çöktür

Sümbül, reyhan, nergis kokular sağlar
Seyreden Çorum'u zevklere dalar
Verem Savaş şifa bulur hastalar
Doktoru, hâkimi, devası çöktür

Ziyaret eyleyin gezin Çorum'u
Kerebi Gazi hem Suheyb Rumi'yi
Evliya dolu hem bütün yerini
Ziyaret olunur piranı çöktür

Halk etmiş halk eden mülkünü böyle
Biraz da bahçeler sebzeler söyle
İspanak, lahana neleri böyle
Kabak, pırasa hem patates çöktür

Kavun karpuz mümbit arazi
İlk turfanda çıkar boldur kirazı
Neşeli geçer de Çorum'un yazı
Esnafı tüccarı sefası çöktür

Hıdır İlyas da gelin görün Çorum'u
Verseler de azdır diyarı Rum'u
Koysalar üstüne Kafkas, Kırım'ı
Yine de Çorum'un pahası çöktür

Her köşede sular fişkirir çağlar
Şifalı su Kandil Kaya'dan çıkar
Tazyiklidir fenni çok güzel akar
Bu ilin pınarı suları çöktür

Ne kadar methetsem yine az olur
İnşallah bir gün de tireni gelir
Çoğalır nüfusu elli bin olur
Havası güzeldir seyranı çöktür

Bundan sonra Çorum şen olsun kalsın
Fabrikalar kurup treni gelsin
Halkı neşelidir daim gün sürsün
ALİ'nin Çorum'a duası çöktür²⁵

25 Abdulkadir Ozulu, Çorum'da Oyun Eğlence, Folklorumuzdan Örnekler, s. 95- 97.

ALİ ÇETİN / Naçarî Baba

(Çikhasan köyü-Alaca, 1947)

ÇORUM BEN SENİ

Alaca ovası serin yaylası
Nasıl anlatayım Çorum ben seni?
Bir güzele âşık oldum olası
Nasıl methedeyim Çorum ben seni?

Gönlünü avutup hicrana salma
Gez müzeyi sakın hayale dalma
Güzelim Höyük de Hitit'ten kalma
Nasıl methedeyim Çorum ben seni?

Sungurlu ilçesi Samsun'un yolu
Yatar evliyası cömertçe ulu
Sıraya dizilmiş restoran dolu
Nasıl methedeyim Çorum ben seni?

Mecitözü Lâçin Kargı özlerim
Ortaköy, İskilip, Bayat gezerim
Osmancık'ta Koyun Baba sezerim
Nasıl methedeyim Çorum ben seni?

Dünyayı dolandır gezgin seyyarı
Şampiyonla ozanların diyarı
Oğuzlar Dodurga Reşat ayarı
Nasıl methedeyim Çorum ben seni?

Ozan NAÇARİ'yim Çağlayıp coştum
Uzun yıllar senden hep ayrı düştüm
Hasretinle yanıp hem sana koştum
Nasıl methedeyim Çorum ben seni?²⁶

26 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Sözden Dizeye Çorum Şiiri (Çorum Şiir Antolojisi)*, s.154.

SELİ ÇORUM'UN

Yüksek dağlarıyla yaylası vardır
Serin serin eser yeli Çorum'un
Irmaklarına da ovası vardır
Coşkun coşkun akar seli Çorum'un

Çalışkan insanı gayet fedakâr
Unutmaz ecdadın hem de vefakâr
Şampiyon ozanı söyler seda kâr
Dertli dertli çalar teli Çorum'un

Ünü dört bir yana yayılmış dalmış
Çan Saat tarihte yerini almış
Kiremit dünyaya namını salmış
Dillerde söylenir ili Çorum'un

Kızılırmak Karadeniz'e akar
Yüz yirmi fabrika bacasın yakar
Kaleye çıkanlar seyrine bakar
Dörttepe Dağı'dır beli Çorum'un

Osmancık'ta yatar bak Koyun Baba
Kimi harman eder savurur yaba
Kışın turşu vurur küp denen kaba
Şivesi tatlıdır dili Çorum'un

Meşhur leblebiyi yiyip övmeli
Dağını bağını gezip görmeli
Halıyı dokuyup kilim örmeli
Çamaşır yıkıyor kili Çorum'un

Çalışıp duruyor nice binlerim
Ozan NAÇARI'yım ağlar inlerim
Kayalarda keklik sesi dinlerim
Yanık yanık öter çili Çorum'un²⁷

27 Prof. Dr. Sami Sarıkaya, *Anadolu'ya Soluk Verenler - Ozan Naçari Baba*, s. 114.

DÜŞTÜ AKLIMA

Gel gidelim yoldaş şu Ankara'dan
Şimdi bizim köyler düştü aklıma
Yağmur yağıp yollar çamur olmadan
Güzel ilim Çorum düştü aklıma

Sungurlu Ovası bir baştanbaşa
Eğer kar yağarsa kalırız kışa
Ünlü halk ozanı Çırakman Paşa
Dertli Âşık Şekip düştü aklıma

Eller çekip gitsin yıldıza aya
Ortaköy ilçesi yürünmez yaya
Mihman olduk ozan Asari baya
Hem yayla havası düştü aklıma

Küre Beli'nin de serin yelinde
Hatap Deresi'nin taşkın selinde
Kalecik köyünde halkın dilinde
Âşık Sefil Pir de düştü aklıma

Kışın koç yiğitler odun çatarlar
Kızlar al yeşilli eda satarlar
Pehlivanlar gelip güreş tutarlar
Şampiyon Atalay düştü aklıma

Çanışa Deresi bağ ile bostan
Salınsın sevdalım giysin al fistan
Çok özledim seni köyüm Çikhasan
Gül yüzlü sevdiğim düştü aklıma

Zaman boş geçerse ömür heç olur
Gurbet beni bağlar gitmek güç olur
NAÇARİ sılaya ermek hac olur
Yine baba yurdu düştü aklıma²⁸

28 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Sözden Dizeye Çorum Şiiri (Çorum Şiir Antolojisi)*, s.157.

ALİ RIZA ÖZTÜRK

Âşık Sorsavuş (*Hamdiköy, 1948*)

ÇORUM DESTANI

Güzel örüp insanlığın ağını
Ateşe yakmadan gönül dağını
Kin kibir buğuzu nefret bağını
Yolarsam Çorumlu olacağım ben

Gönül sarayından yükselen bu ses
Koşarız peşinden hep nefes nefes
Uygarlıkta çağdaş gelişen heves
Kalırsam Çorumlu olacağım ben

Sevgi ile duygulanıp dağlara
Sahip çıkıp hastalara sağlara
Yarınlara, mutlu, özgür çağlara
Dolarsam Çorumlu olacağım ben

İşgale uğramış vatan olmadan
Dertlerime diken batan olmadan
Kimsesiz sahipsiz yatan olmadan
Gelirsem Çorumlu olacağım ben

Bahçelerde açar uygarlık gülüm
Öztürk'üm milletim Öztürkçe dilim
Hayatta gerçeği mürşidi ilim
Bilirsem Çorumlu olacağım ben

Ayrılmadan benliğimden duygumdan
Arınarak çilelerden kaygımdan
Milletime sevgim ile saygımdan
Gülersem Çorumlu olacağım ben

Cumhuriyet bahçesine dalarak
Ürün yüklü meyve gibi dolarak
Barışı her yana özgür gülerek
Salarsam Çorumlu olacağım ben

Gönül yücesinden bağları barı
Dilin hecesinde dağları karı
Fidan dallarında meyveyi narı
Alırsam Çorumlu olacağı ben

Haber saldım dert bileni toplayıp
Ayrılık ikilik ne kötü ayıp
İlim mektep güllerini koklayıp
Dolarsam Çorumlu olacağım ben

Gül bülbülde bülbül gülde el ele
Atatürk ne diyor bir dinle hele
Laiklik benziyor çağlak bir sele
Dalarsam Çorumlu olacağım ben

Sevgisiz kurulmaz gönül sarayı
Birlik olup bir saralım yarayı
Düğün dernek dostluk bu bayram ayı
Bulursam Çorumlu olacağım ben

Açık tutup insanlığın yolunu
Orman fidan meyvesini dalını
Eğitim öğretim bilim gülünü
Sularsam Çorumlu olacağım ben

Ben halkımın her derdine kalkanım
Durmaz yanar yanardağım, volkanım
Cehalet hilesi sarsa her yanım
Silersem Çorumlu olacağım ben

Dağıtıp bulutun karanlığını
Giyip insanlığın bayramlığını
İnsanın insana hayranlığını
Dilersem Çorumlu olacağım ben

SORSAVUŞ'u Hamdiköy'den getirdim
On Dokuz Mayıs'ta doğdum yetirdim
Bağımsızlık bahçesine götürdüm
Kalırsam Çorumlu olacağım ben²⁹

GELİYORUZ

Şairin ozanın özüdür vatan
Şiiri bestesi sözüdür vatan
Derdinin ortağı sazıdır vatan
Çala çala geliyoruz Çorum'a

İstiklâl Marşı'nı duyup yazanı
Yurdu karış karış bilip gezeni
Koca Veysel gibi nice ozanı
Sala sala geliyoruz Çorum'a

Ozanın aşkıdır hizmet vatana
Suçlu olan yaptığından utana
Saygımız var elimizden tutana
Güle güle geliyoruz Çorum'a

SORSAVUŞ'un dünden mutlu bugünü
Sevgi saygı barış halkın düğünü
Cehalet aynası nefreti kini
Yola yola geliyoruz Çorum

ARSLAN KARABACAK

Garibaslan (*Acıpınar köyü*, 1957)

ÇORUMLU GARDAŞ

Akıl hanesine biraz derin in
Düşünsene nedir nefret, nedir kin?
Kardeşçe el ele yaşamak için

Uyan biraz uyan Çorumlu gardaş
Yaşadığı çağdan sorumlu gardaş

Tarih kokar tarih burda her karış
Tek dileğin olsun dostluk ve barış
Bilimle teknikle başlasın yarış

Uyan biraz uyan Çorumlu gardaş
Yaşadığı çağdan sorumlu gardaş

Kiremit ve tuğla en has un sende
Dünya leblebiyi tattı sayende
Sıracalı, soyka, heri desen de

Uyan biraz uyan Çorumlu gardaş
Yaşadığı çağdan sorumlu gardaş

Susmasın bülbülün, gülün solmasın
Toprağına gözün diken olmasın
İş ve ekmek için beş kıtadasın

Uyan biraz uyan Çorumlu gardaş
Yaşadığı çağdan sorumlu gardaş

Seni simgeliyor saat kulesi
Her bir mahalleden duyulur sesi
Tahıl ambarısın meyve bahçesi

Uyan biraz uyan Çorumlu gardaş
Yaşadığı çağdan sorumlu gardaş

Acıpınarlıyım GARİBASLAN'ım
Özlüyorum seni canımsın canım
Sen benim türkümsün, benim destanım

Uyan biraz uyan Çorumlu gardaş
Yaşadığı çağdan sorumlu gardaş³⁰

30 Aslan Karabacak'dan (Garibaslan), 06.07.2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

ZİYARET EYLEYİN

Başı duman duman karlı dağları
Bizim için siz ziyaret eyleyin
Bülbül öten bahçeleri bağları
Bizim için siz ziyaret eyleyin

Ormanı meşedir yoktur çınarı
Olmaz deme gardaş yetiştir narı
Doğup büyüdüğüm Acıpınar'ı
Bizim için siz ziyaret eyleyin

Sıcak bir merhaba uzat elini
Özlemişim heri diyen dilini
Uzak kaldığımız Çorum ilini
Bizim için siz ziyaret eyleyin

Muhabbetle geçti bizlerin günü
Beraber nuş ettik aslan sütünü
Ansızın olursa bir dost düğünü
Bizim için siz ziyaret eyleyin

Unutamam dost bildiğim canları
Onlar bizi sevdi biz de onları
Sonsuz uykusunda uyuyanları
Bizim için siz ziyaret eyleyin

Bizim ilde kar kaplarsa dört yanı
Sorun sazınıza GARİBASLAN'ı
Dost diyerek bizi anan her canı
Bizim için siz ziyaret eyleyin³¹

31 Aslan Karabacak (Garibaslan), Sevgiyi Yudum Yudum, s. 73.

AŞUR ELMA

(Kayı köyü-Mecitözü, 1961)

ÇORUM'DA

Gönlümüzde birlik aşkı nerede?
Çorumluyuz dostça çağlar sazımız
Üretkendir insanımız her yerde
Çorumluyuk dostça sağlar sazımız

Asla bıkmaz usanmaz ki işinde
Bereketi toprağında taşında
Lezzet bulur ekmeğinde aşında
Çorumluyuk dostça ağlar sazımız

Sungurlu, Alaca, Mecitözü'nde
Hile yoktur Çorumlunun özünde
Sevgi birlik hoşgörü var sözünde
Çorumluyuk dostça bağlar sazımız

İskilip Osmancık güzeldir Bayat
Orda vardır yaşam iyi bir hayat
Kin kibir nefreti içinden sök at
Çorumluyuk dostça yağlar sazımız

Aşur'um der bahar ile yazımız
Sevgiden yanadır bizim özümüz
Gerçek dosta beyan olur sözümüz
Çorumluyuk yürek dağlar sazımız³²

AYŞE ÇOBAN

Sevgican (*Ovakarapınar köyü-Çorum, 1953*)

GÜZEL ÇORUM

Çamı kucaklamış asmanın dalı
Yaprak arasında üzüm ne güzel
Gören diyor sanki bunlar sevdalı
Bakmaya doyulmaz yazın ne güzel

Biri ağaç biri meyvedir bunun
Büyümüş dal dala sokaklar memnun
Kuşlar meyvesine bayılır onun
Gövdeden yapılan sazın ne güzel

Söğüt dallarını eğmiş yerlerde
Dallar sallanıyor esen yellerde
Kırmızı gül yakalarda ellerde
Koklarken gülleri nazın ne güzel

Selviye benziyor incedir boyu
Aslına çekiyor güzeldir huyu
Orta Asya'dan gelir Türklerin soyu
Şiirde duyulan hazın ne güzel

Tarihidir şu Çorum'un konağı
İskilip'in meşhur tahta çanağı
Ayşe der köyümün yufka sunağı
Tandırda yapılan pazın ne güzel³³

33 Ayşe Çoban, Çiğ Taneleri, s. 9.

GÜZEL ÇORUM'UM

Aşıp gelin tepesini dağını
Seyir edin bahçesini bağını
Tarih kokan Hititler'in çağını
Gönül gözleriyle görmek ne güzel

Adım adım gezin Çorum ilini
Bulursunuz erenini pirini
Hıdırlık'ta evliyalar yerini
Ziyaretle selam vermek ne güzel

Gezip görün evlerinin önünü
Nergisini sümbülünü gülünü
İnsanı uzatır dostça elini
Bu mutlu dostluğa ermek ne güzel

Çayırlarda güreş tutar yiğitler
Ata'sından almış altın öğütler
Şairleri söyler içli beyitler
Bu soylu bahçeye girmek ne güzel

Tarlamıza arpa buğday ekeriz
Bizler Çorumluyuz leblebi yeriz
Şivemiz arada "heri"de deriz
Ekini harmanda sürmek ne güzel³⁴

34 Ayşe Çoban, *Age.*, s. 10.

BAYRAM YELEN

Yelenî (Sungurlu, 1957)

ÇORUM

Çorum'da havalar ısınıyormuş
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır
Gürk civciv çıkarmış, deşiniyormuş
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Baraja pikniğe gider olmuşlar
Olta atıp balık tutar olmuşlar
Mangalda pişirip yutar olmuşlar
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Selam olsun gurbetlerden Çorum'a
Zaten güzel, gerek yoktur yoruma
Gurban olam Hıdırlık'ta pirime
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

İğneden ipliğe üretimi gör
Gönlü geniş ama yeni gayet dar
M.'den Önce, M.'den Sonra adı var
Çorum iller şah Çorumlu hastır

İklimi karayla deniz arası
Çok bitkiyi barındırır burası
Abdullah Yayla'ya gitme sırası
Çorum iller şahı Çorumlu hastır

Kanyon Kazankaya Kırkdilim yolu
Her tarafı güzel tarihle dolu
Gadalı gurbanlı herili dili
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Hasan Zahir derler eti hastır has
Leblebi koy tasa, küpe peynir bas
Çayırdı camızlar vuruşurlar tos
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Pirinci, buğdayı buralardan al
"Şehir" ne demekmiş; Çorum da bir kal
Meyvesi sebzesi tahılı doğal
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Dünden bu günlere şahit Hattuşa
Mühürünü vurmuş toprağa, taşa
Şupinuva'yı da eyle temaşa
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Sungurlu da tahıl, Lâçin de orman
Boğazköy de tarih, Oğuzlar yaman
U'rludağ, Ortaköy, Bayat'sa can can
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Dodurga da kömür, İskilip de bağ
Osmancık da pirinç Kargı'daysa dağ
Alaca da ova, Mecitözü'nde yağ
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Çorum Türkiye'nin parlak yıldızı
Erkekleri merttir, güzeldir kızı
Yüksek vitestedir, gelişme hızı
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Tarihten önceden kalmış kalesi
Şehir merkezinde saat kulesi
Saygıyla sitemdir bibi, kelesi
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Akşemseddin, Ebus Suud, Baltacı
Kış, Ada, Avluca sporun tacı
Şekip, Çırakman da mızrabın ucu
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Çorum'un çorbası, çatal aşıdır
Gül burma, aşure tatlı başıdır
Keşkek, erişttesi gurbet düşüdüdür
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

“Şu uzun gecenin gecesi olsam”
“İğdeli Gelin”i, oğluma alsam
“Alıca taş atıp”, “Kalem”i bulsam
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Her tarafın yolu Çorum’dan gider
Unu Çorum, balı Çorum’dan gider
Sanayide malı Çorum’dan gider
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

Kızılırmak, Yeşilirmak suyudur
Doğruluk ve mertlik onun huyudur
Hale göre; efendidir, dayıdır
Çorum iller şahı, Çorumlu hastır

YELENÎ der, girişimci insanı
Kavga sevmez, barışimci insanı
Rekabetçi, yarışimci insanı
Çorum iller şahı Çorumlu hastır³⁵

35 <http://www.antoloji.com/ozledim-corum-siiri/> [06.03.2015].

HAYDAR ÇAKAR

(Karabayır köyü- Çorum)

ÇORUM'UN

Yüksek yerde bir yaylaya kurulmuş
Demokrat insanlar orda derilmiş
Çorum-Der'e hep beraber sarılmış
Gülü burcu burcu kokar Çorum'un

Suyumuz Kılıcı'dan Armutlu Pınar
Abuhayat gibi içenler kanar
Meşhurdur dutları bülbüller konar
Gülü burcu burcu kokar Çorum'un

Yaz gelince kokar menekşe gülü
Kovan boştur arı vermiyor balı
Bağ bahçe koymamış dağların seli
Gülü burcu burcu kokar Çorum'un

Bülbül öter bahçesinde bağlarda
Çok idi ormanı bitmiş dağlarda
On beş yirmisinde gençlik çağlarda
Gülü burcu burcu kokar Çorum'un

Köyüm karabayır konanlar göçer
HAYDAR'ım gam çekme bu günler geçer
Yaz bahar ayında çiçekler açar
Gülü burcu burcu kokar Çorum'un³⁶

36 Allı Turnam, Yıl: 1, Sayı: 4 (Eylül-Ekim 1995), s. 12.

BEKİR HASIRCIOĞLU

(Çorum, 1909)

ÇORUM HALAYI

Halay tuttuk Pirut'taki düğünde
Saf saf olduk Sakarya'nın önünde
Şerefle yaşadık dün de bugün de
Göreceğin Çorum Halayı'dır hey!

Çin'de Mançurya'da davul çaldık biz
Cezayir'de asırlarca kaldık biz
Hungarya'nın içlerine daldık biz
Göreceğin Çorum Halayı'dır hey!

Galiçya, Yemen'de halay çekerdik
Hint'te Polanya'da tohum ekerdik
Tiran'dan Kore'ye koşar sekerdik
Göreceğin Çorum Halayı'dır hey!

Bizans surlarında şehit verdik biz
Çağlar açan mertebeye erdik biz
Şu Kıbrıs'a davul zurna girdik biz
Göreceğin Çorum Halayı'dır hey!³⁷

37 Yrd. Doç. Dr. M. Taşhova, Çorum Halk Şiiri Antolojisi, Âşıklar, Ozanlar, Şairler, s. 483.

BEKİR SAĞIR

(Narlı beldesi-Lâçin, 1953)

ÇORUM'DA

Milönü semtinde kalesi vardır
Dört bin yıllık tarih kokar Çorum'da
Merkezinde saat kulesi vardır
Her yöne dönüktür bakar Çorum'da

Her savaşta şehit olmuş erleri
Halkı çok çalışmış dökmüş terleri
Alacahöyük'te ören yerleri
Tarihi eserler çıkar Çorum'da

Hattuşa Çorum'a tarihi tapu
Tarihin izidir her türlü yapı
Ören yerlerinde Aslanlı Kapı
Bizi Boğazköy'e çeker Çorum'da

Yazılı Kaya'yı gelin görelim
Kendimizi bir tarihe verelim
Boğazköy'ün müzesine girelim
Tarihin izleri kokar Çorum'da

Ortaköy İncesu Kanyon başarı
Kayalarda kabartmalı taşları
Çekerek Çayı'nda türlü kuşları
Hoş geldin der gibi bakar Çorum'da

İskilip'te ayakkabı pazarı
Kale eteğinde kral mezarı
Lâçin'de Kapılı Kaya üzeri
Türlü türlü tarih kokar Çorum'da

Kargı'daki Eğinönü Yaylası
Eteğinde türlü piriñ tarlası
Yemyeşildir Osmancık'ın ovası
Kızılırmak coşar akar Çorum'da

ÂŞIK BEKİR der ki sözüme baldır
Kalbimiz açıktır gönlümüz yoldur
Şu bizim Narlı'nın nohudu boldur
Misket leblebiler kokar Çorum'da³⁸

38 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 264.

BEKİR ŞAHİN

(Kılavuz köyü-Alaca, 1944)

ÇORUM

Çok illerden ileriyiz tarımda
Bakın neler üretiyor Çorum'u
Bilmeyen hiç bulunmasın yorumda
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Sofranda yediğin ekmeğin unu
Üstüne giydiğin kazağın yünü
Çorum'dan geliyor öğrenin bunu
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Kiremit tuğlada önde geliyor
Kazanan insanlar mutlu oluyor
Çalışmanın yararını biliyor
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Leblebide iyi almış puanı
Epeyce bulunur arı kovanı
Ankara'ya gönderiyor soğanı
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Düzlüktür, güzeldir Çorum'un yeri
Ekmeğinde vardır hep alın teri
Çorum da kalkınan illerden biri
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Dağları güzeldir verimli ova
İnsanı inançlı ederler dua
Evsiz, yoksula yaparlar yuva
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

İçtiğin kahveyle çayla şekeri
Hazırıyor onu pancar ekeri
Bunda da bizlerin anlığın teri
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Tarihi eserdir Çorum Kalesi
Görölmeye değer Saat Kulesi
Alacahöyük'ü herkes bilesi
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Turizmin sembolü Hitit Güneşi
Kalkınmada Çorum çekiyor başı
Her işe yarıyor toprağı taşı
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Ankara'ya yakın ulaşım kolay
Gençler semah döner çekerler halay
Çorumluyla kimse edemez alay
Hep beraber tanıyalım Çorum'u

Şahin anlatıyor Çorum'u size
Çorum Der'e gelin katılın bize
Tanışalım, konuşalım yüz yüze
Hep beraber tanıyalım Çorum'u³⁹

39 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age*, s.122.

CELAL SAKINMAZ

(Eren köyü-Alaca, 1950)

ÇORUM

Yaslanmış belini Köse Dağ'ına
Uzanır tarihi Hitit çağına
Ankara, Yozgat'ı almış yanına
Her yana uzanır yolu Çorum'un

Leblebisi ilden ile satılır
Şekerli, biberli, tuzlu yapılır
Üzümü, fıstığı ayrı katılır
Sofrada anılır ünü Çorum'un

Buğday ambarıdır Çorum ovası
Ağızda dağılır has baklavası
Katmeri, mantısı, birde helvası
Ülkede aranır unu Çorum'un

Çorum Halayı'nda kollar dolanır
Bediriş, Çekirge burda oynanır
İğdeli Gelin'e can mı dayanır?
Halayda anılır şanı Çorum'un

Çorum Ovası'nda şehir kurulmuş
Fabrikalar dört bir yanı doldurmuş
Hitit'e, Bizans'a nice yurt olmuş
Tarihe yazılmış dünü Çorum'un

Kiremit tuğlası sağlam bilinir
Ununu almaya Şam'dan gelinir
Güzelleri akşamüstü gezinir
Dillere destandır günü Çorum'un

Çırakman'ın hisse aldık sözünden
Ceyhuni, Borani söyler özünden
SAKINMAZ ayrılmaz Ata izinden
Ozanlar diyarı adı Çorum'un⁴⁰

40 Celal Sakınmaz, Şiire Damlalar, s. 5.

CEMALETTİN GÜRPINAR

(Niksar-Tokat, 1961)

ÇORUM

Dört mevsim de ayrı elbise giyer
İpekler içinde parlıyor Çorum
Dağı taşı altın hepsi bir değer
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Doğası, havası cana can katar
Sahabeyi Kiram Çorum'da yatar
Tarih kokan şehre himmetin katar
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Çorum'un çevresin kuşatmış dağlar
Bin bir çiçekle de süslenmiş bağlar
Kazmayı vuruşta çıkıyor çağlar
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Aşın, suyun güzel, doyum olmuyor
Kimse senden asla kemlik bulmuyor
Açan güller sende sensiz solmuyor
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Hasretinle dolar dolar taşarım
Gizli hazineleri bulur şaşarım
Ben uygarlıkları sende yaşarım
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Coşkundur ırmağın barajlar güzel
Senle yaşanan çağ olmuyor gazel
Ruhumda kurduğun bağların ezel
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Tarihinde özge meşale yanan
Hititlerden Osmanlı'ya dayanan
İlim ile uygarlığa uyanan
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Ehli İslam şehrisin ne güzel adın
Tarım hayvancılık ne güzel yâdın
Sanayin geldi bir başkadır tadın
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum.

Kültürün zengindir destan dillere
Yapılır ziyaretler benzer güllere
Ayrılmam kurbanım sende küllere
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum

Çorum'da mı geçti CEMAL çağlarım?
Çok güzeldi gönüldeki bağlarım
Düşünür maziye yürek dağlarım
Uygarlık içinde kaynıyor Çorum⁴¹

41 <http://www.edebiyatdefteri.com/siir/677609/corum.html> [23.03.2015] .

Not: Cemalettin Gürpınar Çorum-Alaca ilçesi ve köylerinde bir süre öğretmenlik ve yöneticilik yapmış, birçok yerel gazetede yazılar yazmıştır.

CENGİZ ACAR

Sırdaş Ozan (*Örencik köyü,1969*)

ÇORUM

Her semtinin var pazarı
Görülmeğe değer Çorum
Boldur okuru yazarı
Görülmeği değer Çorum

Tarihi Çorum kalesi
Selçuklu Ulu Camisi
Meydanda saat kulesi
Görülmeğe değer Çorum

Hıdırlık Baba türbesi
Mutlu ediyor herkesi
Turistle dolu müzesi
Görülmeğe değer Çorum

Erzurum tekkesi zattır
Elvan Çelebi'de yatır
Hasta götür sağlam getir
Görülmeğe değer Çorum

Âdeti var töresi var
Gezilecek yöresi var
Böyle güzel neresi var
Görülmeğe değer Çorum

Kara Donlu can babası
Osmancık Koyun babası
Meşhur İskilip dolması
Görülmeğe değer Çorum

Ozanların susmaz sazı
Söyleyecek çoktur sözü
Doyumsuzdur bahar yazı
Görülmeği değer Çorum

SIRDAŞ OZAN der Ovası
Mest eder suyu havası
Sürer uygarlık davası
Görülmeğe değer Çorum⁴²

42 Cengiz Acar (Sırdaş Ozan), 12. 11. 2020 tarihinde tarafımızda derlenmiştir.

CEYHUN ATUF KANSU

(İstanbul, 1919-1978)

ÇORUM İÇİN ŞİİR

Açılın şöyle bir beyler
Başlıyor dağlar, yaylalar oyunu
El ele tutuştu şehirler köyler
Kurban edin yurda kesin koyunu

Vur ey Çorumlu vur inlesin davul
Saz oldun gönlümde yurdun çalındın
Oyunda birleşir babayla oğul
Bir şenlik içinde süzülür alay

Türkmen kızı, söğüt dalı mısın sen?
İnce ince, hafif hafif salındın
Bağlama adını döktü tellerden
Saz oldun gönlüme vurdun çalındın

Unutma sevgimi İğdeli Gelin
Mendilinde sakla istediklerini
Adımı çiziyor gül beyaz elin
Türkülerine koy dileklerini⁴³

ÇELEBİ KARAYÜNLÜ

(Çukurlu köyü-Sungurlu, 1948)

ÇORUM

Çorum vilayetim düzdür ovası
Söylenir dillerde ünü Çorum'un
Tarım ülkesidir, boldur meyvesi
Her tarafa gider yolu Çorum'un

Saat sekiz çalar fabrika zili
Serindir havası, yüksektir yeri
Kokar burcu burcu lalesi gülü
Yeşile bürünmüş yeri Çorum'un

Coşup da çağlıyor dağların seli
Tarlaları buğday, nohutla dolu
Alacahöyük ve Boğazkale'yi
Çimento tuğlası vardır Çorum'un

Karadeniz yolu içinden geçer
En az üç dört vekil meclise seçer
ÇELEBİ'm der adı tarihte geçer
Ozanlar diyarı yeri Çorum'un

DURSUN KARSLI

Can Dursun (*Mehmetbeyli köyü Sungulu, 1948*)

ÇORUM'UN

Nasıl anlatayım, nerden başlayım?
"Heri" diye söyler dili Çorum'un
Yalan söyler isem beni taşılayın
Kokar burcu burcu gülü Çorum'un

Boğazköy, Hattuşaş Hitit diyarı
Sanayide güçlü tarımdır varı
Satarlar leblebi, ederler kârı
Söylenir her yerde ünü Çorum'un

Önü düz ovoidir, dağlık arkası
Toprak sanayide belli markası
İskilip semeri, bir de hırkası
Satılır paraya kılı Çorum'un

Alaca, Ortaköy, Hüseyinova
Lâçin'den öteye güzeldir doğa
Beş vakit ol Hakka ederler dua
Elbet doğru yolda yönü Çorum'un

Osmancık pirinci Kargı'nın balı
Mecitözü'nde var güzel termali
Bayat Uğurludağ'da dokunur halı
İlmek ilmek nakış dünü Çorum'un

Dodurga kömürü, Obruk Barajı
Enerji üretir keser haracı
Oğuzlar cevizi kalbin ilacı
Şifadır meyvesi unu Çorum'un

CAN DURSUN'um der ki daha ne desem?
Hasan Zahir'inden bir kebab yesem
Yaşamaya değer gidip de görsen
Sungurlu'dan geçer yolu Çorum'un⁴⁴

44 Dursun Karşlı, *Yakarış*, s. 106-107.

ÂŞIK DURSUN SARI

ÇORUM ELLERİ

Kokuyor burnuma Çorum elleri
Bağladı da gurbet yine varamam
Mah yüzüne dolmuş zülfün telleri
Bahçesine girip gülün deremem

Gidemem Çorum'a
Karlar yağdı yoluma
Yâr selamım almamış
O gidiyor zoruma

Kırkdilim'den ötesi
Hıçkırıklar tutası
Ana, sıla, yâr, gurbet
Ayrılığın yarası

Mecitözü, Ortaköy'den Lâçin'e
Uğurludağ, İskilip'e gidince
Sanki Kızılırmak aktı içime
Çağladı gözlerim yaşın silemem

Gidemem Çoruma
Karlar yağdı yoluma
Yâr selamım almamış
O gidiyor zoruma

Kırkdilim'den ötesi
Hıçkırıklar tutası
Ana, sıla, yâr, gurbet
Ayrılığın yarası

Sungurlu, Alaca, Çorum geçince
Kargı, Osmancık'a yolun düşünce
Koyun Baba bize gönlün açınca
Der DURSUN'um gurbet elde duramam

Gidemem Çoruma
Karlar yağdı yoluma
Yâr selamım almamış
O gidiyor zoruma

Kırkdilim'den ötesi
Hıçkırıklar tutası
Ana, sıla, yâr, gurbet
Ayrılığın yarası⁴⁵

FAZLI UÇAR

Uçaroğlu (Yukarı Körücek köyü-Mecitözü, 1954)

ÇORUM

Karış karış Çorum ilin gezersek
Gezemezsem ben o güne yanarım
Köyüm semtim uzak diye gitmesek
Vazgeçip de gitmediğime yanarım

Kırklar'ı diyorlar suları coşar
Her gören insanın tebdili şaşar
Yaz olur çayırlar insanla taşar
Körücek'ten geçmediğime yanarım

Hamamözü şura yakındır yakın
Mecitözü kaza Beke'ye bakın
Çatak çok değişti oradan sakın
Pikniğini yapmadığıma yanarım

Meşeler yeşerir, çiğdemler solar
Göletin her yanı insanla dolar
Alıçlı, ahlatlı güzel yolu var
O yollardan geçmediğime yanarım

Bahar gelir mantarları seçmezsen
Haydar Ali'nin suyundan içmezsen
Kırklar Dağı doruğuna çıkmazsan
Çıkamazsam ben o güne yanarım

Elvan Çelebi'den geçerse yolum
Her yandan kırıldı kanadım kolum
Acaba ne olur şu benim sonum?
Bilemezsem ben o güne yanarım

UÇAROĞLU ömrüm geçer vah ile
Kırşehir'de Hacı Bektaş Şah ile
Üç beş kişi götürürler sal ile
Gidemezsem işte ona yanarım⁴⁶

46 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 282.

ÂŞIK FEYZULLAH

(18. Yüzyıl)

KASİDE-İ KAPUSUZ

Erzurum'dan aldı Kapusuz ünün
Bin bir eşkıyadan çevirmez yönün
Yolum şehitlikten çekmedi gamın
Ali cengin burada etti Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa

Amasyalı çıkamadı her denge
Merzifonlu dayanmadı bu cenge
Ölenimiz şehit bu gün ki günde
Uralım yoldaşlar dedi Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa

Kimler gördü böyle cengi Urum'da
Beylik aslan gibi durur yerinde
Koç yiğitler yetişmiştir Çorum'da
Seddi İskender'in oldu Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa

Valiler carına gelmedi kaldı
Kurtoğlu bu sefer iyi nam aldı
Çorumlu bayramı Metris'te kıldı
Namının sahibi imiş Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa

On kese altın ikraz ettik almadı
Çapanoğlu imdadına gelmedi
Fukaranın hiç halinden bilmedi
İmdat sana Hak'tan olsun Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa

Çorum'u almak kastına döğüştü
Yeniçerin görüp teptilin şaştı
İptida cengine Genç Osman düştü
Allah sana fırsat verdi Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa

Feyzullah çok zahmet çektin serhatta
Hakkımız icra olsun hep ahrette
Söylensin namın hep din-ü devlette
Cennettir makamın senin Kurtoğlu
Gün bu gün ki gün der Süleyman Ağa⁴⁷

47 Abdullah Ercan, *14.Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler*, s.108.

GAZİ BARIŞCAN

(Eskiyapar köyü-Alaca, 1956)

KÖSE DAĞLARI

Bahar gelir gelin gibi süslenir
Oy bizim Çorum'da Köse Dağ'ları
Yükseğinde yavru şahan beslenir
Ay bizim Çorum'da Köse Dağ'ları

Sıklık Boğazı'ndan alıyor suyu
Oğuz boylarından geliyor soyu
Ötüşür bağrında turnası, toyu
Oy bizim Çorum'da Köse Dağ'ları

Abdalata evliyası başında
Şehitleri toprağında taşında
Yazı sıcak, soğuk olur kışı da
Koy bizim Çorum'da Köse Dağ'ları

Pamuk, pirinç eker Hitit başkenti
Yıllardır uzakta söylerim methi
Koyun Baba Köprü, barajlar seti
Say bizim Çorum'da Köse Dağ'ları

Elvan Çelebi'si Hıdırlık Bağı
Kartal'dan aşağı Kırkdilim Dağı
Hitit festivali hatırlar çağı
Duy bizim Çorum'da Köse Dağ'ları

BARIŞCAN leblebim meşhurdur unu
Beş kıtada vardır Çorum'un ünü
Ala şafak tanla karşılar günü
Vay bizim Çorum'da Köse Dağ'ları⁴⁸

HOŞGELDİNİZ ÇORUMLULAR

Barış hoşgöründen öze
Çorumlular hoş geldiniz
Sevgi saygı bizden size
Çorumlular hoş geldiniz

Urludağı, Seydim, Bayat
Sungurlu'da vardır hayat
Alaca'mız şirin gayet
Çorumlular hoş geldiniz

Osmancık, İskilip, Lâçin
Cemilbey'de güller açın
Aman kötülükten kaçın
Çorumlular hoş geldiniz

Çopraşık, Evren, Hırka, Kargı
Yaralara olur sargı
Birbirinden yoktur fargı
Çorumlular hoş geldiniz

Mecitözü, Ortaköy'ü
Hayat verir soğuk suyu
Gayet güzel olur huyu
Çorumlular hoş geldiniz

Boğazkale bir de Hüyük
Dünya bilir namı büyük
İnsanları alım ayık
Çorumlular hoş geldiniz

BARIŞCAN'ım hey insanlar
Sözlerimi duyan anlar
Çorumluyum diyen canlar
Çorumlular hoş geldiniz⁴⁹

49 Ozan Gazi Barışcan, *Dünden Bugüne Ozanların Dilinden*, s. 21.

GÜLABİ GÜLTEKİN

Âşık Gülabi (*Çayan köyü-Sungurlu, 1950*)

SELAM SÖYLE

Çorum ellerinin dertli bülbülü
Git bizim ellere bir selam söyle
Sırı muhabbetin tatlı dilleri
Git bizim ellere bir selam söyle

Elmadağ'ı bizim ele aşınca
Bahar gelip Kızılırmak coşunca
Güzel Sungurlu'ya yolun düşünce
Orada Çayan'a bir selam söyle

Ziyaretin memnun eyledi bizi
Ol yüce yaradan korusun sizi
Acep ne haldedir Oraf'ın düzü
Dertli GÜLABİ'den bir selam söyle⁵⁰

50 Hayrettin İygin, *Geçmişten Günümüze Sungurlulu Halk Şairleri*, s. 250- 251.

GÜNER KAYMAK

(Yaylacık köyü-Örtaköy, 1960)

BİZ ÇORUMLUYUZ

Biz Çorumluyuz Çorumlu
Bir birimizden sorumlu
Yerim o tatlı dilini
Hey sırma saçlı Çorumlu

Yeter nazı bırak heri
Aşkınla olmuşum deli
Çok fena özledim seni
Gel sarılalım Çorumlu

Çorum benim memleketim
Yıllardır ona hasretim
Belki de sensin kısmetim
Evlenelim biz Çorumlu

Ozan Güner mutlu olsun
Çektiğimiz çile dolsun
Bu can sana kurban olsun
Gir koluma can Çorumlu⁵¹

51 <http://www.eokulegitim.com/corum-ile-ilgili-siirler/{01.01.2015}>.

HACI HAMDİ

Nâfiz (Çorum, 1849-1905)

MEDHİYE-İ ÇORUM

-Tahmis-i gazel-i Suphi-

Gûş tut dinle bu sözüm sırr-ı Yezdan'dır Çorum
Cümle kevkeb-i bâlâdan mâh-ı tabandır Çorum
Sanki hisnetmiş veliler dâr-ül emandır Çorum
Başına derceyle aklın ehl-i irfandır Çorum

Medhe âgâz eylesem vü yazsam halin subh ü şam
Söylesem binde birini yine kalır nâtamam
Alınan bir katredir deryâ-ı vasfından hüمام
Muhıbb-i dervişandır haneler açık müdam
Her ne kadar mehdin etsem medhe şayandır Çorum

Her mahllede küşade mescidi camisi var
Her biri evkat-ı hamsede dolar leyl ü nehar
Cümle halkı eder zühd ü takvaya pek itibar
Kabrıstanlarda medfundur evliyası bişümar
Nur-ı afitab-ı iman ile rahşandır Çorum

Biadet zemzem misali çeşme vü çayı akar
Hazır olmak çün cemaat vakd-i salâya bakar
Binamaz onamaz bunda başına evin yıkar
Kâfire hergiz yaramaz senede bir kez çıkar
Hikmet-i Bar-ı Huda'dan küfre zındandır Çorum

Uleması ilmi ile e'alin mizan eder
Hükemâsı cümle nihân esrarı ayân eder
Füzelası sıdk'ı ile herkesi hayran eder
Şuarası güftariyle bu şehri zişan eder
Bu evsafla bibeha bir dürr ü mercandır Çorum

Çoğundan eşref bu belde sırr-ı hikmet bunda var
Kizbi eylemez irtikâp sözde sıhhat bunda var
Gayrı vasfı şunda dursun ilme rağbet bunda var
Hem şeriat hem tarikat hem hakikat bunda var
Âlimi ilmiyle âmil hıfz-ı Kur'an'dır Çorum

Ger yazılsa levh-i mehdi kalmaz idi hâliya
Aczin ızhar eyler idi gelse Nef'i, Nâbi'ya
Bunlar aciz olunca sen ne haddin HAMDİYA
Burc-ı evliya makamı himmet ister Suphi'ya
Anın için bunda kaldık derde dermandır Çorum⁵²

52 Abullah Ercan, *14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler*, s. 265-266.

HALİL ÇİMEN

Boranî (Sarimbey köyü, 1943)

ÇORUM GÜZELLEMEŞİ

Uzaktan bakınca gayet heybetli
Dumanlı dağları vardır Çorum'un
Temiz, bereketli, türlü nimetli
Çarşısı pazarı nurdur Çorum'un

Güzelleri çarşılarda dolanır
Sıklık Boğazi'ndan ceylan sulanır
Çatak'ta turaçla keklik avlanır
Kösedağ'ı şimdi kardır Çorum'un

Soğuk suyu hastalara dermandır
Dertlere şifadır, canlara candır
Güzelleri çoktur, yiğit harmandır
Eğlenip kalması kârdır Çorum'un

Yiğitlerin kulakları sak olur
Tartıda adalet, sözde hak olur
Güzel gelir çirkinleri yok olur
Gülü gülüzarı vardır Çorum'un

Çomar Barajı'nda gönül açılır
Bağlarında cennet suyu içilir
Allah'ın rahmeti burda saçılır
Halkı insanlığa yârdır Çorum'un

Cennet yemiş verir bahçesi bağı
Yiğitler gezerler olur otağı
Âşıkları çeker güzel yatağı
Ateşi âşika nardır Çorum'un

ÂŞIK BORANİ'yem heridir heri
Tarifsiz ovadır, Çorum'un yeri
Hititler Sümerler Asur'dan beri
Ta eskiden adı şardır Çorum'un⁵³

53 Halil Çimen, İnsana Yolculuk, s. 40.

YAKIŞIYO ÇORUM'A

Kış ayları bile bahar yaz gibi
Burcum burcum kokuşuyor Çorum'un
Aynen on beşinde gelin kız gibi
Caddeleri yakışıyor Çorum'un

Çomar'ını Çatak'ını görmeli
Cennet gibi parklarına girmeli
Halbır gibi gözleri var sürmeli
Güzelleri bakışıyor Çorum'un

Tarihi mirastır saat kulesi
Hititleri büyülüyor herkesi
Sevgiye çağırır o kutsal sesi
Bülbülleri okuşuyor Çorum'un

Gam gasavet yoktur kadın bayında
Çorumlu yaşıyor bayram ayında
Bakın baştan başa Derin Çay'ında
Balıkları akışıyor Çorum'un

Çekil gel Çorum'a olma derbeder
Ne dert kalsın sende ne gam ne keder
Ağlayarak gelen gülerək gider
Kadehleri tokuşuyor Çorum'un

BORANİ dertlere derman olacak
Yiğitler koçaklar harman olacak
Çorum'da hoşgörü sevgi kalacak
Çirkinleri sıkışıyor Çorum'un⁵⁴

54 Halil Çimen, Âdem'in Aynası, s. 91.

ÇORUMLU ÇIKTI

Esrarı aşkımın manasın sorma
Halin ile tutuşturdun yanıyom
Boşa üfürüp de kendini yorma
Dilin ile tutuşturdun yanıyom

Sevmeyi bilmiyon yolundan çekil
Konmayı bilmiyon dalımdan çekil
Bazen zülûf oldun bazen de kâkül
Telin ile tutuşturdun yanıyom

Sevda çadırında uslu musun sen?
Karalar giymişsin yaşlı mısın sen?
Kerem'in yandığı Aslı mısın sen?
Külün ile tutuşturdun yanıyon

Hayat derslerinden sorumlu çıktın
Sevda ile aşka yorumlu çıktın
Nerelisin dedim Çorumlu çıktın
İlin ile tutuşturdun yanıyom

Âşık Borani'yi boşa yoruyon
Elde avuçta yok hayal kuruyon
Neden kabahati elde arıyon
Elin ile tutuşturdun yanıyom⁵⁵

55 Halil Çimen, *Fadime'ye Mektuplar*, s.116.

ÇORUM'UN SİMGESİ SAAT KULESİ

Değişmeyen bir seninle ben kaldım
Çorum'un simgesi saat kulesi
Ben saz çaldım, sen yıllarca çan çaldın
Çorum'un simgesi saat kulesi

Bir çan çaldın camileri doldurdun
Bir çan çaldın âşıkları güldürdün
Bir çan çaldın tebligatı bildirdin
Çorum'un simgesi saat kulesi

Çanı çala çala ömrün farıdı
Yağmur yaştan duvarların çürüdü
Bir çan çaldın otobüsler yürüdü
Çorum'un simgesi saat kulesi

Ancak dost dostuna derdini açar
Eller dert mi dinler bırakıp kaçar
Senin de mi günün hayalle geçer
Çorum'un simgesi saat kulesi

Sana da bana da iş yapılmadı
Gözümüz oyuldu kaş yapılmadı
Yıllardır yalnızız eş yapılmadı
Çorum'un simgesi saat kulesi

İkimizin ömrü hay huyyla geçti
Muhabbet aşımız kaynadı coştı
Nice vali gitti nesi değişti
Çorum'un simgesi saat kulesi

Yıllardın Çorum'da sen bir simgesin
Hiç alıp satmıyon, kör müsün nesin?
Senin de benim gibi duyulmaz sesin
Çorum'un simgesi saat kulesi

Bizim Deli Boran'dan şiir topladım
İstif ettim üst üstüne katladım
Kitap olur dedim çöpe atmadım
Çorum'un simgesi saat kulesi

Çorum'da kuş ölse hesap soruldu
Hani ne yaptılar, nere varıldı?
Ali'yi sevenler niye vuruldu?
Çorum'un simgesi saat kulesi

Sende pis bir sancı bendeki sızı
Kirli siyasetin yanakta izi
Kaç kişi anladı Çorum'da bizi
Çorum'un simgesi saat kulesi

İnsan sevdik solcu sağcı olmadık
Karı oynatmadık bağcı olmadık
Elinde yağdanlık yağcı olmadık
Çorum'un simgesi saat kulesi

Söyle memnun musun dosttan yarenden?
Kışın üşüyor musun yağmurdan kardan
Sen Hasan Paşa'dan ben de Boran'dan
Çorum'un simgesi saat kulesi

BORANî Çorum'da yetim duydun mu?
Yola gitmez topal atım duydun mu?
Bir bilgisayara fitim duydun mu?
Çorum'un simgesi saat kulesi⁵⁶

56 Çorum Haber, S. 3572, 17 Kasım 1997, s. 2; Halil Çimen'den (Borani) 05.06.2016 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

HALİL KAYMAK

(Yaylacık köyü-Ortaköy, 1942-2013)

GÜZEL İLİM ÇORUM

Nasıl methedeyim ilim ben seni?
Bağın bahçelerin etkiler beni
Dağlarla çevrili bütün her yanı
Ne güzel yerini bulmuş Çorum'um

Yaz gelince açılıyor gülleri
Dalında ötüyor hoş bülbülleri
Bütün asfaltlanmış kara yolları
Gittikçe ileri gitmiş Çorum'um

İlim övünmez mi o bol su ile
Her tarafa giden asfalt yol ile
El ele vermişler ilçe köy ile
Güzel çalışmasını bilmiş Çorum'um

Git gide yükselir Çorum'un sesi
Binalar çoğalır bu neyin nesi?
Azimle çalışır belediyesi
Bütün halkın yüzü gülmüş Çorum'um

Her köyüne elektrik verilmiş
Güzel güzel binaları kurulmuş
Bütün Çorum halkı hep birlik olmuş
Kalpten ikiliği silmiş Çorum'um

İnsanı cana yakın geliyor söze
Sebzesi çok boldur satar ucuza
Çok büyük faydası dokunur bize
Çarşısı pazarı dolmuş Çorum'un

Bu Őiirim dilden dile okuna
Dileğimiz Türk milleti kalkına
Saygımız sonsuzdur orum halkına
evresine kıymet verir orum'um

Dalgalansın daim Türk'n bayrağı
BirleŐerek yakın edek ırağı
Unutmayın ozan HALİL KAYMAĞ'ı
Ne güzel ozanlar varmış orum'um⁵⁷

57 Halil Kaymak, *Hele Bakın Şu Dünyanın Haline*, s. 20-21.

HALİT YILDIRIM

(Uğurludağ, 1968)

ÇORUM'UM

Şu altın başaklar saçların gibi
Rüzgâr dalga dalga tarar Çorum'um
Her gören vurulur nedir sebebi?
Gidenler hep seni arar Çorum'um

Sende bulmuş cümle maraz, dert, çor "um"
İsmine demişler bu yüzden Çorum
Havan bir devadır suyun bir serum
Bin bir çeşit derde yarar Çorum'um

Hititler kurmuşlar bir devlet sende
Kadeş'le anılmış şöhretin dünde
Tarihler bağrına seni bugün de
Dün gibi şefkatle sarar Çorum'um

Şehrimin sembolü Saat Kulesi
Tam ortada durur Çorum Kalesi
Ulu Cami sanki ayın hâlesi
Tekbirler gönlümü derer Çorum'um

Mis gibi leblebi tüter bağrında
Mertlik ve dürüstlük atar bağrında
Sahabe, evliya yatar bağrında
Gelen gizli sırta erer Çorum'um

Alaca bereket dolu bir ova
İskilip, Osmancık yemyeşil doğa
Doyum olmaz Kargı, Uğurludağ'a
Saysam keşke birer birer Çorum'um

Kızılırmak büklüm büklüm akıyor
Obruk Barajı'mız bolluk kokuyor
Koyun Baba yine taş mı çekiyor?
Nehre bir köprü mü gerer Çorum'um?

Kekik kokar bizim elin yaylası
Herkesin başında ekmek kaylası
Yiğidin gönlünde yatar Leyla'sı
Sevdayı ekmeğe dürer Çorum'um

Bir sis çöker Köse Dağ'ın başına
Hıçkırık karışır gözüm yaşına
Yiğit şehitlerin mezar taşına
Analar bağrını sürer Çorum'um

Sende doğan sana dönüp geliyor
Emekler, gayretler cisim buluyor
Fabrika oluyor, bina oluyor
Herkes bu sevdayı sorar Çorum'um

Toprak tuğla olur binalar yapar
Ekmek olur çiftçim alnından öper
Âşıklar, ozanlar bağrından kopar
Gönüllerde otağ kurar Çorum'um

Büyüğü küçüğü çalışır durur
Herkes birbirini kardeşi görür
Alevi, Sünni'si el ele yürür
Senin için kafa yorar Çorum'um

Birlikte dirlik var budur harcumuz
Ezansız bayraksız olmaz burcumuz
Seni mamur etmek boyun borcumuz
Budur ettiğimiz karar Çorum'um⁵⁸

58 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age*, s. 470.

HASAN HÜSEYİN ÇİRKİN

(Eskiyapar köyü-Alaca, 1914-1978)

GÜLLERİN ÇORUM

Elvan Çelebi'miz bağrında yatar
Kokar burcu burcu güllerin Çorum
Sıklık Boğazı'ndan suyunu içer
Kokar burcu burcu güllerin Çorum

Enginli yüceli koca dağın var
Koç yiğitler göçer yeşil bağın var
Koyunlu kuzulu acı yağın var
Valilik makamın var güzel çorum

Koçyiğitler yurdu evliya yeri
Hüseyin Gazi'dir erleri piri
Koyun Baba Köprüsü gerçeğin sırrı
Evliyalar yurdu hey güzel Çorum

Abideler bize Selçuk'tan kaldı
Kurtuluş Savaşı yiğitler aldı
Çorum'un başına nice iş saldı
Çok asker şehidin bilinsin Çorum

Kale'nin önüne pazar kurulur
Okulların çoktur dersler sunulur
Saat Kulesi var gururla durur
Bir paşa yaptırmış bilesin Çorum

Methetmeye değer çok hoş yerin var
Doğudan batıya geçen yolun var
Kargın, Emiroğlu doktorların var
Hastanen çok temiz yaşasın Çorum

İstendi Çorum'u metih eyledim
Kalp tansiyon şeker imiş öğrendim
Taburcuyum bugün yarın giderim
Hastalara şifa verirsin Çorum

İskilip Kargı da Mecitözü'mü
Sungurlu Ortaköy de var üzümü
Alaca'da Eskiyapar köyümü
HÜSEYİN ÇİRKİN'in var güzel Çorum⁵⁹

59 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 21.

HASAN LATİF SARIYÜCE

(1929)

ÇORUM

Çorum işlek yol uğrağı
Karadeniz iner geçer
Sırla dolu her bucağı
Hatti Hitit konar geçer

Ovası dağı yaylası
Harmanlar dolu buğdası
Yüzlercedir fabrikası
Değirmenler döner geçer

Leblebisi çıtır çıtır
Düğün dernek gönül hatır
Boş geçme al, bir şey götür
Elden ele hüner geçer

Tandır kebab kuyu kuyu
Lezzet değil sanki büyü
Budaközü, Çorum Suyu
Kızılırmak kenar geçer

Önleri iğdeli köyler
Yalnızlık türküsü söyler
Yiğidi gurbete gider
Özlem özlem yanar geçer⁶⁰

HAŞİM ASLİHAK

Haşimî (*Evcirtakışla köyü, 1951*)

ÇORUM ELLERİ

Bülbül olan her an anar gülleri
Var olası seni Çorum elleri
Susmaz konuşuyor ozan dilleri
Andıkça anayım Çorum elleri

Bağrından ozanlar çıkar gururlu
Canana can veren kazam Sungurlu
Bir pire yâr oldum Baba Mansurlu
Unutmasın beni Çorum elleri

Dertli HAŞİMÎ'yim n'oldu nolunca
Vefasız bir yârin kulu olunca
Ne hoş olur dost dostunu bulunca
Unutamam seni Çorum elleri⁶¹

61 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 234.

ÂŞIK HAYDAR BEKTAŞ

(İsahacı köyü-Alaca,1896-1966)

ÇORUM

Şol koca Çorumda bir hayli durdum,
Estikçe dokunur yeli Çorum'un.
Gezdim her köşesin müzeyyen gördüm,
Açılır bahçede gülü Çorum'un.

Sıklık Boğazından alır suyunu.
İçen kanar şerbetini meyini
Alaca, Sungurlu Hacı Köyünü,
Emrine mûtidir İli Çorum'un

Vardır kahramanı aslan yatağı.
Her nevale verir bahçesi bağı
Muş'u Van'ı besler Arabistan'ı
İlden İle gider namı Çorum'un

Pazar olur çarşambası, salısı
Hanedandır beylerinin ulusu.
Vilayet merkezi vardır Vali'si.
Müzeyyen çarşısı yolu Çorum'un

Güzelleri alay alay çekilir.
Siyah zülûf ak gerdana dökülür
Karakaşlar halkalanmış bükülür
Tane tane olmuş halı Çorum'un.

Çıkar yücesine ederler seyran.
Onları görenler olurlar hayran.
Sandım ki geziyor kınalı ceylan
Akar leblerinden balı Çorum'un

ÂŞIK HAYDAR der ki met edem bari
Geniştir ovası, buğdayı gani.
İrençber yatağı yoktur emsali,
İlden ile gider ünü Çorum'un⁶²

62 Ali Necmi Arısoy, *Asrın Keremi Çorumlu Âşık Haydar (Bektaş), Yaşamı-Şiirleri*, s. 36.

ÂŞIK HAYDAR KILIÇ

Ozan Garip (*Eskiköy, 1947*)

BENZEMEZ

Şeker fabrikadan şehre girince
Çorum ili başka ile benzemez
Hayran olun çimentoyu görünce
Çorum ili başka ile benzemez

Çok meşhurdur leblebisi, çerezi
Esnaflı pazara kurar terazi
Erken çıkar Eşençay'ın kirazı
Çorum ili başka ile benzemez

Haftanın beş günü sebze pazarı
Orta yerde ağaç biçer hızarı
Köylüsünün hizmetinde dozeri
Çorum ili başka ile benzemez

Pehlivanı vardır güreş tutuşur
Ozanları birbiriyle atıştır
Osmancık'ta güzel pirinç yetişir
Çorum ili başka ile benzemez

Demircisi sıcak döver demiri
Dodurga'dan çıkar maden kömürü
Laçın'de çoğalır insan ömürü
Çorum ili başka ile benzemez

Çok meşhurdur Oğuzlar'ın cevizi
İskilip, Bayat'ın verimli düzü
Uğurludağ'ının er gelir düzü
Çorum ili başka ile benzemez

Boğazkale Sungurlu'nun beldesi
Hüseyinova'nın azdır gölgesi
Meşhur Alaca'mız buğday bölgesi
Çorum ili başka ile benzemez

Ortaköy'dür bizim küçük ilçemiz
Ne tarafa baksan her yer tertemiz
Güzel köylerimiz şirin beldemiz
Çorum ili başka ile benzemez

Dört göletten sular çağlar akışır
Seven sevdiğine candan bakışır
Ne kadar methetsem gene yakışır
Çorum ili başka ile benzemez

Karadeniz yolu bu ilden geçer
Akar Kızılırmak bereket saçar
Çalışkan valiler burayı seçer
Çorum ili başka ile benzemez

Tanı ÂŞIK HAYDAR Çorum'u tanı
Çalışkandır şu Çorum'un insanı
Sanki tahıl ambarıdır her yanı
Çorum ili başka ile benzemez⁶³

63 Âşık Haydar Kılıç dan 01.03.2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

ÇORUM İLİ

Yine gönlüm düştü Çorum iline
Çiçeği bir başka, gülü bir başka
Hayran kaldım heğri diyen diline
Sohbeti bir başka dili bir başka

Akşam olup ışıkları yakınca
Sevgililer el tutuşup çıkınca
Nadık'ın doruktan dönüp bakınca
Aracı bir başka, yolu bir başka

Üç yerde sanayi hizmet ediyor
Her yerden müşteri gelip gidiyor
Bu şehrin nimetinden tadıyor
Arısı bir başka, balı bir başka

Yüksek tepeleri borandır, kardır
Bülbülü inciten dikendir, hardır
Yazlarının güzel iklimi vardır
Havası bir başka, yeli bir başka

Arayıp da can cananı bulunca
Ozanları bir araya gelince
Âşıklar eline sazı alınca
Türküsu bir başka, teli bir başka

Hastalara doktor bulur dermanı
Biçerdöver hasat eder harmanı
Her tarafta yemyeşildir ormanı
Ağacı bir başka, dalı bir başka

Bu sözlerim size olsun hatıra
Dilerim millete hayır getire
Çok yerde bulunur manifatura
Kumaşı bir başka, şalı bir başka

ÂŞIK HAYDAR gerçekleri görüyor
Atalardan kalan görgü sürüyor
Herkes birbirine hatır soruyor
Gençleri bir başka ulu bir başka⁶⁴

64 Âşık Haydar Kılıç dan 01.03.2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

HİTİTLER

Avrupa'dan çekip gelmiş buraya
Şu Çorum'u mekân bilmiş Hititler
Ne güzel evleri dizmiş sıraya
Nesillere örnek olmuş Hititler

Resim yapmış kayaların yüzüne
Ekin ekmiş arazinin düzüne
Hep iş vermiş gelinine kızına
Ne güzel yerini bulmuş Hititler

Şehrinin birisi Alacahöyük
Eserleri vardır değeri büyük
Şapinova derler görmeye layık
Garipleri ele almış Hititler

Boğazkale imiş onun merkezi
Geçerlidir orda kralın sözü
ÂŞIK HAYDAR bazen hatırlar sizi
Ününü cihana salmış Hititler65

ÇORUM'DAKİ ERLER

Çorum'daki yatan erenler pirlen
Hıdırlık, Erzurum görmek isterim
Bun Dede'yle Sapağan'ın halini
Garip Dede'den de sormak isterim

Osmancık'ta Koyun Baba yatıyor
Kum Baba da onun yasın tutuyor
Mehmet Dede'de güller bitiyor
Gelip de darına durmak isterim

Oğuzlar'da Kara Donlu Türbesi
Bütün sevenleri tutuyor yası
Battal-ı Gazi'nin geçkin nefesi
Çekilip yanına varmak isterim

Zefil Mehmet ile İsmayıl Ağa
Bir tarafı orman, bir tarafı dağ
Eseri yaşıyor, ölmemiştir sağ
Eşençay'dan haber salmak isterim

HAYDAR'ın sevgisi sizlerle gerek
Sarı Baba'nın da halini sorak
Âlemin umudu ey yeşil direk
Gelip dergâhına girmek isterim⁶⁶

66 Âşık Haydar Kılıç dan 01.03.2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

ÇORUM

Cennete benzettim Çorum ilini
Havası iklimi yeli ne güzel
Bahçesinde demet demet gülünü
Ovası dağları gölü ne güzel

Asfaltında arabalar kaçıyor
Samsun yolu ortasından geçiyor
Meyveleri türlü çiçek açıyor
Fidanı ağacı dalı ne güzel

Fedakâr bir halkı durmaz çalışır
İşverenle işçileri buluşur
Günden güne her tarafı gelişir
Asfaltı aracı yolu ne güzel

Çevresinde göletleri su dolu
Herkes görmek ister bu güzel ili
Köylüleri besler davarı malı
HAYDAR der yeşili alı ne güzel67

HAYDAR SARP

(Harhar köyü-Alaca, 1933)

ÇORUM'A HASRET

Bir yanda uzanır meşhur Köşdağı
Aslanlar diyarı baba ocağı
Fakir fukaraya açar kucağı
Elbet hanedanı çaktır Çorum'un

Pek şirin yayladır Hacılar Hanı
Orda eğlen sağa sola bak tanı
Bir ömürdür suyu, meşesi, çamı
Mis kokar toprağı taşı Çorum'un

Panayırlar zaman zaman kurulur
Davul zurna coşku ile vurulur
Koç gibi yiğitler orda görülür
Meydanda bükülmez kolu Çorum'un

Tarihi eskidir hem de pek büyük
Hititler merkezi Boğazköy, Hüyük
Kazılarda çıkar altından geyik
Define toprağı taşı Çorum'un

Tınazlar savrulup hep yaba yaba
Hububatı taşır kamyon araba
Ziyaret edilir Erzurum Baba
Tarımda şöhreti vardır Çorum'un

Ekim ayı gelir bağlar bozulur
Rengârenk faytonlar yola dizilir
Usuldendir oba oba gezilir
Güzel bir âdeti vardır Çorum'un

Yazsan da SARPOĞLU bitmez bu destan
Güzergâhlar boyu bağ ile bostan
Yıllardır ayırımı o nazlı dosttan
Hasreti sinemde tüter Çorum'un⁶⁸

68 Haydar Sarp, *Köy Sevdası*, s. 11.

HAYDAR ŞAHİNDOKUYUCU

Dokuyucu (Kamışlı köyü-Sungurlu, 1952)

ÖZÜ GÜZEL ÇORUM

Severim toprağım ilim ilçemi
Yeri güzel, özü güzel Çorum'um
Gelsem de halkımın sorsam durumun
Yeri güzel, özü güzel Çorum'um

Misafirperverdir bizim yöremiz
Çağla Budaközü coşsun yöremiz
Nohut leblebi meşhur yöremiz
Yeri güzel özü güzel Çorum'um

Memleketin yaşlı genci insanı
Yılma çalışmaktan övsün el seni
Posta olsun mutlu etsin yel seni
Yeri güzel, özü güzel Çorum'um

Sungurlu ilçem de köyüm Kamışlı
Güneyin başı da yüksekçe taşlı
Gencimiz yok köyde kalanı yaşlı
Yeri güzel özü güzel Çorum'um

Hitit uygarlığın taşır toprağım
Eser rüzgâr ses çıkarır yaprağım
Yağsın yağmurlar da coş gönül bağım
Yeri güzel, özü güzel Çorum'um

Sungurlu'da çan saati durdu mu?
Belediye bakım yapıp kurdu mu?
Niye methetmeyim kendi yurdumu
Yeri güzel, özü güzel Çorum'um

Ankara'da aldırmadım nüfusum
Gülse yüzüm hak getirse rast işim
DOKUYUCU gerçek olsa şu düşüm
Yeri güzel, özü güzel Çorum'um⁶⁹

69 Salih Turhan-Nermin Kılıçarslan, *Türkiye Anadolu ve Şehir Güzellemeleri* s. 224-225.

H.HAYRİ UCAR

(Çorum, 1933)

ÇORUM

Birlikte gezelim güzel Çorum'da
Mertler yatağını gözlerinle gör
Benzeri var mı hiç Anadolu'da
Rüzgârın saçını ellerinle ör

Şarkta Kandilkaya ebedi bekçi
Batıda Derinçay Hakka dilekçi
Güneyde Yaydığı sağlam kireççi
Kuzeyde Kırkdilim geçit Çorum'un

Tatlı suyu gelir Melegazi'den
Bağlar meyve verir türlü çeşitten
Pekmezi üstündür belki petekten
Namını dillerde işit Çorum'un

Parkında ötüşür şen şakrak kuşlar
Candandır insana tatlı bakışlar
İşlenir ellerde türlü nakışlar
Yaşı tarihlerle eşit Çorum'un

Hep çiftçidir halkı, daim çalışır
Buğdayları gören aklın şaşırır
Mahsulü civara hemen aşırır
Çektiği sıkıntı binit Çorum'un⁷⁰

70 Münevver Kaygun, "Dünden Bugüne Şiir Dünyamız", Çorum Haber, S. 204, 8 Ocak 1987, s. 2.

ÇORUM

Kandilkaya yeşil yeşil göründü
Doğuda örülmüş ağı Çorum'un
Mertler yurdu güzelliğe büründü
Dillere destandır şanı Çorum'un

İğerci'nin asık durur suratı
Bırakmaz ki düşman olan kıratı
Kuzeyi kaplayan sağlam bir çatı
Dağları bekçidir tanı Çorum'un

Kösedacağı mağrur mağrur bakıyor
Arkasından Kızılırmak akıyor
Bu eşsiz güzellik gönül yakıyor
Kırkdilim'i harpte canı Çorum'un

Güneyde upuzun koca Dörttepe
Yan bakılmaz kardaş bu güzel şehre
Düşmansan gitme dur, dostsan ilerle!
Diye ihtar eder dağı Çorum'un

Dört taraf demir ağ, orta ovalık
Esiyor rüzgârlar hep ılık ılık
İnsanı sağlamdır, değıldir çalık
Yurt aşkıyla taşar kanı Çorum'un

Ilıca, Ahçılar uzar kol kola
Sık ağaçlar şarkı söyler rüzgâra
Şu yemyeşil, meyvesi bol bağlara
Diyorlar öpeöz malı Çorum'un

Bu şehir cennetten sahte bir köşe
Ayarık, Kapaklı, İçeridere
İbrahim Çayırı, Elemin, Fitne
Emekle yetişen bağı Çorum'un

Parkımızda öter kuşlar, bülbüller
Gelen geçen ne güzel de yer derler
Güzel bahçelerde açmıştır güller
Tertemiz oteli, hanı Çorum'un⁷¹

71 H. Hayri Ucar, *Dilara*, s. 5-6.

HIFZI ÖZBEKMEZ

Latifi (*Sungurlu, 1964*)

ÇORUM BENİM MEMLEKETİM

Kurulmuş bir düz ovaya
Çorum benim memleketim
Sahip mis gibi havaya
Çorum benim memleketim

İnsanları kalbi güzel
Düzeni kendine özel
Okunur türküler gazel
Çorum benim memleketim

Alevi Sünni el ele
Yaşarlar gönül gönüle
Benzer has bahçede güle
Çorum benim memleketim

Yaşıyorlar türkü türkü
Eylemişler baba yurdu
Dost yapıyor kuzu kurdu
Çorum benim memleketim

Dertlerimin dermanıdır
Bu gönlümün fermanıdır
Yiğitlerin harmanıdır
Çorum benim memleketim

LATİFÎ'm doğmuşum orda
Yaradan koymasın darda
Vatan olmuş kuşa kurda
Çorum benim memleketim⁷²

72 Salih Turhan - Nermin Kılınçaslan, *Türkiye / Anadolu ve Şehir Güzellemeleri*, s. 221.

HULUSİ BORAN

(Alaca, 1928)

ÇORUM

Anlatayım vilayetim Çorum'u
Yeşil ovaları, güzel dağı var
Hiçbir kente benzetilmez durumu
Balı, kaymağı, çok temiz yağı var

Kendi büyük tepelere yaslanır
Dışarıdan deli varan uslanır
Birkaç yerde fabrikalar seslenir
Şehirler içinde iyi namı var

Yollar genişledi intizamlandı
Şehrimiz süslendi çok temizlendi
Hastanesi yokken şimdi üçlendi
Dertlere derman hastanesi var

Yükselmiş binalar semaya gider
Çan saati bulutlarla cenk eder
Tarlası çok bolca buğdayın eker
Çok da büyük çiftçileri var

Motorlu vasıta dünyaya yetmiş
Hacıları çoktur ziyaret etmiş
Bir tabak helvayla Kâbe'ye gitmiş
Azap Ahmet gibi erleri de var

Bağları meşhurdur yeşerir yazlar
Oraya çekilir gelinler kızlar
Senden ayrılanın yüreği sızlar
Garip garip öter bülbülleri var

Güzelleri vardır elinde sümbül
Yürüyüşü keklik, dilleri bülbül
Seyrangâha çıkmış ellerinde gül
Kırmızı gül açmış bahçe bağı var

İnsanı garip dost hem de efendi
Çalışıp binlerce güçlükler yendi
Şehirler içinde çok güzel dendi
Gururlu, şerefli bir duruşu var

Birçok okulları kültür yuvası
Memleketi kalkındırma davası
Cephelerde Mehmetçiğin anası
Kuvvetli kudretli kadınları var

Yedi kazası var hepsi de güzel
Cennetin eşidir ebedi gazel
HULUSİ BORAN'ı methini yazar
Eli sazlı birçok şairleri var⁷³

73 Ozan Gazi Barışcan, *Yedi Telden Yedi Dilden, Ozan Hulusi Boran Hayatı Şiirleri*, s79-80.

HÜSEYİN ÇELİKCAN

(Kuşsaray köyü, 1936)

ÇORUM SAAT KULESİ

Nerde duysam duyayım

Çın çın bir saat sesi

Hatırıma geliyor

Çorum Saat Kulesi...

Yıllar ve yıllarcadır

Dik durarak orada

Ötüyor gece gündüz

Bakarak ufuklara...

Şehrimizin hem süsü

Hem şen öten bülbülü

Çorumlunun Çorum'un

Silinmez bir sembolü...

Vur gongunu çınlasın

Bütün Çorum Ovası

Şen sesinle süslensin

Hür yurdumun havası⁷⁴

74 Hüseyin Çelikcan, *Bizim Eller*, s. 23, 24

HÜSEYİN ÇIRAKMAN

(Körkü köyü-Sungurlu, 1930- 2013)

ÇORUM'DA BAĞLAR

Harap olmuş, yeterince bakım yok
Çorum'da gıdanın kaynağı bağlar
Doğamıza sevgi, saygı, akım yok
Sevincin, neşenin oymağı bağlar

Elma, armut, kaysı, kiraz kurumuş
Bağ çubuğu üzüm vermez çürümüş
Kötülükler hep üstüne yürümüş
Bir zaman Çorum'un kaymağı bağlar

Kesip, kırıp odun yapmış bazısı
Sahipsizlik yüreğinin sızısı
İstenemez olmuş alın yazısı
Baltanın sesini duymayı bağlar

Tatlı suyu pınarlardan akıyor
Kır çiçeği burcu burcu kokuyor
Piknikçiler odun edip yakıyor
Öğrensin doğayı saymayı bağlar

Niçin insan doğru yoldan azar ki?
Bütün insanlığa ferman yazar ki
Tahrip eder, şu doğayı bozar ki
İster felaketi kovmayı bağlar

ÇIRAKMAN'ım çok üzuldüm gülmüyom
Sizin gibi yaralıyım ölmüyom
Hangi vicdan emreder ki bilmiyom
Acıyı içinde duymayı bağlar⁷⁵

75 Yazılıkaya, Çorum Haber Kültür Sanat Eki, Sayı: 74, 28 Eylül 2007, s. 9.

HÜSEYİN GÜNDOĞAR

Dorukoğlu (Koyunoğlu köyü-Mecitözü, 1954)

DOYAMADIM ÇORUM İLİNE

Ben doyamadım ki Çorum iline
Ölürsem orada dosta götürün
Sahip olurlar ki güzel diline
Nasip almak için pire götürün

Çamlıktır ormanlar yeşil ovalı
Toprağı verimli temiz havalı
Çobanlar çalıyor elde kavalı
Oksijen bol olan yere götürün

Çiğdemler açıyor kırdı bayırda
Yazları güzeldir güneş yukarda
Gülleri solarsa bensiz bakar da
Elvan Çelebi'ye ere götürün

Ozan DORUKOĞLU gençlik çağımdır
Yurdumda yaşarım dostluk bağımdır
Yâr gelmeden öldüm canım sağımdır
Vermek için canı yâre götürün⁷⁶

76 Yüksel Kılıç, *Ozanlar Birliği Kültür Derneği Şiir Antolojisi, Kültür Serisi-1*, s. 429.

İHSAN TOMBUŞ

(Çorum, 1923-2009)

ÇORUM TÜRKÜSÜ

Çorum'un bağları zümrüt yeşildir
Her mevsim rüzgârı efil efildir
Köylüsü kentlisi uz ve ehildir
Yiyecek içecek bol ve sebildir

Çorum'da yaşamak ne mutlu olay
El ele tutuşup çekelim halay

Bir ovaya bağdaş kurmuş oturmuş
Bağrında modern bir sanayi kurmuş
Yiğitliği sevgi ile yoğrulmuş
Barış ve dostluğu buna delildir

Çorum'da yaşamak ne mutlu olay
El ele tutuşup çekelim halay

Dayamış sırtını Köseadağı'na
Bağlı tarlasına bahçe bağına
Tarihi uzanır Hitit çağına
Ta ezelden beri uygar bir ildir

Çorum'da yaşamak ne mutlu olay
El ele tutuşup çekelim halay

Yaşlılar olgundur, gençler ise şen
Evler şenliklidir, bahçeler gülşen
Ayrılmaz Çorum'dan bir kez yerleşen
Çorum hiç kimseye gurbet değildir

Çorum'da yaşamak ne mutlu olay
El ele tutuşup çekelim halay⁷⁷

77 İhsan Tombuş, *Ben Kimim?* s. 176.

İSMAİL PAMUK

(*Kuşsaray köyü, 1933-2001*)

YOL VER GİDEYİM

Kösedag'ı kucaklamış Çorum'u
O çekiyor dumanını borunu
Merzifon'dan çıktım tuttum yolumu
Yol verin gideyim Çorum iline

Ayşeler, Fatmalar yaylada gezer
Düvenci Ovası'nda yosmalar gezer
Hele görün bu yurt güzel mi güzel
Yol verin gideyim Çorum iline

Kuşsaray'dan Yüc'oyuğ'a çıkayım
Yükseğinden enginlere bakayım
Yaylasına dertlerimi dökeyim
Yol verin gideyim Çorum iline

Bülbül çalı için ah vatan demiş
Nice garipleri bu hasret yemiş
İSMAİL yurduna dönsene demiş
Yol verin gideyim Çorum iline⁷⁸

78 Ali Tükengün, *Kuşsaraylı Ozanlar Şiir Antolojisi*, s. 216.

DURSUN

Gün olur ölürsem Köseadağı'nın
Başındaki duman çekiledursun
Dokunmağa kıymadığım saçların
Bir gün olup tel tel döküledursun

Kökner'in başında esen rüzgârın
Açılır çiçeği yine baharın
İçinde gezerken ulu çamların
İğnesi yazmana takıladursun

Bir hoş gezer şu Çorum'un güzeli
Sazımın düzeni saçının teli
Dokunup göğsüne hoyratın eli
Değip değip geri çekiledursun

Gezdim bu yaylayı hayli zamanlar
Davarını yine haylar çobanlar
İSMAIL kabrine çöken dumanlar
Kalkar m'ola diye bakıladursun⁷⁹

79 Ali Tükengün, *Age.*, s. 214.

İSMAİL SAĞIR

Sağirozan (*Kahramanmaraş, 1968*)

ÇORUM GÜZELİ

Kutsal yola çıkmış koşar adımla
Dolanıyor il il Çorum güzeli
Kıraç topraklara düş damla damla
Akar çağlar sel sel Çorum güzeli

Seyrine doyulmaz enfes endamı
Issız gönüllerin silinir gamı
Bakışları deli eder adamı
Dolaştırır bel bel Çorum güzeli

Gülücük saçınca açılır gamze
Ay gün gibi ıştır yayılır yüze
Sığar mı gönüle bilmem ki söze?
Konuşturur dil dil Çorum güzeli

Siyah saçlarını bırakır yele
Sanırsam nazire yapıyor güle
SAĞIROZAN sazı alınca ele
Döktürüyor tel tel Çorum güzeli⁸⁰

80 <http://www.antoloji.com/corum-guzeli-2-siiri> [03.01.2016]/

KADRİ

(Osmancık, 1869-1948)

ÇORUM HAKKINDA METHİYE

Habbezâ insanlığa âlemde bir kândır Çorum
Mevkii diltaş ve rânâ yurd-i insandır Çorum

Revank-efzâdır safâ rûha bahşeyler gıdâ
Dil-küşâda cümle-i büldâna rüchandır Çorum

Kâmil insan hem münevver râna olmuştur makar
Tarihe baksan serâpâ dâr-ül irfandır Çorum

Belde-i bâhîre-i hayret fezadır manzarı
Tuhfe-i nâdîe-i mahbûb-ı devrandır çorum

Nice ezkiyyâ nice dâna doğurmuş lutfile
Mâder-i dildârı müşfik bâyu bayandır Çorum

Bak tecellâ şem'inerâhşan olur imrân ile
Gör terrakî fennine ez cümle burhandır Çorum

Âşinâlık gösterir her ferde cümle insanı
Rahnümâlik arz eder her merde nigahbandır Çorum

Evvel erbâb-ı zirâat Fi'le etmiş iktidâ
Hem ticaret ilmüne bir cây-ı rahşandır Çorum

Çorum amma taşları hiçbir taşta olmaz kıyas
Taş değil bir cevher-i lâl-i bedehşandır Çorum

Suyu berrak hem şifa âb-u havası pek latif
Toprağı mümbit ve amber Bağ-ı Rıdvan'dır Çorum

Muhterem bir vâli hükkâm bunda memnun olmada
İstikamet râhına zira ki pûyandır Çorum

Yaşasın sükkânı her dem zevk ile ferhân ile
Kadriyâ medh eyle zîrâ medhe şâyandır Çorum⁸¹

81 Abdullah Ercan, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler, s. 307.

ŞANLI ÇORUM MERHABA

Nazmıma bak dil-rübâ
Şanlı Çorum merhaba
Olsun ocaktan caba
Şanlı Çorum merhaba

Göz değmesin şanına
Bayına bayanına
Aferin irfanına
Şanlı Çorum merhaba

Bağ-ı İrem gibi şan
Vermektesin kemâ-kân
Gel ey şanlı mihriban
Şanlı Çorum merhaba

Taşın lâl-i bedehşan
Toprağın amber-feşan
Babacansın babacan
Şanlı Çorum merhaba

Ref'etin medhe sezâ
Tal'atın hayret fezâ
Dil-küşâsın dil küşâ
Şanlı Çorum merhaba

Çarşıların pek şirin
Her bina bulmuş yerin
Mimarına âferin
Şanlı Çorum merhaba

Bedestanın firâvân
Tarihten verir nişan
Ey belde-i âlişan
Şanlı Çorum merhaba

İnsanları çalışkan
Hep birbirine rüchan
Makarr-ı münevveren
Şanlı Çorum merhaba

Sende yüksek ziraat
Çiftçilik kat ender kat
Sen mâden-i hubûbat
Şanlı Çorum merhaba

Yaylaların dağların
Amber gibi yağların
Pek safalı bağların
Şanlı Çorum merhaba

Oğul balın kar gibi
Kokar müşg-bar gibi
Yâr kokusu var gibi
Şanlı Çorum merhaba

Her taâmın lezîzan
Mantın dertlere derman
Baklava başpehlivan
Şanlı Çorum merhaba

Her binada her revzen
Şükür için bir dehen
Her tarafın müzeyyen
Şanlı Çorum merhaba

Hakkın olunmaz edâ
Umrânına can fedâ
Fahr eder bay u gedâ
Şanlı Çorum merhaba

Emsâline fâiksin
Şan vermeye sâiksin
Sen midhada lâıksın
Şanlı Çorum merhaba

Hoştur hoşnûdiyetin
Mes'ut imiş fitratın
Şan verir ulviyetin
Şanlı Çorum merhaba

Lutfuna bende bende
Etme beni şermende
Bolluk ucuzluk sende
Şanlı Çorum merhaba

Sendedir zevk u safâ
Sendedir ahde vefâ
Şöhretin var mutlaka
Şanlı Çorum merhaba

Sende ref'etle saffet
Sende ülfetle sohbet
Sende bir cây-ı ticaret
Şanlı Çorum merhaba

Medenisin medeni
Dilden bırakmam seni
Sen de unutma beni
Şanlı Çorum merhaba

Gel ey şehri bî-bedel
Seni görmektir emel
KADRİ'ye lutfunla gel
Şanlı Çorum merhaba⁸²

82 Abdullah Ercan, *14. Yüzyıldan Günümüze Age*, s. 308.

KEMAL ÖZGÜR

Zorani (*Palabıyık Köyü, 1943-2012*)

ESKİ ÇORUM

Nasıl anlatayım eski Çorum'u?
Beher semtin ayrı öyküsü vardı
Üretkendi folklorunun verimi
Halayı, hoyratı, türküsü vardı

İletişim yoktu böyle her yerde
Tellaldan duyardık kim ölmüş, nerde?
Bulgur dövmek için bazı yerlerde
Arsanası vardı, sokuşu vardı

İşgal yoktu verimliydi ovası
Evler kerpiç, alçıdandı sıvası
Bakırdandı tenceresi tavası
İşlemeli süslü dokusu vardı

İğdedendi bağlarının kıyısı
Epey vardı külhanbeyi dayısı
Maskotuydu sahte kabadayısı
Akmanın Said'i, Tıkı'sı vardı

Methederler Amasyalı Kemal'i
Hamal Durak, Tevfik, Cücüğün Ali
Palayı çekince Hatip Mahleli
Kötülerin hayli korkusu vardı

Kıymetliydi para, değer düşmezdi
Borçlu borcu günden güne şişmezdi
Alacak peşinden kimse koşmazdı
Yarına güvenle bakışı vardı

Kaldırım kaplıydı yollar yonkalar
Par'etmezdi plastikler, çinkolar
Zenginlere çalışırdı bankalar
Fakirin kesesi, çıkışı vardı

Esbap yurlar idi tekne taşında
Yufka açarlardı tandır döşünde
KEMAL der çıkınca çarşı başında
Mis gibi leblebi kokusu vardı⁸³

ÖZÜ ÇORUM'UN

Bugün değil yıllar önce de dedik
Tiyatroyu ister özü Çorum'un
Ne şiirler yazdık neler söyledik
Kimseye geçmedi sözü Çorum'un

Çok yükler taşırız kolonumuz var
Alıp uçurtmaya balonumuz var
Önce hazırlanmış salonumuz var
Elde hazır bekler kozu Çorum'un

Biz sanatın değerini biliriz
Ne malzeme isterlerse buluruz
Müsait değilse yer de veririz
Geniştir ovası düzü Çorum'un

Tiyatro herkese hitap demektir
Bunu bilmeyenler bitap demektir
Ayrı bir kültürdür, kitap demektir
Okumaya hazır gözü Çorum'un

Gelin bu uğurda terler dökelim
Naralar atalım halay çekelim
Bakanım ha gayret, bir can dikelim
Gözünden düşürtme bizi Çorum'un

KEMAL her kötülük cahilden doğar
Cehalet önüne çekilsin duvar
Bir de peşi sıra konservatuar
Her yerde çalınsın sazı Çorum'un⁸⁴

84 Yard. Doç. Dr. M. Mete Taşlıova, *Age.*, s. 229.

TURNAM

Sıklık Boğazı'ndan gelen turnalar
Bunca yükseklerden uçmayın turnam
Bu yıl da Çorum da eğlenin kalın
Selamsız sabahsız geçmeyin turnam

Gidelim yolumuz uzun demeyin
Gelin bizi boynu bükük komayın
Bir gecelik Aşçılar'a tüneyin
Çomar Bağlar'ında koşmayın turnam

Nesini de deli gönül nesini
Ayarık'ta dinlen bülbül sesini
Kazan Bağ'dan alıp gül destesini
Hemen havalanıp uçmayın turnam

Kanat çırpın Kuzuluk'un çeneden
Seyran edip gece gündüz demeden
Ilica'nın elmasını yemeden
Ulubel üstünden aşmayın turnam

Çukurören avlağına varınca
İçin Sarı Dede suyun serince
Paşaköy'ü, Beğdili'ni görünce
Deller Bağları'nı seçmeyin turnam

Elemin köyünün yolları verep
Sapağan suyuyla sularlar turap
Ezerler üzümü vururlar şarap
Sakin ben olmadan içmeyin turnam

Tarihe karıştı Fitne Bağlar'ı
Çarşı oldu Yaydığı'nin dağları
Şehre göçtü Esk'ekin'in beğleri
Şahan pençesine düşmeyin turnam

Şu Çorum da Güveyönü bir idi
Ağaçları birer birer çürüdü
Her yanını karaçalı bürüdü
Kapalı derdini deşmeyin turnam

Köpeklik Bağları oldu mahalle
Hacıkerim'e bak geldi ne hale
Zınbalı'nın otur derdine ağla
Başa gelenlere şaşmayın turnam

Sülüklü'den Kadife'ye geçilir
Mürsel Suyu tatlı tatlı içilir
Çoraklık'a imar gelmiş ölçülür
Memurlardan ürküp kaçmayın turnam

Kemal hayal eder eski günleri
Görmek istemiyor iki binleri
İçeri Dere'nin kalmış çimleri
N'olur çimleri biçmeyin turnam⁸⁵

85 Kemal Özgür - Müslüm Koygun, *Duygu Dağarcığı*, s.61-62.

KENAN YAŞAR

(*Mecitözü, 1971*)

ÇORUM

Yağmuruna yer gök nasıl dayanır?
Şimşeği bir başka çakar Çorum'un
Zemheri ayından birden uyanır
Irmağı bir başka akar Çorum'un

Şehrin sokakları gökyüzüne eş
Doğarken eğilip öperse güneş
Batarken toprağa düşer bir ateş
Ufkunu bir başka yakar Çorum'un

Toprağına rahmet vermiş yaratan
Elde en güzeli onda sıradan
Hititler de şöhret almış buradan
Onuru bir başka vakar Çorum'un

Obruk'ta bir deniz kucığımızda
Alpağut tütüyor ocağımızda
Kırkdilim de terler sığağımızda
Gülleri bir başka kokar Çorum'un

Severse içinde sanki bir seher
Gülerse gülüşü göklere değer
Kızılmak gibi çoşarsa eğer
Güzeli bir başka bakar Çorum'un

Taşlara bir tarih yazar dividi
Her karış toprakta yatar şehidi
Bir kez sevdi ise genci yiğidi
Yüzüğü yüreğe takar Çorum'un

Yoksula uzanan elleri vardır
Aktıkça çoğalan selleri vardır
Hakk'ı tespih eden dilleri vardır
Merhamet suları yıkar Çorum'un

Geceler yüzyılın yapısı gibi
Mühürlenir yer gök kapısı gibi
Gün olur kurtulur mahpusu gibi
Üstündeki örtü kalkar Çorum'un⁸⁶

86 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, Age., s. 283.

KUL MUSTAFA

(18. yüzyıl)

KASİDE-İ KAPUSUZ

Yine zuhur eyledi askerî tuğyan
Erzurum Valisin intizam etti gitti
Şevketlu padişaha eyledi isyan
Asker-i islâma sui-kast etti gitti

Zabtına âciz beylerbeyiler
Sivas illerine ateş kodular
Ön edip her taraftan kolcu saldılar
Uğradığı yerleri berbat etti gitti

Bin yedi yüz diye geldi haberi
Otuz bölükbaşı yekpâre çeri
Amasya şehrine vurdu pençeyi
Nâle vü zârı ayyûka yetti gitti

Merzifon üstüne yeğın vardılar
Alaylar kurup cenge durdular
Hikmet-i ilahi şehri bozdular
Koç yiğitler kırıldı kelleler gitti

Biriküp Çorum'u almak kastına
Cümle meşveretleri bunun üstüne
Haberler gönderip Bozok Keskin'e
Araplık eşkiyası imdada gitti

İşitildi bu haber Çorum'da hemen
Hacıköy, Gümüş eyliyor figan
Düğenci çayırında oldular mihman
Çorum'a elçileri hemen gelip gitti

Yazmışlar Çorum'a vermeyiz aman
Eğer iri eğer ufak kırarız hemen
Ururuz kılıcı alırız meydan
Namımız Üsküdar'a devlete gitti

Çorum'lu birikip şer'e vardılar
Hükm-i ilâhiye boyun verdiler
Osmancık, İskilip'e medet dediler
Gelmedi cümlesi i'raz edip gitti

Müsellim Ağa bu işde oldu merdane
Vücudun sarf edip çıktı meydana
Kapusuz askeri geldi Elvan'a
Çeng-i harpler kalede çalındı gitti

Kurtoğlu Çorum'a verdi nizamı
Geydi âlât-ı harbî esvâb-ı darbı
Ebvâb-ı maharipte zal ola dengi
Meydanda mertliği bilindi gitti

Alaybey bayrağı oldu Küşâde
Hazret-i Ömer gelip indi imdâde
Zâim zuama cümle hazır âmâde
Tekbir getirip metrîse girdiler gitti

Yeniçeri askeri serfirâz oldu
Gülbank âvâzıyla metrisi aldı
Hacı Bektaş Veli imdâda geldi
Kudret kılıçları uruldu gitti

Nakip Efendi kaldırdı âlemler
İmdat iânete irdi melekler
Rûh-ı Resûl'e verdi selamlar
Gülbank sadâları çekildi gitti

Kethüda yeri sipahı gayret erleri
Sancağ-ı Resul'ün cümle rehberi
Padişahın gayet halis askeri
Tuttular meydanı serteser gitti

Tamam olup tedarikler meydan bezendi
Kapusuzlar gelüp saflar düzendi
Koç yiğitler bunda namlar kazandı
Meydan-ı arasat kuruldu gitti

Çengi harbelere uruldu turra
Uruldu Genç Osman serildi yere
Allah Allah sadası çıktı göklere
He taraftan düşmana uruldu gitti

Genç Osman idi melunlar başı
Meydanda kaldı ol itin leşi
Herkes de öğrendi gördü döğüşü
Otuz kırk kadarı kırıldı gitti

Kapusuz askerinin bozuldu dini
Gayret-i şeytanla verdiler seri
Gördü canları esfel-i sâfilini
Ruhları siccine yıkıldı gitti

Çorum'da on sekiz gün cenge durdular
Başlarına gelmedik günü gördüler
Kendiler de bildi ne vebal yediler
Başları sernügün oldu da gitti

Beybaşı askerinin içinde belli
Hergün serteser eyledi cengi
Kapulu kapusuz olamaz dengi
Koç yiğitler başında salındı gitti

Kurtoğlu o gün oldu Süleyman
Ne şîr ne devlere vermezdi aman
Kendüde kalmadı zerrece isyan
Defterine cennet yazıldı gitti

Seccâdenişin şeriat kutbu
Evlad-ı Resul sabıka müftü
Müderris efendiler eyledi cengi
Cennet makamların yapıldı gitti

Padişahım sana eylerüz dua
Emrini Çorumlu eyledi eda
Ferman padişahın deyu Müsellim Ağâ
Namını haşrederek söyletti gitti

Keremin olursa memleket senin
Rahmeyle padişahım izzetin şanın
Terk-i can eyledik yolunda senin
Feth ü nusrat kapısı açıldı gitti

Çapanoğlu'ndan bize imdad gelmedi
Gürledi çatladı sonu gelmedi
Emr-i padişahla amel etmedi
Hakkında kem sühan söylendi gitti

Urumlar kendüden yiğitlik aldı
Büyüdükçe bozulup kalmamış tadı
İmdadı Çorum'a nasip olmadı
Kem ayarmış mihenge uruldu gitti

KUL MUSTAFA'm eder koptu tarraka
Adular askeri karıştı hâke
Ünü erdi Horasan'dan Irak'a
Çorum'un erliği söylendi gitti⁸⁷

87 Abdullah Ercan, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler, s. 102-107.

KAPUSUZ

Erzurum'dan sökün etti keleşler
Merzifon'u bozup döktü üleşler
Karşı duramadı dağlar ve taşlar
Çorum'a gelince bozdu Kurdoğlu

Dere bağlarının başından aştı
İptida dövüşte Genç Osman düştü
Ferman padişahın elleri şaştı
Urun şahpazlarım dedi Kurdoğlu

Tekkenin üstünde eyledik cengi
Elinde kattare önünde kendi
Müsellim ağamız kahraman dengi
Urun şahpazlarım dedi Kurdoğlu

Yaya sekmenleri kalede metin
Elinde nizesi oynatır atın
Giyimli kuşamlı koç yiğit bütün
Urun şahpazlarım dedi Kurdoğlu

Kanlı köpük saçtı altında atı
Keleşlere düştü korku heybeti
Vezirlerden artık etti gayreti
Urun şahpazlarım dedi Kurdoğlu

Bu yiğitlik haktan sana verildi
Keleşler de aç kurt gibi sarıldı
Koç yiğitler hep başına derildi
Urun şahpazlarım dedi Kurdoğlu⁸⁸

88 Neşet Köseoğlu, "Kul Mustafa ve Çorum'un Erliği", Çorumlu, Cilt 1, Sayı: 2, s. 7-8.

LEYLA YILDIRIM

Leylican (*Uğurludağ, 1963*)

ÇORUM' DUR DERİM

Toprağı verimli insanı cömert
Sorarsan neresi, Çorum'dur derim
Halkı güvenilir, sanmayın namert
Sorarsan neresi, Çorum'dur derim

Leblebisi burcu burcu kokuyor
Âşıkları bülbül gibi şakıyor
Neresini kazsan tarih çıkıyor
Sorarsan neresi, Çorum'dur derim

Sanayisi ön sıradan geliyor
Halkı çalışkandır işi biliyor
Onun için güler yüzlü oluyor
Sorarsan neresi, Çorum'dur derim

Halit Yıldırım'ın şiir özüdür
Nuh Comba'nın şiirleri sözüdür
Serbade'min elindeki sazıdır
Sorarsan neresi, Çorum'dur derim

LEYLİCAN yazıyor elinde kalem
Hitit diyarından veriyor selam
Hürmetim dostlara olsun vesselam
Sorarsan neresi, Çorum'dur derim⁸⁹

89 <https://www.face-book.com/UgurluDaglilar/>[25.06.2015].

ÇORUM

Uyğarlıklar diyarı tarihlerde şehirsin
Dört tarafın cennettir görmeyen gelsin Çorum
Turizim de baştasın vazgeçilmez bir ilsin
Seni tanımayanlar bilmeyen bilsin Çorum

Hasan Paşa nam salmış dikmiş saat kuleni
Cami'inle selamlarsın ziyarete geleni
İskilip'e uğradım gezdim bu yıl kaleni
Sana sevdam bitmiyor böylede kalsın Çorum

Kızılırmak dolandır altın kemer beline
Otoban yakışıyor o muhteşem yoluna
Samsun'a, Giresuna'a, Amasya'nın eline
Komşuların geçiyor ne işlek yolsun Çorum

Düğünlerin hoş olur bayramların bir başka
Hep sende yaşasaydım olmasa gurbet keşke
Cumbalı Konakların her biri benzer köşke
Bağrıma sazaklayan serin bir yelsin Çorum

İnsanların çalışkan fabrikaların har'dır
Evliyalar ermişler nice yatır'ın var'dır
Sen de bir gün geçirsem o bile bana kâr'dır
Dünyalara degecek güzel bir il'sin Çorum

Verimlidir toprağın doyurur gözümüzü
Açık sözlü insanın gösterir özümüzü
Büyük şehir oluver gel gül dür yüzümüzü
Ağlayanın kalmasın gözleri gülsün Çorum

Havan serin olsa da sıcak yuvaların var
Çamlı meşeli dağın düzce ovaların var
Suyu buz gibi akan şirin yaylaların var
Her ilçene bereket dağılsın dolsun Çorum

Bir karış arazinde neler neler yetişir
Her derenden su akar bir birine katışır
Senden ayrı kalanlar yanar yanar tutuşur
Sevenin seni canda can özü bulsun Çorum

LEYLİCAN'ım ben seni neden bu kadar sevdim
Sevdam sana çok büyük seni aşk ile övdüm
Ayrılık acısıyla yıllardır dizim dövdüm
Hasret yaram olsa da yurdun şen olsun Çorum⁹⁰

90 Leyla Yıldırım'dan 12. 11 2020 tarihinde derlenmiştir.

MAHZUNİ ŞERİF

(Berçenek köyü-Afşin / Kahramanmaraş, 1940- 2002)

SELAM ET

Servet Hoca gider isen Çorum'a
Bizi candan soranlara selam et
Vakit geldi lüzumu yok yoruma
Hasta gönlüm yoranlara selam et

Aşmak çetin dağlar dolu önümde
Gezer feleksizler çevre yanımda
Boynuma sarılıp iyi günümde
Kötü günde soranlara selam et

Ben Hakk'a inandım boşa uymadım
Eminim ki ikrar verip caymadım
Bir serçenin şerefine kıymadım
Nice hatır kıranlara selam et

Başına iş gelse bir yiğit kulun
Değeri mi olur paranın pulun
Eğer Kuşsaray'a uğrarsa yolun
Bana ikrar verenlere selam et

MAHZUNİ çalmıyor nedense sazım
Birbirine girdi baharım yazım
Bütün erenlere götür niyazım
Mertliğinde duranlara selam et⁹¹

91 Ali Tükengün, *Age.*, s.12.

MEHMET ALİ ERÖKSÜZ

Sefil Eröksüz (*Akçalı köyü-Sungurlu, 1970*)

ÇORUM

Hasretin sineme yaralar açtı
Ne kadar özledim ben seni Çorum
Seni seven âşık serinden geçti
Ne kadar özledim ben seni Çorum

Doğduğum Sungurlu ana vatanım
Alaca, Osmancık güzel Bayat'ım
Kargı'yı görmesem artar feryadım
Ne kadar özledim ben seni Çorum

Alacahöyük'ün tarihtir yeri
Güzel İskilip'in açılmış gülü
Seydim'den geçiyor Uğurludağ yolu
Ne kadar özledim ben seni Çorum

Mecitözü derler yazının yüzü
Osmancık'tan gelir pirincin özü
Hoştur Oğuzlar'ın baharı yazı
Ne kadar özledim ben seni Çorum

SEFİL ERÖKSÜZ'üm hayalde düşte
Cemilbey ,Lâcin'im gözümde yaşta
Dodurga kömürü altındır kışta
Ne kadar özledim ben seni Çorum⁹²

92 Mehmet Ali Eröksüz, İnadına Yaşamak, s. 104.

ÂŞIK MEHMET AYDIN

(Altınbaş Köyü)

ÇORUM GÜZELLEMESİ

Doğudan görünür Çorum'un özü
Canlara can katar ovanın düzü
Bakmaya kamaşır insanın gözü
Cennete benziyor ili Çorum'un

Dalgaları gölü ördekli kazlı
Açar çiçekleri baharlı yazlı
Gezer güzelleri başı fitazlı
Baharda açılır gülü Çorum'un

Gayette çok olur bostanı bağı
Hanedar insanı rençber yatağı
Çorum'un batısı hem köse dağı
Dağları epcidir tanı Çorum'un

Saat kulesi uzaklardan görünür
Ezanları opelloyla verilir
Her saat başında çanı vurulur
Dağılmış şöhreti şanı Çorum'un

Doğusuna düşer turistik parkı
Giriş kapısında gör Atatürk'ü
Yalancı cennetten hiç yok ki farkı
Uzundur eni boyu Çorum'un

Çorum'un parkında açılmış güller
Akar şadırvanı öter bülbüller
Çeşitli hastane ne güzel yerler
Açılmış parkında gülü Çorum'un

Ovaları yeşil çember sarılmış
Çıkışında bir fabrika kurulmuş
İşçilere orda para verilmiş
Dağları deliyor feni Çorum'un

Bezenmiş Çorum'um cennet âlâya
Stat, kapalı salon, hapishaneye
Geç Yazı Çarşidan Postahaneye
Oradan çekilir teli Çorum'un

Gezdim de Çorum'u nazarım kaldı
Kiremit sanayi fabrika oldu
Fabrika sayısı otuzu buldu
Temiz otelleri hanı Çorum'un

Kışlanın önü meyve ağaçlı
Bölge kara yolu hep paket taşlı
Gezer güzelleri hem kalım kaşlı
Dağılmış şöhreti ünü Çorum'un

Yüz elli cami var yüz de minare
Kırk bir bin nüfuslu yüz beş mahalle
Turistler de akın olur bu şehre
Çok olur çiçeği gülü Çorum'un

Geldim sanayide ekin pazarı
Rençberi çok imiş hakkın nazarı
Çarşamba günüdür sebze pazarı
Sebizesi boldur ili Çorum'un

Erenler yatağı Hıdırlık Sultan
Cenneti âlâdır gidip de görsen
Çorum'un ışığı kandile varsan
Bekçisi Kandildir yanı Çorum'un

Kapalı Çarşı'dan çevirdim yolu
Hemşerim günlerden bugündür Salı
Sebze pazarından seyrettim hal'i
Yarına hazırdır malı Çorum'un

Yeter MEHEMMED'im burada bağla
Gezdim çarşısını cenneti âlâ
Hanımı beyi gezer kol kola
Vatan için hazır canı Çorum'un⁹³

93 Abdulkadir Ozulu, *Uluçmarlarla Konak Sohbetleri*, s. 289-292.

MEHMET ERCAN

(Çağşak köyü, 1944)

ÇORUM İLİ

Size tanıtayım Çorum ilini
İç Karadeniz'de almış yerini
Kösedağı, Kırklar, Küre Belini
Havası, suyu, iklimi bizdedir

Kızılırmak hayat verir can verir
Osmancık'ta çeltik eker bol verir
Karadeniz'e kap'açar yol verir
Osmancık pirincin tadı bizdedir

Bir yanda Amasya bir yanda Yozgat
Çankırı'ya yakın Osmancık, Bayat
Uğurludağ'ında bulursun hayat
Üzümün, meyvenin tadı bizdedir

Hüyük'te bulundu Hitit Güneşi
Arasan dünyayı bulunmaz eşi
Toprağı tuğladır, çimento taşı
Ekmeğin, buğdayın tadı bizdedir

Sungurlu çiftçisi eker buğdayı
Görmeden geçmeyin Boğazkale'yi
Hattuşaş, Sümerler, Hitit Müzeyi
Hitit uygarlığın izi bizdedir

Saat başı çalar Saat Kulesi
Eskiye dayanır Çorum Kalesi
Misafir sever şehirli, köylüsü
Çalışan insanın hası bizdedir

Osmancık'ta Koyun Baba Köprüsü
Oğuzlar'da ceviz sofranın süsü
İskilip'te etli pirinç dolması
Çorum leblebinin hası bizdedir

Selçuklu'dan kalan Ulu Cami'si
Hıdırlık'ta yatar şehrin velisi
Görölmeye değer Kargı Yaylası
Obruk Barajı'nın ünü bizdedir

ERCAN MEHMET Çağşak köyüne hayran
Özlem duyulan yer ille de vatan
Çorum'dan dünyaya herkese selam
İnsanlığa sevgi saygı bizdedir⁹⁴

94 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 128.

MUSTAFA ALAGÖZYAYLASI

(Çalyayla köyü, 1969)

ÇORUM

Anadolu bölgesine kurulmuş
İllerin içinde güzel Çorum'um
Leblebisi ile tanınmış kalmış
İllerin içinde güzel Çorum'um

Yoktur artık onun paytonu atı
Sağından geçiyor büyük asfaltı
Ortada asırlık çalar saati
İllerin içinde güzel Çorum'um

Şeker ile çimentosu kurulu
Sanayisi dört bir yandan sarılı
Güzelliğın anlatmasam darılı
İllerin içinde güzel Çorum'um

MUSTAFA'm da senin ozanın olsun
Dürüstlüğe giden yolun gül olsun
Ariflerin âlimlerin bol olsun
İllerin içinde güzel Çorum'um⁹⁵

95 Yrd. Doç. Dr. M. Taşhova, *Age.*, s. 286.

MUSTAFA AYGÜN

(Dereyazıcı köyü-Alaca, 1948)

OLMASI GEREK

Katkın olsun Hitit Festivali'ne
Her yılda bir kere olması gerek
İlgi göstermeli yerli malına
Dünyada pazarın bulması gerek

Kurulsun sanayi işlesin çarkı
Başarı muvaffak düşünme korku
Avrupa'dan geri kalmasın farkı
Birlikte yerini alması gerek

Bir yanda sanayi bir yanda tarım
Olalım çalışan üreten kurum
Her malın üstünde "made in Çorum"
Patenti yazılı olması gerek

Sembolik değerde saat kulesi
Adını alır mahallede kalesi
Sebzesi, meyvesi, daha âlâsı
Doğanın yüzünün gülmesi gerek

Eri evliyası çoktur yatırı
Bir kahvenin kırk yıl vardır hatırı
Memleketim Çorum senden ötürü
Her taşın gediğe konması gerek

MUSTAFA atadan buradır yerin
Açılsın fuarın serilsin ürün
Senin de bir tane olsun eserin
Nesilden nesile kalması gerek⁹⁶

96 Mustafa Aygün'den 02.03. 2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

İZ BIRAKTILAR

Nice insan yetiştirdin bağrında
Bastığı taşında iz bıraktılar
Boğazkale, Höyük antik değ'rinde
Çorum'a sevgiyle haz bıraktılar

Cennet gibi memleketin her yeri
Birbirinden farklı değil diğeri
Hattilerin, Hititlerin eseri
Müze de görmeye göz bıraktılar

Çalışanın çoktur kısmeti payı
Gönülden çıkarma yüce Huda'yı
Mucizesi belli Koyun Baba'yı
Turaba sürülü yüz bıraktılar

İncesu Kanyonu, Şapinuva'sı
Kırkdilim, Lâçin'de Kapıkaya'sı
Adım adım gezeceğim doyası
Dağları yol edip düz bıraktılar

Anıtsal mezarı çok gezenleri
Kültür tabiatı çok yazanları
Tarihin tanığı halk ozanları
MUSTAFA AYGÜN'e söz bıraktılar⁹⁷

97 Mustafa Aygün'den 02.03. 2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

ÂŞIK MUSTAFA ÖKSÜZ

Kul Öksüz (Çorum, 1953)

OMUZUM ÜSTÜNE BAŞIN KOYSAYDIN

Omuzum üstüne başın koysaydın
Gelirdim Çorum'a, durur muydum yâr
Her gelenden sevdiğimi duysaydın
Gelirdim Çorum'a, durur muydum yâr

Keşke eski günler gibi olsaydık
Oturup da sazımızı çalsaydık
İkrar verip bir kavilde kalsaydık
Gelirdim Çorum'a, durur muydum yâr

Yıllarca gözyaşı döktüm maziye
Ben kader diyemem böyle yazıya
Seyrana çıksaydık Melik Gazi'ye
Gelirdim Çorum'a, durur muydum yâr

Kandil Baba bizi birazcık bilse
O geçen günümüz geriye gelse
Âşıklar tepesi, yerimiz olsa
Gelirdim Çorum'a, durur muydum yâr

Eyerci'den seyreyledik Çorum'u
Eşe, dosta bırakırdık yorumu
Yine yaşasaydım eski durumu
Gelirdim Çorum'a durur muydum yâr

Çok dolaşıp gezdik yazı çarşısı
Gizli, gizli gözetlerdik karşıyı
Eğer göze alır isen her şeyi
Gelirdim Çorum'a durur muydum yâr

Ayrılırken dedin olma, el diye
Bir mendil yadigâr ettin gül diye
Deseydin KUL ÖKSÜZ'e durma gel diye
Gelirdim Çorum'a, durur muydum yâr⁹⁸

98 Âşık Mustafa Öksüz'den 25.05.2017 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

NECATİ KEÇELİ

(Ömerbey köyü, 1956)

ÇORUM GİBİ İL BULAMADIM

Kıtalar arası vatan yurt gördüm
Çorum gibi diyar, il bulamadım
Nice insanla dost, arkadaş oldum
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Kuşatmış Çorumu tepeler, dağlar
Boğazköy'de vardır tarihi çağlar
Çeşitli meyveyle süslenmiş bağlar
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Genel kültüründen alır şanını
Türkmen başı İlyas koymuş adını
Dürüst namusludur erkek, kadını
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Kapılı Kaya gibi çok mekânları
Saymakla bitmiyor han, hamamları
Yufka yüreklidir tüm insanları
Çorum gibi diyar, il bulamadım

1894 de yapılmıştır saat kulesi
Bizans'tan kalmadır Çorum Kalesi
Olsam da Çorum'un bir tek kölesi
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Fabrikalar kurulu hep biçim biçim
Fakire kolaydır Çorum'da geçim
Yıllar önce çıktı Çorum'dan göçüm
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Kiremit, tuğlada kotayı geçer
Zengini yoksula kucağı açar
Çomar Barajı'ndan suyunu içer
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Meşhurdur ovası yazlık bağlarım
Düşünür maziyi yürek dağlarım
Arayıp sorsam da kalan sağlarım
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Ekilir tarlası, bahçesi güzde
Meşhurdur “heri”si kendine özde
Çorum Leblebisi dünyada gözde
Çorum gibi diyar, il bulamadım

Taş, türbelerin gizemi ölçülmez
Hattuşaş’a değer paha biçilmez
NECATİ'nin hasretinden geçilmez
Çorum gibi diyar, il bulamadım⁹⁹

99 <http://www.edebiyatdefteri.com/siir/417836> [03.01.2015].

ÇORUM

Samsun, Ankara'ya uzanır yolun
Hatti'den Hitit'e tarihin boyun
Ortasya Oğuz'dan geliyor soyun
İnsanı bir güzel, toyu bir güzel

İllerin içinde şirin bir şehir
Kızılırmak'ı var büyük bir nehir
Sanayiden akamaz çevreye zehir
Irmağı bir güzel, koyu bir güzel

Çalışmakla geçer her bir dakika
Sanayi geliştirdi çoktur fabrika
İlle de leblebi yeri bir başka
İlçesi bir güzel, köyü bir güzel

Osmancık'ta vardır kömür ocağı
Kırkdilim yolları kapalı dağı
Yazlıklarla dolmuş bahçesi bağı
Çimeni bir güzel, suyu bir güzel

Yetişir çeşitli mahsul Çorum'da
Kendini gösterir buğdayda unda
Can çıktı yapılır orak, harmanda
Çöreği bir güzel, unu bir güzel

Eskiden olurdu çoban, harmanacı
Çorum'dan gittiler oldu Almancı
Gelirler son model sanki yabancı
Almancı bir güzel, huyu bir güzel

Şu gönül özlüyor vatan sılayı
Ararım mis kokan temiz havayı
Çorum'un da vardır Çorum Halayı
Halayı bir güzel, toyu bir güzel¹⁰⁰

100 Salih Turhan-Nermin Kılınçaslan, Age. s. 219-220.

NEVZAT BİLGİÇ

(1941)

CANLAR YÖRESİ

Bu ne candanlık böyle, bir ile sekiz komşu
Kapıdaki aslana, sanki benzer duruşu
Kızılırmak bereket, ovada bitmez şölen
Nice toprak doğurur, vadiye her vuruşu

Neden sonra öğrendim, Çorum ova zengini
Kızılırmak, Çekerek bulmuş yine dengini
Çorum, Bozboğa, Seydim ovalarda gülerdim
Dedesli ve Hüseyin bu yörenin rengi mi?

Taybı ve Mecitözü, Osmancık'la Düvenci
Yârinden mendil almış, işlemeli değil mi?
Bereketli topraklar, bir esenlik yöreye
Nice kız gelin olmuş, mutlu etmiş çok genci

Hamamözü, Koyuncu, Sungurlu ve Delice
Kargı'da yirmi ova, kişileri velice
Bunalımdan kurtulur ben de şifa bulurum
Onları yıllar boyu, esenlikte görünce¹⁰¹

101 <http://www.antoloji.com/corum-siirleri> [25.06.2015].

NUH ALİ BERK

Kul Hızır (İmirli köyü-Sungurlu, 1966)

ÇORUM ELLERİ

Halen ayaktadır çorum kalesi
Tarihi eserdir saat kulesi
Çorum'un her çeşit var leblebisi
Güzel memleketim Çorum elleri

Ortasından geçer kaç ilin yolu
Barışı sağladı sağ ile solu
Her taraf cefâkâr hep Anadolu
Güzel memleketim Çorum elleri

Hak edene gardaş verilir haklar
Toprağından eksik olmaz âşıklar
Akşemseddin yetiştiren topraklar
Güzel memleketim Çorum elleri

Erenler yoluna oluruz tabi
Şekip Şahadoğru Âşık Gülabi
Hüseyin Çırakman usta bir abi
Güzel memleketim Çorum elleri

Mahmut Atalay'la Nazmi Avluca
Şampiyon oldular hem de yıllarca
Bunlar hemşerimiz bizden bir parça
Güzel memleketim Çorum elleri

Alaca adıyla Alacahöyük
Hüseyin Ova'nın ovası büyük
Her yeri tarihtir her yeri höyük
Güzel memleketim Çorum elleri

Koroğlu dağları başlıyor burdan
Tarih fişkırıyor kazdığın yerden
Selamsız geçemem Bayat şehrinden
Güzel Memleketim Çorum elleri

Etiler yaşadı Boğazkale'de
Aslanlı kapısı harikulade
Hayranlık duymamak değil ki elde,
Güzel memleketim Çorum elleri

Her tarafı yeşil dağın eteği
Arı zevkle yapar balı peteği
Dodurga'dan geçer ırmak yatağı
Güzel memleketim Çorum elleri

İlim irfan bilir genci kocası
Tarihe geçmiştir Atıf Hoca'sı
İskilip adında var kundurası
Güzel memleketim Çorum elleri

Dağın dibindedir kuruluş yeri
O dağa çıksam da etsem seyiri
Kargı'nın güzeldir meşhur peyniri
Güzel memleketim Çorum elleri

Lâçın'de yiyelim o leziz eti
Yemiştir mutlaka olan kısmeti
Çekilse de değer inan zahmeti
Güzel memleketim Çorum elleri

Nasıl unuturum Mecitözü'nü
Elvan Çelebi'de yudum yüzümü
Geçtim boydan boya bütün düzünü
Güzel memleketim Çorum elleri

Ortaköy'ün yeri dağların ardı
O dağların bizde hatırı vardı
Şimdiden vallahi özlemi sardı
Güzel memleketim Çorum elleri

Karaören idi eskiden adı
Eskidendi artık mazide kaldı
Oğuzlar adını sonradan aldı
Güzel memleketim Çorum elleri

Osmancık'ın vardır güzel kalesi
Koyun Baba Köprüsü'nden gelesi
Akşemseddin Camii'n herkes bileşi
Güzel memleketim Çorum elleri

Bir tarih anlatır saat kulesi
Şifadır içene var içmecesi
Sungurlu'nun vardır Ulu Cami'si
Güzel memleketim Çorum elleri

Uğurludağ eski Kızılören'dir
İnsanları dosttur hem de yarendir
Hepsi vatan bana, hepsi yöremdir
Güzel memleketim Çorum elleri

Bütün ilçeleri gezdi KUL HIZIR
Sürçü lisan varsa dilerim özür
Yardıma amade her zaman hazır
Güzel memleketim Çorum elleri
Benim Memleketim Çorum Elleri¹⁰²

102 <http://www.arama.antoloji.com/corum-elleri-2-siiri/> [05.01.2015].

NURİ NALINCI

(Çorum, 1935)

ÇORUM

Parkında ötüşür şen şakrak kuşlar
Candandır insana tatlı bakışlar
İşlenir ellerde türlü nakışlar
Güzelliği bin bir çeşit Çorum'un

Hep çiftçidir halkı daim çalışır
Buğdayları gören aklın şaşırır
Mahsulünü civara hemen aşırır
Çektiği sıkıntı binit Çorum'un

Ovaya kurulmuş etrafı dağlar
Çorum'dan ayrılan ah eder ağlar
Güzelleri çoktur yürekten bağlar
Kalpleri açılmaz kilit Çorum'un

Dört yanı çevirir yemyeşil bağlar
Garpta Kızılırmak durmadan çağlar
Havası pek hoştur neşeler sağlar
Namını dillerden işit Çorum'un

Bereket kaynağı, ilim ocağı
Kahraman büyütür her bir bucağı
Açıktır dostuna şefkat kucağı
Destanlar yaratan yiğit Çorum'un¹⁰³

103 Yrd. Doç. Dr. M. Mete Taşlıova, *Age*, s. 597.

ORHAN TOP

Orhanî (*Palabıyık Köyü, Çorum, 1946*)

GÜZEL ÇORUM

Erler pirlar yatar senin özünde
Alacahöyük'te, Türkmen düzünde
Her sabah nur doğar senin yüzünde
Evliyalar şehri sen güzel çorum

Yürüdüm yolunda vardım Kırklar'a
Geldi Battal Baba düştük yollara
Sorduk mezarlara, sorduk köylere
Evliyalar şehri sen güzel çorum

Bukse'den Nesimi, Garkın Baba'ya
Yürüdük Teslim'den Abdalata'ya
Yol ver Divan Baba geçek öteye
Evliyalar şehri sen güzel çorum

Hasan Baba Kandil lokması hazır
Medet Melik Gazi himmetin huzur
Garip Baba asker Kıbrıs'ta hazır
Evliyalar şehri sen güzel çorum

El tuttuk Elvan'dan bildik Çelebi
Saydık Seydim ile gidip geleni
Koyun Baba lokma etti salebi
Evliyalar şehri sen güzel çorum

Dörttepe, Eyerci dağlarda gezer
Erzurum, Hıdırlık deryada yüzer
Oturmuş ORHANÎ aşk ile yazar
Evliyalar şehri sen güzel çorum¹⁰⁴

104 Orhan Top'tan, 07.05.2017 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

OSMAN ATILLA

(Afyon, 1922-1978)

ANKARA ÇORUM ARASI

Göge bakmaya lüzum yok
Her dağ bir ada
Hele kuşlara sözüm yok
Kuşlar havada
Nasıl kaderdir bu böyle
Uçsuz bucaksız
Küsmüş toprak ana köye
Ova ocaksız
Yarık yarık yarılmış dağ
Susuz dereler
Ağaç yok nerede bahçe-bağ
Ki ses verirler
Bitmez yüzyılların yaşı
Zaman uyumuş
Ankara Çorum arası
Gök boş toprak boş¹⁰⁵

105 Mahmut Selim Gürsel, Çorum 1997, s. 284.

ÖMER ACAR

(*Acarî*)

ÇORUM

Bir akşam vaktinde indim garaca
Bavulu, valizi atım bağaca
Sungurlu, İskilip, Bayat, Alaca
Mecitözü, Kargı dolaştım Çorum

Uzandım caddede boylu boyunca
Seyrettim çarşını gönül doyunca
Parkların şenlenir bahar olunca
Doyum olmaz sana güzelim Çorum

Düz ova üstünde kurulmuş yerin
Suyun şifa imiş suların serin
Eski vilayetsin mazin çok derin
Nasıl methedeyim güzelim Çorum

Yine ÖMER ACAR şiir söylerse
Kalemle defteri gönül eğlerse
Eğer bir gün sana kötü derlerse
İnanma onlara güzelim Çorum¹⁰⁶

106 Çorum Ekspres, S. 738, 1 Aralık 1969, s. 3.

RAFET MENEKŞE

ÇORUM

Çorum'un dağları beş ay karlıdır
Yârinden ayrılmış pek efkârlıdır
Kazası köyleri şose yolludur
Suları soğuktur şirin Çorum'un

Koynunda saklıdır bağlar bahçeler
Her sene gül dolar nice bohçalar
Yetişir buradan ünlü aşçılar
Halayı meşhurdur güzel Çorum'un

Yoğurdu yağ gibi, ayranı koyu
Birazcık kireçli şehrinin suyu
Anası, atası asildir soyu
Ecdadı yüksektir güzel Çorum'un

Çorumda bulunur atın oynağı
Şairleri için ilham kaynağı
Yürük'ü, Çerkez'i, Kürt'ü oynağı
Şenlenir yaylası yazın Çorum'un

Ulucami heybetiyle görünür
Çift minare nazlı nazlı süzülür
Namaz vakti Müslümanlar dizilir
Tarihi zengindir şirin Çorum'un

Turfanda sebzeler gelir Mersin'den
İpekli kumaşlar gelir Bursa'dan
Çeltiği pek boldur gelmez Tosya'dan
Her tarafı cennet yeri Çorum'un

Behey ozan RAFET sen ne söylersin
Çorum'un şöhretin yarım eylersin
Gönlünü dertlere hedef eylersin
Sen garip kulusun şanlı Çorum'un¹⁰⁷

RECEP RAHMİ TANKAYA

Rahmi (*Balahor köyü-Bayburt, 1895-1981*)

ÇORUM

Etrafında çamlı, meşeli dağlar
Meyveli, üzümlü sayısız bağlar
Billur gibi parlak suları çağlar
Kurulmuş bir zümrüt ovaya Çorum

Bereket doludur bu zümrüt ova
Suları tatlıdır, sağlamdır hava
Köyleri güzeldir, çoktur şen yuva
Sahiptir birkaç da yaylaya Çorum

Çorum'dur çeşitli mahsul yatağı
Hububat, bakliyat, tiftik, yapağı
Kavun, karpuz, sebze, pekmezi yağı
Nimetle gark olmuş safaya Çorum

Çalışır üç yerde un fabrikası
İçi dışı dolu okul binası
Bir şifa yurdudur hastahanesi
Hazırdır her derde devaya Çorum

Bahçelerde açar gonca gülleri
İmara müsait güzel her yeri
Ah! Tren uğrasa olsa rehberi
Kavuşur büsbütün şifaya Çorum

Arı gibi işler çarşıyla pazar
Güler yüz gösterir tüccar sanatkâr
Camiler güzeldir nur, sürur saçar
Uzar minareler semaya Çorum

Türlü ağaçlarla süslenmiştir park
Havası saf temiz, seması berrak
İstikbalin senin görünür parlak
Candan bağlı sana TANKAYA Çorum¹⁰⁸

ÇORUM

Çorum'un her yanı bahçeler bağlar
Eyerci, Alagöz ve Köseadağlar
Dörttepe ve Akdağ suları çağlar
Tatlı suyu sağlam havası vardır

Köylerinde dahi bağ, bahçe pek çok
Halkı çalışkandır ve gözleri tok
Bence sevilmeyen hiçbir yeri yok
Verimli mahsuldar ovası vardır

Silolar doludur buğday pazarı
Gün be gün artmakta fabrikaları
Mükrimdir tüccarı ve sanatkârı
Alışta verişte vefası çöktür

Güzel otelleri, güzel evleri
Hastahaneleri ve mektepleri
Güzel camileri ve minareleri
Hafızların muhrik sedası çöktür

Devlet fidanlığı destan dillere
Rahmi der ün salmış uzak illere
Çay bahçelerinde gonca güllere
Konan bülbüllerin sefası çöktür¹⁰⁹

109 Muzaffer Gündoğar, "Bir Anıt Adam Recep Rahmi Tankaya", Çorum Haber, S. 3233, 10 Ekim 1996, s. 2.

RECEP SERBES

(Çorum, 1973)

KÖŞE BUCAK ÇORUM

Mis gibi kokarken nefis leblebi
Yeryüzünde yoktur onun rakibi
Arama bulunmaz şu Çorum gibi
Kurtla kuş bir yunar bizim Çorum'da

Gelişime açık şirin Sungurlu
Başkente yakınlım diye gururlu
Yazlar sıcaktır güzler yağmurlu
Kışın her yer donar bizim Çorum'da

Alaca'da tarih can vermiş taşa
Hitit'e başkentlik yapmış Hattuşa
Zenginler yahniye fakirler aş
Somun ekmek banar bizim Çorum'da

Eski dokusuyla güzel İskilip
Dolması destansı şöhrete sahip
Sirkeli salata yanında vacip
Sofraya nur konar bizim Çorum'da

Elvan Çelebi'ye sürüp yüzünü
Görmeden geçme ha Mecitözü'nü
Beke Kaplıcası suyun özünü
Şifa olup sunar bizim Çorum'da

Bağrında yayarken ünlü Kibele
İncesu Kanyonu ne güzel hele
Dikkat etmek lâzım ki özellikle
Sular adam sınar bizim Çorum'da

Kızıla dönerken yazın kirazlar
Gölyazı'ya dolar yabani kazlar
Gönlümün telini titretir sazlar
Her ozan bir çınar bizim Çorum'da

Yolunuz üstünde Kırkdilim, Lâçin
Kapılıkaya'yı seyredip geçin
Bir çoban çeşmesi bulup da için
Soğuktur her pınar bizim Çorum'da

Masmavi bir keyif sunarken Obruk
Uğurludağ biraz sapa ve buruk
Abdullah Yaylası yığılı tomruk
Kaçak kesen yanar bizim Çorum'da

Oğuzlar'ın meşhur leziz cevizi
Osmancık pirinci ve Kargı bezi
Kızılırmak akar, bulur denizi
Toprak suya kanar bizim Çorum'da

Hatırı kalmasın Hamamlıçay'ın
Çatak'ta mangala etleri yayın
Beni de onların içinde sayın
Her yer deli kaynar bizim Çorum'da

Bayat pek mahrumken yoldan ötürü
Dodurga'da çıkar linyit kömürü
Hani Demirel'in var ya fötürü
Gide gele oynar bizim Çorum'da¹¹⁰

ÇORUM'DAN SESLER

Ne zaman işitsem bir cura sesi
Bağrıma taş basar yanar dururum
Ruhumda gurbetin artar stresi
Susuz bir dal gibi solar dururum

Sabrımı zorlayan gurbet çilesi
Kalmadı kahrının hiç çekilesi
Beynimde çınlarken Saat Kulesi
Gözümde canlanır şu bizim Çorum¹¹¹

111 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 540.

RIZA KANDEMİR

Kul Rıza (*Çağşak köyü*, 1958)

YOLU ÇORUM'UN

Saymakla biter mi, sergisi güzel
Hattuşa diyarı ili Çorum'un
Adı tarihlere yazılmış ezel
İncesu Kanyonu gülü Çorum'un

Niyet eder kiblesine durursan
Yola çıkar Cemilbey'e varırsan
Molla Hasan'dan Göpsen'i görürsen
Fındıklı, Ortaköy yolu Çorum'un

Tarihi arayan yılmadan bakar
Araştır içinden çok eser çıkar
Çekerek Irmağı içinden akar
İncesu Kanyonu dili Çorum'un

Irmağında balıkları oynasır
İnsan sever doğa ile kaynasır
Tabiat tarihle orda söyleşir
Çoşarsa ırmağı seli Çorum'un

Kavakalan Cevizli'nin girişten
Karadağ yaylası görünür uçtan
Aşdavul'dan Meyana'ya varıştan
Ne güzel yamacı beli Çorum'un

Mevla'm onu nakış nakış süslemiş
KUL RIZA da şiirinde işlemiş
Üzerinde nice kavim kışlamış
Ozandır âşığı, teli Çorum'un112

ÇORUM'UN

Çalışmaya dört el ile sarılmış
Budur kalkınmada gizi Çorum'un
Evcî Boğaz'ına baraj kurulmuş
Daha gelişmekte gözü Çorum'un

Kimisi ozandır, kimisi yazar
Değmesin dostluğa, birliğe nazar
Sevenle sevilen el ele gezer
Geniştir ovası, düzü Çorum'un

Yörük sürüsünü güdüp doyurur
Esnaf fırınında nohut kavurur
Eser rüzgâr tanesini savurur
Bir başka güzeldir yazı Çorum'un

Yamacında Köseadağı yaslanır
Pancar gelir şeker olur süslenir
Sanayisi bütün yurda seslenir
Ünlüdür kumaşı, bezi Çorum'un

Bahar gelir lale sümbül açarsa
İğde, kekik kokusunu saçarsa
Bir de burdan demiryolu geçerse
Durmaz kalkınmada hızı Çorum'un

Biçer girip arpaları biçerse
Ara sıra bildircinlar uçarsa
Borsa fiyatını doğru seçerse
O zaman gülecek yüzü Çorum'un

Çevreyolu sanayiden geçerse
Meydanlar kurulup uçak uçarsa
Esnaf şükür deyip kepenk açarsa
Kanaat ehlidir özü Çorum'un

Hayat vardır baharında yazında
Bir başkadır KUL RIZA'nın gözünde
Güzel gezer ovasında düzünde
Arlıdır gelini, kızı Çorum'un¹¹³

RIZA KOÇAK

(Çayhatap köyü, 1919)

GÜZEL ÇORUM'UM

Köse Dağ'ı mağrur mağrur bakıyor
Arkasında Kızılırmak akıyor
Eşsiz güzelliği gönül yakıyor
Dağıyla iftihar eder Çorum'um

Kuzeyinde vardır Kırkdilim yolu
Dolanarak gelir Çorum'a doğru
Dodurga Çiftlik'ten gelir kömürü
Kömürle iftihar eder Çorum'um

Güneyi kaplamış koca Dörttepe
Hor bakma kardeşim bu güzel şehre
Düşmanca bakma ki dostça ilerle
Dağıyla iftihar eder Çorum'um

Doğusuna baksan Keltepe aşar
Güneş vurur bütün yöreye taşar
Çorum Ovası'na bereket sağlar
Bağıyla iftihar eder Çorum'um

Doğuya batıya baraj yapıldı
Yerleri kazıldı boru takıldı
Örtüldü üstüne beton atıldı
Bol suyla iftihar eder Çorum'um,

Doğusuna taş ocağı açılmış
Kenarına bir fabrika kurulmuş
Çimento çıkarmış halka sunulmuş
Toprakla iftihar eder Çorum'um

Çorum çiftçisi de eker nohudu
Eker biçer ondan bekler umudu
Satar nohudu da alır kabudu
Leblebi iftihar eder Çorum'um

RIZA KOÇAK anlatıyor yöreyi
Hoş olur yemesi Çorum böreği
Gelin görün yol üstünde kuleyi
Kuleyle iftihar eder Çorum'um¹¹⁴

RİFAT KURTOĞLU

(*Eskiekin köyü, 1962*)

İZİ ÇORUM'UN

Sırtını yaslamış Kandil Dağı'na
Ankara'ya dönük yüzü Çorum'un
Tarihi uzanır Hitit çağına
Asırlardan belli izi Çorum'un

Hıdırlık'tan ezan okur imamı
Ecdat yadigârı hanı hamamı
Caddesinin sokağının tamamı
Tertemizdir eli yüzü Çorum'un

Kırkların dumanı kırk şehit tüter
Elvan Çelebiler nöbetin tutar
Suheybi Rumiler bağrında yatar
Er dolu bayırı, düzü Çorum'un

Her köşede bir fabrika bacası
Birbirini takip eder nicesi
Gündüzüyle gardaş olmuş gecesi
Çalışkandır oğlu kızı Çorum'un

Uçaktan, trenden, çift yoldan öte
En büyük hayali üniversite
İnşallah tez günde dertleri bite
Sorunları dizi dizi Çorum'un

KURTOĞLU'm aşkıma çizilmez sınır
Bu aşkı ancak tanıyan tanır
Çorumluyum demek farklı bir onur
Söylenmez yaşanır hazzı Çorum'un¹¹⁵

115 Rifat Kurtoğlu, *Deyzoğlu*, s.5-6.

SABRİ DİL

(Çorum, 1906-1989)

ÇORUMLUDAN

Bir lahza konuşsam doğduğum yerden
Yıllarca uzakta olduğum yerden
Hasretle sararıp solduğum yerden
Ses veren yazımı yazar Çorumlu

Ezelden beridir toprağı eker
Alnının terini hakkıyla döker
Ekmeğini en sarp kayadan söker
Dağları, taşları kazar Çorumlu

Demirin kertığı sözünün eri
İşinden gücünden hiç olmaz geri
Söz verip sözünden dönerse biri
Böyle dönemlere kızar Çorumlu

Bu yerde yetişir babayiğit er
Yalnız vatan için can feda eder
Sevine sevine cepheye gider
Dumanı dağıtır, bozar Çorumlu¹¹⁶

116 Çorumlu, Cilt.2, Sayı: 33(1 İkincikanun 1942), s. 17.

SADIK DAĞDEVİREN

Lüzumsuz (Denizli, 1956)

ÇORUM

Alacahöyük ve Hitit denince
Akıllara önce gelendir Çorum
Hele bir de leblebiyi görünce
Hoş bir tebessümle gülendir Çorum

Hitit'e başkent oldu Hattuşa
Şapinuva kenti giriyor düşe
Boğazkale daldırıyor geçmişe
Turizmde yerini bilendir Çorum

Verimli ovalar, balı, kaymağı
Dağlardan iniyor suyun kaynağı
Alayunt boyunun Çorum oymağı
Sana da adını verendir Çorum

Kapılı Kaya'da anıt mezarlar
Özel kabartmalar ve de yazıtlar
Höyükler, tepeler, birçok da kültler
Tarihin izini sürendir Çorum

İskilip, Midridat, Çorum Kalesi
Kandiber Kalesi, Yivlik Kayası
Sungurlu, Mecitöz saat kulesi
Geçmişten gülleri derendir Çorum

Yolunuz Çorum'a düşerse eğer
Alacahöyük müze görmeye değer
Şu Boğazköy ise güzelmiş meğer
Her yerin bir müze örendir Çorum

Kırklar, Çal, Adagöl, Kara dağların
Kızıl, Yeşilirmak, Mecit çayların
Dedesli, Osmancık var ovaların
Çekerek Irmağı derendir Çorum

Tiftik keçisiyle yumurta, balı
Alaca ilçesi ilinin gülü
Bayat, Boğazkale bu gülün dalı
Abide misali durandır Çorum

Dodurga, İskilip, Kargı'yla Laçın
Mecitözü, Oğuzlar gül olup açın
Ortaköy, Osmancık başında tacın
Bunlara hakkını verendir Çorum

Sungurlu, Uğurludağ özel mi özel
Çatak park, Sıklık da ne kadar güzel
Kargı yaylasından büyük bir haz al
Tüm güzellikleri serendir Çorum

Şeyh Eyüp Sultanı, Kadri Baba'yı
Hüseyin Gazi'yi, Koyun Baba'yı
Lenduha Sultan'ı, Arap Dede'yi
Gönül sultanıdır, erendir Çorum

Âşık Haşimi'yle Âşık Figani
Âşık Haydar'ı da severim hani
Elvan Çelebi de canların canı
Gerçeği gönülden görendir Çorum

"Şu uzun gecenin gecesi olsam"
Dillala, Çekirge çalıp oynasam
Köme tatlısını yesem çağlasam
Halayla bir sefa sürendir Çorum

Koyun Baba köprüsünden geç hele
Karaçimen Yayla selamım yele
LÜZUMSUZ gururla vuruyor tele
Bazen tipi kardır borandır Çorum¹¹⁷

117 [http://www.demo.edebiyatdunyasi.net/mods.php?\[21.01.2015\]](http://www.demo.edebiyatdunyasi.net/mods.php?[21.01.2015]).

SALİH KOZAN

Kozanoğlu (*Eskialibey köyü-Bayat 1971*)

CAN ÇORUM

Yıllar önce kopup geldim Bayat'tan
Haberini sorup durdum uzaktan
Senden ayrı tat almadım hayattan
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Unutulmaz bir tutkusun sen bende
Kalbimdesin unut beni desen de
Terk ederken yüreğim kaldı sende
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Hayli zaman ayrılalı ben senden
Sanki ruhum ayrı durur bu tenden
Feda olsun canımı iste benden
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Orta çağdan kalma büyük kalen var
Tarih kokan saatli bir kulen var
Gurbet elde hasretinden ölen var
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Kırklar Dağı, Kartal tepe Hattuşaş
Boğazkale unutulmaz be gardaş
Hasretin gözümde akan kanlı yaş
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Alaca, Ortaköy, güzel İskilip
Mecitözü'm söyle sana kim sahip?
Senden ayrı kalan gönlüm muzdarip
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Osmancık'tan geçer Kızılırmak'ın
Derinçay, Çekerek, Yeşilirmak'ın
Gözümde tütüyor taşın toprağın
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Uğurludağ, Kargı eşi bulunmaz
Cemilbey, Dodurga olmadan olmaz
Lâçin'i gezenin canı sıkılmaz
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Sevgiyle yürürüm kendi yolumdan
Oğuzlar ismini almış boyumdan
Ne yiğitler çıkmış canım Çorum'dan
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada

Yıllar oldu Sungurlu'yu özledim
Düşlerimi hayaliyle süsledim
Hasretini yüreğimde besledim
Çorum sana gönül feda can feda
Bizim için eşin yoktur dünyada¹¹⁸

118 <http://www.antoloji.com/can-corum-2-siiri/> [04.03.2015].

SALİM GÜLBAHÇE

(*Taşpınar köyü-Yozgat, 1958*)

ÇORUM GÜZELLEMEŞİ¹¹⁹

Her köşe gizemli, tarih kokuyor
Sanki açık hava müzesi Çorum
Yirmi bir asıra, meydan okuyor
Sanki açık hava müzesi Çorum

Kızılırmak, havzasına yayılmış
Örenleri, ilçelere dağılmış
Boğazkale kâinata duyulmuş
Sanki açık hava müzesi Çorum

Anıtsal kapılar boy boy dizilmiş
Bozkaya'ya kabartmalar kazılmış
Çivi yazısıyla tarih yazılmış
Sanki açık hava müzesi Çorum.

Aslanlı Kapı da buna örnektir
Sesli kapı törenlere ahenktir
Bağrındaki tarih Mısır'a denktir
Sanki açık hava müzesi Çorum

Orta Çağ'dan gelir büyük kalesi
Oyma taştan çeşmelerin lülesi
Hasan Paşa dikmiş saat kulesi
Sanki açık hava müzesi Çorum

Roma, Bizans, Osmanlının dönemi
Artırıyor tarihteki önemi
Hitit Festivali anma töreni
Sanki açık hava müzesi Çorum.

Büyük tapınağı seksen odalı
Koyun Baba köprü hâlâ edalı
Tarihi sevenler ona sevdalı
Sanki açık hava müzesi Çorum

119 Bu şiir, Giresun-Şebinkarahisar'da yapılan 13. Hikmet Okuyar adına düzenlenen 'İllerimiz özellikleriyle ve güzellikleriyle' isimli yarışmada Çorum ili adına katılmıştır ve birincilik ödülü almıştır.

Hatuşaş'ın ünü dünyada büyük
Gün güne büyüyor Alacahöyük
Terk eden Bizans'ın boynuyla eğik
Sanki açık hava müzesi Çorum

Hasan Tuluk usta tezgâhı kurmuş
Dövme sanatıyla eserler sunmuş
Eseri Paris'te birinci olmuş
Sanki açık hava müzesi Çorum

Tarihi, töresi sırlar yumağı.
İskilip dolması, keşkek yemeğı
Gül burmayla sıkma bayram damağı
Sanki açık hava müzesi Çorum

Kırklar Dağı Mecitöz'e yaslanmış
Kartal tepe Sungurlu'da puslanmış
Şehitliğe bakan gözler ıslanmış
Sanki açık hava müzesi Çorum

Ezan yankılanır, Ulu Cami'den
Taş türbeler kalmak ister yerinden
Seda yankılanır şehitlerinden
Sanki açık hava müzesi Çorum

Sarı leblebisi dünya gözdesi
Ak çeltikte hayran koydu herkesi
Kargı'dan bakınca Eren Tepesi
Sanki açık hava müzesi Çorum

Duyanlar koşuyor hingel adını
Elde hazırlıyor kızı kadın
Asırlardır kaybetmemiş tadını
Sanki açık hava müzesi Çorum

Kuzey Sinop, güney Yozgat'a karşı
İskilip'te meşhur tarihi çarşı
Tarihi bir nida Kürşat'ın marşı
Sanki açık hava müzesi Çorum.

Güzelliğı, saymak ile bitmiyor
Gidip görmek gerek söz kâr etmiyor
GÜLBAHÇE de gezdi amma yetmiyor
Sanki açık hava müzesi Çorum¹²⁰

SATI TUNÇ

(Karakaya köyü-Sungurlu, 1941)

ÇORUM ELİNE DEĞER BİÇİLMEZ

Nasıl anlatayım çorum elini
Gezip de görelim yolları güzel
Al yeşil giyinmiş gelini kızı
Kibarca konuşur dilleri güzel

Yaylasında soğuk sular içilir
Düz ovada arpa buğday biçilir
Alın teri emek verir geçinir
Herkesle dost olur halleri güzel

Çok önceden leblebisi sayılır
Mandırada inekleri yayılır
Çiftlik ünü Avrupa'ya yayılır
Ötüşür bülbüller elleri güzl

Edalıdır şu Çorum'un kızları
Pek nazlıdır çekilmiyor nazları
Âşıklar çalarken keman sazları
Dokunur perdeye telleri güzel

Her tarafa gider tuğlanın ünü
Fabrikalar yapar bulgur oluğnu
Orada yaparlar güzel düğünü
Tutuşur el ele kolları güzel

Çorum'u sorarsan İç Anadolu
İçinden geçiyor Samsun'un yolu
Güç alır Çorum'dan kasaba köyü
Konakları hem de evleri güzel

KÜÇÜK SATI sen Çorum'a doymadın
Toprağın yok idi köyde durmadın
Başkente geldin de pişman olmadın
Anıtkabir'inde gülleri güzel¹²¹

SELMAN ARIZ

Selmanî (*Akçalı köyü-Sungurlu 1945*)

ÇORUM'UN

Çamur atıp karalama elimi
Görülecek elleri var Çorum'un
Çok konuşma koparırım dilini
Övülecek halleri var Çorum'un

Bütün doğu ilin temsil ediyor
Ünü büyük elden ele gidiyor
Verimli toprağı her şey bitiyor
Ne de güzel yolları var Çorum'un

Gelişmiş ilim de düzelmiş halı
Kurulmuş sanayi, açmış gül dalı
Lezzetli yoğurdu, kaymağı, balı
Kovan kovan balları var Çorum'un

Anlatanlar yanlış söyler kentimi
Yemesinler Çorumlunun etini
Misafirperverdir edin methini
Ne de tatlı dilleri var Çorum'un

Tahılı, arpası, lahana, yemiş
Yiyen leblebisin ne güzel demiş
Çorumluya sözü atan halt etmiş
Ne de tatlı dilleri var Çorum'un

Bir baştan bir başa çarşı pazarı
Köylüsü kentlisi, çoktur yazarı
Tarihi eserler Hitit mezarı
Cana yakın kulları var Çorum'un

Çorum vilayetim, Sungurlu kazam
Cahil cühelaya ne diye kızam
Neçe SELMANİ'si, neçe bin ozan
Dertli çalan telleri var Çorum'un¹²²

122 Âşık Selmani, Çorumlu Halk Ozanı, *Erenlerin Yolu Böyle*, s. 279.

ÇORUM'A

Engel olma dağlar bana
Gideceğim ben Çorum'a
Baykuşları bülbül bana
Gideceğim ben Çorum'a

Kalsın kısmetim buradan
Derdimi demem sıradan
Kavuştur beni Yaradan
Gideceğim ben Çorum'a

Sılamda gül oldu çalı
Geçmiyor günüm karalı
Ermeden ömrüm zevalı
Gideceğim ben Çorum'a

Çocukluğum geçti orda
Hasretim var baba yurda
Yem olmadan kuşa kurda
Gideceğim ben Çorum'a

Meleşirdi koyun kuzu
Ozanları çalar sazı
Zalım gurbet yedi bizi
Gideceğim ben Çorum'a

Bitirdi gurbetin derdi
Çoktur güzel, çoktur merdi
SELMAN'ın aklına geldi
Gideceğim ben Çorum'a¹²³

MEMLEKETİM

Çorumluyum atma bana
Ne güzeldir memleketim
Selam Kars'tan Ardahan'a
Ne güzeldir memleketim

Bambaşkadır yaşam halı
Şarktan garba gider yolu
Tahılı, kaymağı, balı
Ne güzeldir memleketim

Soğuk kışı serin yazı
Sürmelidir gelin kızı
Ozanları çalar sazı
Ne güzeldir memleketim

Sungurlu Akçalı köyüm
Sığırtmacı kuzu koyun
Temiz yayla hava suyun
Ne güzeldir memleketim

Çorumlunun adı güzel
Köyü kenti yâdı güzel
Heri dili tadı güzel
Ne güzeldir memleketim

Çorum Sungurlu ovası
Lahana, buğdayın hası
SELMAN'ın sazda havası
Ne güzeldir memleketim¹²⁴

124 Âşık Selmani, Age., s.232.

SEYDİ BEKTAŞ

Seydi Dede (*Çanakçı köyü, 1938*)

DİLİ ÇORUM'UN

Ovasıyla yaylasıyla yarışır
Haritada belli yeri Çorum'un
Aslı nesli Türk'tür, Türkçe konuşur
Tarihi boyunca dili Çorum'un

Dört dağların eteğine kurulmuş
Dalı kolu her tarafa sarılmış
Çorum ismi Battal Gazi verilmiş
Asıl ismi Urum ili Çorum'un

Çok yerinde hazineler doludur
Tübeleri peygamberin koludur
Doğu batı Karadeniz yoludur
Dört bucağa gider yolu Çorum'un

Çoktur yaylaları, çadırlar konar
Sabah akşam orda turnalar döner
Tatlıdır suları, içenler kanar
Kösedağı'ndadır gölü Çorum'un

Kamyon kamyon buğdayları çekilir
Kiremidi Avrupa'ya satılır
Festivale tüm ülkeler katılır
Kovanda doludur balı Çorum'un

Yapıldı fabrika, bacası tüter
Çıkan çimentosu dünyaya yeter
Bağı bahçesinde bülbüller öter
Burcu burcu kokar gülü Çorum'un

Kızılırmak etrafından yolların
İlkbaharda bağı bahçe güllenir
Leblebisi her tarafta dillenir
Üzümü, şerbeti dolu Çorum'un

Kışı azdır ama Erzurum ayar
Âşıkların çoktur iyisin sayar
Haftanın başında yağmuru yağar
Zemheriye benzer yeli Çorum'un

EYDİ BABA her gördüğün yazarsa
Adım adım her semtini gezerse
Sondaj vurup kuyuları kazarsa
Yeraltı ırmağı dolu Çorum'un¹²⁵

125 Hüseyin Çırakman, Çorumlu Halk Ozanları, s. 256.

SÜLEYMAN KAMIŞLI

Kul Süleyman (*Kamışlı köyü-Sungurlu, 1956*)

GÜZEL ÇORUM

Unun ünlü, pirinç ünlü
Şirin Çorum, güzel çorum
Cennet gibi her bir günü
Şirin Çorum güzel çorum

Batısında Köse Dağı
Yeşil zümrüt bahçe bağı
Mis mis kokar tereyağı
Şirin Çorum, güzel çorum

Leblebisi güzel kokar
Kızılırmak çağlar akar
Turnan uçar katar katar
Şirin Çorum, güzel çorum

Verimlidir ovaların
Türlü çiçek doğaların
Temiz hava yaylaların
Şirin Çorum, güzel çorum

KUL SÜLEYMAN sana yazar
Değmez olsun sana nazar
Pırıl pırıl çarşı pazar
Şirin Çorum, güzel çorum¹²⁶

126 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 624.

ŞEKİP ŞAHADOĞRU

(Evcioirtakışla köyü, 1932-1995)

ÇORUM'UN

Bağrında besleyip büyüttü beni
İşte sazım oldu dili Çorum'un
Bir pehlivan gibi soyuttu beni
Her tarafa salsın kolu Çorum'un

İmalatı gitsin ta Avrupalara
Şöhretin yoyalım Afrikalara
Sarı buğdayları fabrikalara
Her tarafı türbe ili Çorum'un

Çimentosu, kiremidi, kömürü
Bunların da uzun olsun ömürü
Bereketi eksik olmaz yağmuru
Açılsın solmasın gülü Çorum'un

Bir cennet misali gülleri kokar
Güzeli görenin bağrını yakar
Neresine kazma vursan su çıkar
Yer altı ırmağı seli Çorum'un

Cömerdi, zengini, fakirlerini
Kardeşçe sevsinler birbirlerini
İbadetle geçen her günlerini
Hakka doğru gitsin yolu Çorum'un

Ne bir ayırım olsun ne de bir ırkı
Daim Allah diye dönmeli çarkı
Vilayet parkında gör Atatürk'ü
Sevgi diye eser yeli Çorum'un

İskilip, Osmancık, hem Kargı'sını
Mecitözü, Alaca, Sungurlu'sunu
Duyursun dünyaya ŞEKİP sesini
Bu yüce ülkenin teli Çorum'un¹²⁷

127 Âşık Şekip Şahadoğru, İnsan Sevgisi 2, s. 20.

ŞÜKRÜ GÜMÜŞ

(Göcenovacığ^ı köyü, 1948-1984)

ÇORUM SEVGİSİ

Tozlu sokaklarını
Çok oldu özlediğim, güzel Çorum
Çok oldu bakıp da yollarına ağladığım.
Seni aradığım yudum yudum
Perde perde gurbetlerden...

Bilmezdim gurbetlerden önce
Seni bu kadar sevdiğimi
Bu kadar bağlandığımı sana
Seviyorum yeşil gözlü bir sevgili gibi
Taşından toprağına dek
Benim şen vatan Çorum'um.

Bahar havalarında
Ceketsiz dolaşadurduğum
Ayakkabılarımla süpürdüğüm sokakları
Ne kadar da sevmişim meğer
Ne kadar âşıkılmışım!

Bir gün
Senden uzak kentlere gitsem de
Unutamam seni
Yarım kalan aşkımı hatırlarım
Saat kuleni hatırlarım

Seni hatırlarım
Geç de olsa anladım
Delicesine bir sevgim var sana
Çorum'um Ana Vatanım...¹²⁸

128 Çorum Ekspres, S. 176, 9 Mart 1968, s. 2.

TEVFİK ÖZBEN

ÇORUM

Batıda sıralanmış uzanır Köseadağ'ı

Ulaşmağa bakılmaz Kızılıрмаğ'ı

Görebilsem ne olur ormanını kırını

Alev olsam kavursam tavada mısırını

Pınarında su içer sülün, keklük, karaca

İskilip, Mecitözü, Osmancık, Alaca¹²⁹

129 Mahmut Selim Gürsel, *Age.*, s. 284 -285.

VEYSEL ÇAĞIL

(*Tatar köyü*, 1945)

ÇORUM'UM

Şu dağların keklüğinden, kuşundan
Güneş doğsa, duman kalksa başından
Gönlüm geçmez toprağından taşından
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Minarede ezanları seslenir
Okullarda öğrenciler derslenir
Kartalların, kumruların uslanır
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Köye kente kucağını açarsın
Aslanların tarlasından geçersin
Hak yolunda doğruları seçersin
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Kösedağ'dan Eyerci'ye seslenir
Yağmur yağsa tuğlaların ıslanır
Festivale yarış atlar beslenir
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Yiğitlerin ata biner atlanır
Sürülerin bayırlarda otlanır
Bayram gelir akrabalar kutlanır
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Un eyleyip her tarafa duyurdun
Sofrana da âşıkları buyurdun
Pehlivanı grup grup ayırdın
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Bülbül figan eder gonca güllere
Temizliğin ile düştün dillere
Seni verir miyim zalim ellere?
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um

Her tarafa gülücükler saçarsın
Kötülerden uğrun uğrun kaçarsın
VEYSEL ÇAĞIL'a da kucak açarsın
Benim sevgi dolu güzel Çorum'um¹³⁰

130 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, *Age*, s. 436

YADİGÂR HAYTA

Garip Yedigâr (Ömerbey köyü, 1949)

ÇORUM BANA DAR GELDİ

Ela gözlüm sen yoksun ya yanımda
Gezdim amma Çorum bana dar geldi
Piri Baba Çamlığı'nda bu şi'ri
Yazdım amma Çorum bana dar geldi

Taş atıp kırdılar bu gönül testim
Vefasız dost ile selamı kestim
Yağmur ile yağdım, yel ile estim
Tozdum amma Çorum bana dar geldi

Gel yanıma güller takam başına
Nazarlar değmesin hilal kaşına
Kırk çirkini senin inci dişine
Dizdim amma yine Çorum dar geldi

Seni bana hak bahşetti dilekten
İnan canım çok güzelsin melekten
Saat kulesini kırk bir elekten
Süzdüm amma yine Çorum dar geldi

YADİGÂR'ım sözüm eyleşem metin
Dünya meşakkatli yolları çetin
Ben bu aşkın gizli sırrın hikmetin
Çözdüm amma Çorum bana dar geldi¹³¹

ÇORUM SENİ

Yıllar oldu senden ayrı durduğum
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Gelenden gidenden hatrın sorduğum
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

Senden ayrılınca gurbete düştüm
Acıyla yoğruldu, yoklukla piştim
Hendekler atladım, köprüler geçtim
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

Ulukavak, Melikgazi, Milönü
Çütlük Pınar, Binbirevler yol önü
Atatürk Cadde'ni Saat Kule'ni
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

İpeklige evler yapılmış mıdır?
Bağlar parsellenip kapılmış mıdır?
Unuttuğum kızlar öpülmüş müdür?
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

Hasret kaldım leblebinin tadına
Kaymakçı'nın suyu bir de sütüne
Tez gelem de koçlar kesem adına
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

Su akardı daldan Çatak'ta çamda
Çifte öküz düven vardı harmanda
Kösedeg'dan kar gelirdi bayramda
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

Kandildağı, Hacikerim, Hattuşaş
Alacahöyük, Boğazkale, Kocabaş
Mehtapta demlenmek şiiirdir baraj
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?

Kale Mahallesi, tarihi suru
Hiç aklımdan çıkmaz pilavla kuru
Şu Zarif Usta'nın tandır meşhuru
Nasıl özlemişim Çorum'um seni
Yoksa defterinden sildin mi beni?¹³²

132 Ozan Garip Yedigâr, *Age.*, s. 75-76.

YEĞEN GAZİ

(17. yüzyıl)

GÜFT-İ YEGEN PAŞA'YI ÇORUMİ

Alunsun abdestler ibadet olsun
Hızır sana yardım eylesün Yeğen
Topla askerini cem et başına
Görenler methini eylesün Yeğen

Bozuldu ordular otağlar göçtü
Nice vezirlerin tebdili şaştı
Yüz bin kolağası Tuna'yı geçti
Çorumlu namını söylesün Yeğen

Bir name yazdurup aşağı göndür
On yedi kırala namını bildir
Elinde zülfikâr, altında düldül
Allah Allah deyüp çalıyor yeğen

Urulmuş kolundan kendü bağıyor
Köleleri siyim siyim ağlıyor
YEĞEN GAZİ der ki kanım çağlıyor
Namımız Çorum'da söylensin Yeğen¹³³

133 Abdullah Ercan, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler, s. 58-59.

YUSUF ZİYA LEBLEBİCİ

(Çorum, 1965)

ÇORUM

Sılanın acısı beni eziyor
Hasrete bir çare bulamıyorum
Açılın be yollar yârim bekliyor
Dağına taşına hasretim Çorum

Leblebiyi dizip taksam boynuna
Bir gelin kız gibi alsam koluma
Göğsümü kabartıp çıksam yoluma
Bahçene bağına hasretim Çorum

Manastır Tepesi saçların olsa
Osmancık Köprüsü kaşların olsa
Kırkdilim geçidi boğazın olsa
Soluna sağına hasretim Çorum

Kargı'da çeltiğe tırpan salmaya
Figani suyunda sıhhat bulmaya
Alaca düzünde nohut yolmaya
Ekine, soğana hasretim Çorum

Boğazkale yolu Aslanlı Kapı
Bu ne ihtişamlı muhteşem yapı
Krallar diyarı, kültür erbabı
Kavim yumağına hasretim Çorum

Senin kokun gelir esen yellerde
YUSUF ZİYA ölse gurbet ellerde
Gömülmek istemez yaban yerlerde
Senin toprağına hasretim Çorum

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİİR DİLİYLE ÇORUM'UN
İÇELERİ

AHMET DEVREZ

(Kargı, 1956)

ŞİRİN KARGI

Pirinci meşhurdur Çorum ilinde
Gel sen de tanı şirin Kargı'yı
Yolunuz düşerse günün birinde
Gel sen de tanı şirin Kargı'yı

Güneyinde Kızılırmak şırıl akar
Yemyeşil ovası dağlara bakar
Al yeşil çiçeği mis gibi kokar
Gel sen de tanı şirin Kargı'yı

Yolları kıvrılır yaylaya gider
Kadınlar her sabah bamyaya gider
Çocuklar eşekle tarlaya gider
Gel sen de tanı şirin Kargı'yı

Panayır kurulur kasım ayında
Yiğitler güreşir er meydanında
Arap atlar yarışır çayırlarında
Gel sen de tanı şirin Kargı'yı

AHMET DEVREZ der ki saymakla bitmez
Ayva, nar, üzüm, bir kazan pekmez
Seni anlatmaya bir ömür yetmez
Gel sen de tanı şirin Kargı'yı¹³⁴

134 Muammer Aşık vd. *Dünden Bugüne Kargı*, s.134-135.

Yusuf DOĞAN

(Alacahöyük- Alaca, 939-2004)

ALACAHÖYÜK

Karış karış Türkiye'yi dolaştım
Bulamadım köyüm senden güzeli
Irak'a, İran'a, Şam'a ulaştım
Bulamadım köyüm senden güzeli

Çokça methederler hep Avrupa'yı
Nasip oldu gittim gördüm orayı
Sanki bir cennetsin şahın sarayı
Bulamadım köyüm senden güzeli

Güneyinde İmat, kuzeyde kale
Höyüğü görmeye sen de gel hele
Koşuşup geliyor turistler bile
Bulamadım köyüm senden güzeli

Köyümün pınar yaylasına çıkınca
Tekgoneden yüzüngoyle bakınca
Barajın altına mangal yakınca
Elbette bulunmaz senden güzeli

İrençberlik yaptım bağlar belledim
Gençliğimde çok araba solladım
Yirmi sene direksiyon salladım
Bulamadım köyüm senden güzeli

Meşhur oldu Çorum-Der'in gelişi
Vardı en azından altı bin kişi
Hep doyurduk aç kalmadı tek kişi
Daha bundan olur muydu güzeli

Belde olmak için nice bekledik
Bu dört köyü birbirine ekledik
Çorum-Der adı altında birleştik
Kimler yaptı bundan daha güzelini

Temizdir insanı sıcaktır kanı
Misafirperverdir tüm insanları
Ebuzemzem akar büyük pınarı
Bulamadım köyüm senden güzelini

Çok meşhurdur Allı Turnam oyunu
Bahsetmedim havasını suyunu
Yeter YUSUF çok methettin köyünü
Güzel yazmış şu höyüğün güzelini¹³⁵

135 Yusuf Doğan, "Alacahöyük", Allı Turnam, Sayı: 18-19-20 (Haziran-Temmuz-Ağustos 1998), s. 14-15.

ALİ TURALI

Kul Sefilî (*Beylice köyü-Sungurlu, 1964*)

SUNGURLU

Bir cennet misali güzel mi güzel
Gezmeyi görmeyi değer Sungurlu
Tarihi sorarsan Bizans'tan ezel
Arayıp sormayı değer sungurlu

Ortasından geçer Diğ Çay'ı nehri
Türlü renge girer sabahın sehri
Nerede görmüşler böyle bir şehri?
Eğlenip durmayı değer Sungurlu

Bir gelin misali bahçesi bağı
Burcu burcu kokar ormanı dağı
Boğazkale turistlerin durağı
Bir ömür sürmeyi değer Sungurlu

Eğlence yeridir dağı tepesi
Tarihi yerleri kulak küpesi
İnsana veriyor yaşam hevesi
Arayıp sormayı değer Sungurlu

Her yeri tarihi Hitit eseri
Bizans'ın, Hitit'in kalıntı yeri
Nerde vardır söylen bunlardan biri?
Tarihi bulmayı değer Sungurlu

Der ki KUL SEFİLİ işte ben buyum
Kazam Sungurlu'dur, Beylice köyüm
Daha ne anlatam, neleri deyim
Vilayet olmayı değer Sungurlu136

ALPARSLAN BAŞERGÜN

(Ortaköy-Çorum)

GARİP ORTAKÖY

Gündoğdu'dur büyük büyük dağları
Bol olur kara üzümlü bağları
Çoktur işe yaramayan ağları
Benim garip kalmış ilçem Ortaköy

Yedikleri işkeli, katıklı aş
Eskiden ekerdi çoğunluk haşaş
Ağayız diyerek gelmiş iki baş
Benim garip kalmış ilçem Ortaköy

Göleti var; soğan, pancar ekilir
Sulayanlar birer birer seçilir
Garibin üstünden suyu kesilir
Benim garip kalmış ilçem Ortaköy

Kendisi küçüktür, çevrede büyük
Ortaya çıkardılar güzel bir Hüyük
Develerle gelirdi eskiden Yörük
Benim garip kalmış ilçem Ortaköy

Bağları çoktur da üzümü sarı
Ortada dolaşır bal yapmaz arı
Çalışır kaymakam beyimiz bari
Benim garip kalmış ilçem Ortaköy¹³⁷

137 Yılmaz Arslan, *Geçmişten Günümüze Kaymakam Gözüyle Ortaköy Gerçeği*, s. 260.

CEMALETTİN GÜRPINAR

ALACA TÜRKÜSÜ

İlkbahar gelince yeşiller giyer
Cennet esvabını bulur Alaca
Doğası, havası cihana değer
Gönlümde kor gibi kalır Alaca

Aşına, suyuna doyamadım ki
Yerine hiçbir şey koyamadım ki
Çeyrek asır oldu, sayamadım ki
Elbet kıymetimi bilir Alaca

Irmağın coşkudur, dağların güzel
Ruhumda kurduğun bağların güzel
Seninle yaşanan çağların güzel
Görenin aklını alır Alaca

Gezdim köylerini, tek tek dolaştım
Nice gizli hazineye ulaştım
Hasretinle doldum, aşkınla taştım
Her yerin aklıma gelir Alaca

Hüseyinâbat'tır geçmişte adın
Buğday, pancar, nohut, tarımla yâdın
Koçhisar bitince şekerdir tadın
Artacak halkımda gelir Alaca

Tarihten özge bir meşale yanan
Hititlerden Osmanlı'ya uzanan
İlim ile uygarlığa uyanan
Bir destansı şiir olur Alaca!

Camisinde okunurken ezanlar
Cem evinde zikre başlar tüm canlar
Hasret türküleri yakar ozanlar
Dinledikçe hep irkilir Alaca!

Bir gün beni özler misin; ne dersin?
Semtine uğrayan dostluğa ersin
Benden iyisini sizlere versin
CEMAL hasretinden ölür Alaca!¹³⁸

138 <http://www.edebiyatdefteri.com/siir/364795/alaca-turkusu.html>.

DURDU ŞAHİN

(İshacı köyü-Alaca, 1960)

Şiirin Hikayesi

25 yıldır görev yaptığım Alaca'dan tayininim çıkması nedeniyle bugün ayrılacağım. Yeni görevimi Mecitözü ilçesinde sürdüreceğim. Alaca'yı çok özleyeceğim.Bu şiirimi Çorum'un Alaca ilçesine ithaf ediyorum. Bu şiiri Mehmeşe Akif Ersoy İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni Sayın Özcan ÇUHADAR Bey Müdürüm bu ayrılık inan çok zor geliyor Alaca'dan gitmeden ALACA'YA ait bir türkü yaz bu Alaca Türküsü olsun onu dinleyip seni htırlayalım ve bunu sizden ciddi şekilde Alaca adına istiyorum dedi. Bende bu Alaca Türküsünü kaleme aldım ve yazdım... Özcan Beye teşekkürler...

ÇOK GÜZELDİR ALACA

Yansıtır güzelliği
Çok güzeldir Alaca
Kalıcı özelliği
Çok güzeldir Alaca

Âşığı, ozanı var
Şiiri yazanı var
Okunan ezanı var
Çok güzeldir Alaca

Asırlıktır türbesi
Hep doğruya hevesi
Tarihten gelir sesi
Çok güzeldir Alaca

Okumuşu gayet çok
İnsanı helalden tok
Şerre meyli olan yok
Çok güzeldir Alaca

Yemyeşildir her parkı

Su ile çağlar arki

Görenler bilir farkı

Çok güzeldir Alaca

Yüz güldüren talihtir

İnsanları salihtir

Dünü köklü tarihtir

Çok güzeldir Alaca

Bereketli ovası

Kimsesizin yuvası

İhlâslıdır duası

Çok güzeldir Alaca

Sevdalarla sınıanıp

Umutlarla donanıp

Türkü söyler inanıp

Çok güzeldir Alaca

Arı, duru sözü var

Saf su gibi özü var

Güzel bakan gözü var

Çok güzeldir Alaca

Sevgi ile doğrulur

Bilgi ile yoğrulur

Hizmet ile yorulur

Çok güzeldir Alaca

Seyirci kalmaz hâle

Yönelir istikbâle

Sevdası istiklâle

Çok güzeldir Alaca

Düğününde halay var
Sanma ki sen olay var
Her işinde kolay var
Çok güzeldir Alaca

Yaşlılara hörmeti
Yaşatır fazileti
Sevmez zulmü zilleti
Çok güzeldir Alaca

Misafire cömerttir
Samimi ibadettir
Bütün fertleri merttir
Çok güzeldir Alaca

Mutfağında doyulur
Haykırınca duyulur
Haklı söze uyulur
Çok güzeldir Alaca

Okulu sunar ilim
Saygı görür her âlim
Askerde eyler talim
Çok güzeldir Alaca

Azim ile çalışır
Zorluklara alışır
Hedefine ulaşır
Çok güzeldir Alaca

Olsa da kırış kırış
Yeşertir daim barış
Bıkmadan eyler yarış
Çok güzeldir Alaca

Temeli maneviyat
Coşar fen edebiyat
Manayla bulur hayat
Çok güzeldir Alaca

Duyarlı tabiata
Kasıtlı yapmaz hata
Haberim kâinata
Çok güzeldir Alaca¹³⁹

139 Durdu Şahin, Şiir Gibi, s. 59- 61.

DURSUN ÂŞIK

(Güldere köyü-Kargı, 1955)

BİZ KARGI'NIN KÖYÜNDENİZ

Dinle dostum tanışalım
Biz Kargı'nın köyündeniz
Şöyle gel de konuşalım
Biz Kargı'nın köyündeniz

Kargı derler ufak bir yer
Bilsen neler neleri var
İnanmazsan bilene sor
Biz Kargı'nın köyündeniz

Kargı deriz altı bağlar
Kızılırmak orda çağlar
Üstünde var yüce dağlar
Biz Kargı'nın köyündeniz

Cuma günleri pazarı
Sol yanındadır mezarı
Cennet gibidir yazları
Biz Kargı'nın köyündeniz

Üç cadde, üç yüz sokaklı
Kim derse sözünde haklı
İnsanı tahsile meraklı
Biz Kargı'nın köyündeniz

DURSUN ÂŞIK dalındanız
Has bahçenin gülündeniz
Hak Mevla'nın kulundanız
Biz Kargı'nın köyündeniz¹⁴⁰

140 Dursun Âşık, *Aşk Bağının Bülbülü*, s. 45.

DURSUN KARSLI

SUNGURLU

Seni anlatmaya dilim yetmiyor
Eskidir tarihin, yaşın Sungurlu
Sana gelip konan geri gitmiyor
Tatlıdır ekmeğın, aşın Sungurlu

Hoşgörü iyi niyet özünde mevcut
Köylüsü kentlisi bir an tek vücut
Her dem Yaradan'a eylersin sücut
İl olmaya layık başın Sungurlu

On üç bin çiftçisi durmaz çalışır
Esnafınan, tüccarınan yarışır
Elbette il olmak sana yakışır
Altındır toprağın taşın Sungurlu

İl olmamız hükümetin elinde
Bugünlerde gündeminde dilinde
Elbet olacağız günün birinde
Çatma CAN DURSUN'a kaşın Sungurlu¹⁴¹

141 Dursun Karşı, *Halkın Dilinden Gönül Telinden*, s. 26.

GAZİ BARIŞCAN

KAVİMLER KAPISI DİLDE ALACA

Bütün kavimlere olmuş baş tacı

Kavimler kapısı ilde Alaca

Kültürün bilmemek ne kadar acı

Kavimler kapısı dilde Alaca

Kaymakam Ayhan Bey aştı dağları

Hititlerden Selçukludan çağları

Sundu bize bilinmeyen bağları

Kavimler kapısı belde Alaca

Gelecek kuşaklar bilmeli bunu

Etonya ile çıktı en büyük konu

Kral Şuppiluluma tanıttı onu

Kavimler kapısı bilde Alaca

Nakış nakış kucak açmış tabiat

İsminmiş Etonya, Hüseyinabat

Çalışkan insanı eker hububat

Kavimler kapısı ilde Alaca

Alacahüyük beş kıtada yazı var

Eskiyapar, Hitit, Firig kazı var

Curfalık'ta Gerdankaya mazi var

Kavimler kapısı sende Alaca

Kalehisar'ında Hitit sunağın

Çıkhasan öreni Kral Konağın

Hırka Baba belde güzel tanığın

Kavimler kapısı belde Alaca

Ekmekçi, Çopraşık ortası ova
Misafir severdir sıcak bir yuva
Kral, kraliçe temizdir hava
Kavimler kapısı selde Alaca

Ozanlar diyarı, evliya yurdu
Gariþçe, Yılıkcı ovanda durdu
Keşlikli, Kargınlı bu güzel yurdu
Kavimler kapısı telde Alaca

Mesire yeridir Hüseyin Gazi
Semahlar dönüp söylen duazı
Ozan BARIŞCAN'ın baharı yazı
Kavimler kapısı gülde Alaca¹⁴²

142 Gazi Barışcan, *Dünden Bugüne Ozanların Dilinden*, s. 35.

HALİT YILDIRIM

OSMANCIK

Kızılırmak sürme çekmiş gözüne
İstanbul yolu renk vermiş yüzüne
Yüce Mevla'dan fer gelmiş dizine
Durma çalış, uğraş, didin Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık

Çeltiğe vatandır bu mümbit ovan
Şanslıdır inan ki sende her doğan
Çalıştıkça kalmaz ekmeğin yavan
Pirince verildi adın Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık

Baltacı seslensin çağlar ardından
Koyun Baba gelsin dağlar ardından
Akşemseddin gülsün bağlar ardından
Canlansın kalende yâdın Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık

Sadrazamlar çıktı bağrından senin
Şan şeref doludur tarihin, dünün
İlerlemek olsun hedefin, yönün
Yürü, durma erkek kadın Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık

Eflanos, Halys'e methiye yazar
Asfodel Çayırı Aşil'e mezar
Kandiber burcunda yiğitler gezer
Bunları yaşadın hep, dün Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık

Gün batanda otur ırmak boyuna
Huzuru karıştır demli çayına
Sakin ha sen sen ol gelme oyuna
Verme birliğinden ödün Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık

Osmancık güzelleş, inci desinler
Çalışkan kocası, genci desinler
Diğer ilçelere öncü desinler
Kalsın gönüllerde tadın Osmancık
Haydi, artık davran kabuğundan çık¹⁴³

143 <http://www.osmancikkulturturizm.org/> [24.03.2015].

UĞURLUDAĞ'IM

Yıllar öncesinde doğduğum yersin
Şimdi yaşadığım, doyduğum yersin
Hasretlik çektiğim, sevdiğim yersin
Seninle gülerim Uğurludağ'ım

İster malım, ister canım var densin
Efsanede küçük İstanbul sensin
Rabbimin çizdiği zümrüt desensin
Kadrini bilirim Uğurludağ'ım

Türkünü söylemiş Âşık Figani
Âşık Bekir ile meşhur Gülabi
Ben de sazım çalıp onlar misali
Aşığın olurum Uğurludağ'ım

Şirin yaylaların Düdüklük, Darlık
Başkişla, Zağ, Gölcük, Göçük, Güroluk
Armutluçukur'da bulursun sağlık
Selamım salarım Uğurludağ'ım

Çeloğlu, Kavunluk daha nicesi
Yemyeşil ormanı, nazlı ecesi
Sanki bir türkünün sırlı hecesi
Sazımla çalarım Uğurludağ'ım

Kapılsam bahtımın esen yeline
Bıraksam kendimi hayat seline
Mahkûm olsam bile gurbet eline
Gün olur gelirim Uğurludağ'ım

İmandan sayılır vatan sevgisi
Sana olan sevgim Allah vergisi
Elvan elvan lale, sümbül, nergisi
Koynunda bulurum Uğurludağ'ım

Ben sana aşığım bilenler bilir
Sözümden payına düşenler alır
Ben ölsem geriye bu sözler kalır
Dillerde kalırım Uğurludağ'ım

Ceddimden birçok şehitler varken
Ali, Cengiz, Salim, Mustafa derken
Sıddık'ta yazıldı deftere erken
Gözyaşım silerim Uğurludağ'ım

Sevginle titrettim gönül sazımı
Velhasıl bitirdim burda sözümü
Ecel geldiğinde yumup gözümü
Bağrına dalarım Uğurludağ'ım.

Esefakıoğlu okunur künyem
Türkler diye maruf büyük kabinem
Al'anın Hasan'la Hac'arap dedem
Ben HALİT YILDIRIM Uğurludağ'ım¹⁴⁴

144 Halit Yıldırım'dan 15.05.2015 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

HASAN HÜSEYİN ÇİRKİN

ALACA

Milattan önce kurula gelmiş
Tarihi mis gibi kokar Alaca
Nice kraliçe krallar gitmiş
Hüseyinova'ya bakar Alaca

Burcu burcu kokar, açılır gülü
Tarihe geçer Alaca'nın ünü
Bak sen de geçirdin bugünü dünü
Kocalık belimi büker Alaca

Hititler başkenti Alacahöyük
Beş kıtada ismin, namın çok büyük
Eskiyapar Hitit eseri peyik
Müzelere turist çeker Alaca

Alaca'nın çayı çağlayıp akar
Çalışkan insana gelince bakar
Nadası toprağa ayçiçek eker
Güz gelir pancarı söker Alaca

Önünde uzanır ova boyunca
Sulu tarım toprağına doyunca
Bire otuz başkaları sayınca
Ofise ekini döker Alaca

Doktorları çoktur, sineyi eller
Kaymakam, başkanlar hizmeti yeller
Çalışkan insanı dağları deler
Barış meşalesi yakar Alaca

Hüseyin Ova'da Hüseyin Gazi
Semahlar dönüyor gelini kızı
Erenler eridir pirlere şahbazı
Gönüllere güller eker Alaca

Pehlivanlar çoktur güreş tutuşur
Alı turnam halay ile ötüşür
Toprağında her tür ürün yetişir
Katar katar ürün çeker Alaca

Barış için çalar elimde sazdır
HASAN HÜSEYİN'im baharım yazdır
Ne desem ne yazsam hepsi de azdır
Barış için açar gülün Alaca¹⁴⁵

145 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s. 18.

HASAN HÜSEYİN GÜDAY

(Uğurludağ, 1943)

UGURLUDAĞ'IN DUMANI

Uğurludağ'ın da dumanı gitmez
Seven gönüllerin sevdası gibi
Sevdalı gönüle engel kâr etmez
Köpüren denizin dalgası gibi

Derdi olmayanın cefası olmaz
Güzelsiz yaylanın sefası olmaz
Elin güzelinin vefası olmaz
Geçen arabanın gölgesi gibi

Figanî bülbülün zarı içinde
Gerçek yâr aradım yârin içinde
Medet ya dost kaldım darın içinde!
Çalılıkta gülün fidesi gibi¹⁴⁶

146 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, *Age.*, s. 160.

ÂŞIK HAYDAR KILIÇ

OĞUZLAR

Bir dağ eteğinde ne güzel yerin
Akar Kızılırmak derindir derin
Yaylaları güzel havası serin
Ortasya'dan çıkıp gelmiş Oğuzlar

İnsanları merttir durmaz çalışır
Üretimde birbiriyle yarışır
Emektardır her çileye alışır
Halkına sevgiyi salmış Oğuzlar

Kızıltepe başı dumandır kardır
Derinöz Çayı'nın suları gürdür
Herkesin mülkünde cevizi vardır
Ne güzel yerini bulmuş Oğuzlar

Yaz ayları çiftliklere göçerler
Tırpanı elinde çayır biçerler
Yaylaların sularından içerler
Yokluğu kapıdan silmiş Oğuzlar

Küçük yerdir pek bulunmaz basını
Herkes çeker Karadonlu yasını
Memlekete duyurmuştur sesini
Gören senden ibret almış Oğuzlar

HAYDAR KILIÇ bu şiirin yazarı
Tertemizdir çarşısıyla pazarı
Yolum düştü gezdim akşamüzeri
İlçelere örnek olmuş Oğuzlar¹⁴⁷

147 İbrahim Gösterir, Âşık Haydar Kılıç (Garip Ozan), s. 108.

HULUSİ BORAN

HÜSEYİNABAT

Eveli ismindir Hüseyinabat
Kahraman diyarı birsin Alaca
Türlü güzelliği vermiş tabiat
Görmeyenler seni görsün Alaca

Çok insan birikir kurulur pazar
Maşallah diyelim değmesin nazar
Her yanı ovadır motorlar gezer
Yaşanacak tek bir yersin Alaca

Çok büyüdü Söğütözü'ne dayandı
İnsanlar akıllı çoktan uyandı
Binaları türlü renge boyandı
Görmeyenler seni görsün Alaca

Servi kavakları uzamış gitmiş
Traktörler tarlaları hergetmiş
Milletini varlıklara garketmiş
Ziraatta bir tek yersin alaca

Alaca'ya bakar Hüseyin Gazi
Eğrice bayramı gideriz bazı
Türebeyi sadete süreriz yüzü
Her zaman şenlikle dursun Alaca

Bin bir çiçeğin var çok güzel kokar
Aşkın ki HULUSİ BORAN'ı yakar
Soğuktur kışları hoş olur bakar
Görmeyenler seni görsün Alaca¹⁴⁸

HÜSEYİN ÖZSOY

(Yaylacık Köyü)

ORTAKÖY

Oy benim ilimin en son ilçesi
Niye öyle yorgun yorgun bakarsın?
Benzemezsin elli yıllık ilçeye
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Dokuz yüz elli dokuzda kuruldun
Beş adım gitmeden neden yoruldun?
Aşdağul cermesi senden sorulur
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Senin tertiplerin çoğu il oldu
Seni böyle görenlerin gözleri doldu
Gelişeydin kurulurdu kolordu
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Garip dost insanı misafir perver
Kıraç topraklarda sürülmez yerler
Sana gelen çok durmazlar giderler
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Çok misafir aldın, ekmeğın yedik
Yıllar yol aldı inkâr etmedik
Ne mezhep dinledik ne ayırt ettik
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Yaylacık, Fındıklı, Kızılhamza'yı
Karahacip ile bozma arayı
Kürt Rıza içince atar narayı
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Oruçpınar, Kavakalan, Cevizli
On dört köyün sırrı sendedir gizli
Mahcup etme dostta düşmana bizi
Değişiver, gelişiver Ortaköy

Asar, Büyükkışla bir de Sirkoğlu
Dönemeç, virajlı, çekilmez yolu
Ayar, Senemoğlu'nun kolu
Değişiver, gelişi ver Ortaköy

Kuyucak, Esentepe'ye yukardan bakar
Bunların suyu kanyona akar
İncesu'yu temmuz sıcağı yakar
Değişiver, gelişi ver Ortaköy

HÜSEYİN'im kırdım ise af ola
Olacak belalar baştan defola
Kin kibir eyleme kalbin saf ola
Değişive, gelişi ver Ortaköy¹⁴⁹

İBRAHİM ARMUTÇUOĞLU

(Kemallı köyü-Sungurlu,1944)

SUNGURLU

Ne güzel düzenin iyi desenin
Türkiye’de ismin güzeldir senin
Akmasın gözyaşı hiçbir kimsenin
Yeni yılın hayırlı olsun Sungurlu

Memuru, esnafı, işçi kesimi
Bütün köyü, kenti duysun sesimi
Birlikte yaşasak her dört mevsimi
Yeni yılın hayırlı olsun Sungurlu

Öğretmeni, talebesi, lisesi
Sadık sözlü, ayrı değil kimsesi
Bütün partilerin var tecrübesi
Yeni yılın hayırlı olsun Sungurlu

Kazada kaymakam, köyde muhtarı
Beraber çalışıp bal yapar arı
Toplu olmak insanlığın yararı
Yeni yılın hayırlı olsun Sungurlu

Radyolarımıza teşekkür ederim
Doksan dört herkese uğurlu derim
Büyüklerin ellerinden öperim
Yeni yılın hayırlı olsun Sungurlu

İBRAHİM KARAKELEK tüm Sungurlu’ya
Hürmetim var her görüşe duyguya
İnsanlar benziyor ter temiz suya
Yeni yılın hayırlı olsun Sungurlu¹⁵⁰

İL OLMAN GEREK

Doğuda hastane, batıda pazar
Âşıklar hep senin methini yazar
Önemli çayıdır Budaközü'n var
Sungurlu'm senin il olman gerek

Sarıtepe'n üst tarafta mezarlık
Gönlü hoş görenler çeker mi darlık?
Kıblende Manastır en büyük varlık
Sungurlu'm senin il olman gerek

Önem verir insanların insana
Hep ahbap dosttur yakındır cana
Tarihi methiye yazayım sana
Sungurlu'm senin il olman gerek

Ziyaretine senin Avrupa gelir
Aydın fikir iyiliğe yönelir
Türklüğün temelin Hititler bilir
Sungurlu'm senin il olman gerek

Sende toplu sevgilerin sevgisi
Bundan sonra düzelecek hepsi
Seçersin kendine layık reisi
Sungurlu'm senin il olman gerek

İBRAHİM ozanım seni överim
Benim memleketim benimdir derim
Dinim İslam, kitabım Kuran'ı Kerim
Sungurlu'm senin il olman gerek¹⁵¹

151 Hayrettin İvgin, *Age.*, s. 228.

İBRAHİM ŞAŞMA

BAYAT GÜZELLEMEŞİ

Dile gelse topraklar Oğuz Han'ı soracak
Kutlu bir soydan kalan dağı taşı Bayat'ın
Ozanın kalemini bir bu sevda yoracak
Ezelimden ebede diktir başı Bayat'ın

Asma Tepesi'n aşım cemaline bakmaya
Sularına karışım çaylarında akmaya
Hasretiyle özümü cayır cayır yakmaya
Heves etmiş anladım uçan kuşu Bayat'ın

Beydili'de gezmişim nurani kırlarını
Kapılı Kaya saklar yıllanmış sırlarını
Yağdırsalar üstüme ayazda karlarını
Üşümem bu aşkla ben, gelse kışı Bayat'ın

Yeşilin her tonuna varıp onda ermişim
Yedi renkten çiçeği sinesinden dermişim
Zülüflerin çözüp de dağlarına sermişim
Karatepe Yaylası kalem kaşı Bayat'ın

Sevda sarmaya görsün aşk ile yanan özü
Kalem kifayetsizdir, şairin yetmez sözü
Kuşçaçimen, Kunduzlu yârimin yeşil gözü
Düşmesin bir katresi gözden yaşı Bayat'ın

Bir milletin yüreği bu arz içinde atar
Şehitler dizi dizi tek bir kucakta yatar
Hasan Çelebi kalkar, gece nöbeti tutar
Yiğitlerden özgedir içi dışı Bayat'ın

Seher vakti son olur kadınının uykusu
Soframa lezzet verir ellerinin dokusu
Yatukçu'dan geliyor mayalının kokusu
Kara çuval helvası, kömbe aşı Bayat'ın

Bu nasıl sevda böyle ateşi kül eyleyen
Adın andığım demde dikenî gül eyleyen
Toprağı ana yurdum, acıyı bal eyleyen
Cihan üzre var mıdır başka eşi Bayat'ın?¹⁵²

152 <http://www.corumbayat.com/> [02.02.2015].

KENAN YAŞAR

MECİTÖZÜ

Ay çiçeği gibi güneş ararsın
Vakit seher değil tan Mecitözü
Niçin ekmeğine katık sorarsın?
Pancar pekmezine ban Mecitözü

Bırakma elinden divitlerini
Gümüşten değerli beyitlerini
Bağrından fışkıran yiğitlerini
Düşürme dilinden an Mecitözü

Çağın açlığına bahçe bağından
Merhamet dökülsün gül dudağından
Sular getirelim Kırklar Dağı'ndan
Dayayıp ağzını kan Mecitözü

Gönül hiç yanından gitmezmiş gibi
Bir ömür beslersin bitmezmiş gibi
Ölsek yer verirsin yetmezmiş gibi
Sonsuzluk yolunda han Mecitözü

Bahçelievler'de umutlar yeni
Hıdırlık'ta dağlar aşkın deseni
Şeyhler'den seyrettim dün gece seni
Sarıdede sana can Mecitözü

Camikebir senin kalbinde gibi
Doğu sanki ayrı bir günde gibi
Mescit mahzun kalmış, sürgünde gibi
Tutluk sana olsun şan Mecitözü

Elvan Çelebi'de ruhunun gizi
Yollarında kalmış hasretin izi
Beke'de yıkayıp temizle bizi
Bu vakit belki son an Mecitözü

Büyük dağın küçük dumanı olmaz
Acı patlıcanı kırağı çalmaz
Dolu testiye su koysan da almaz
Bu sözlerin hüsnüzan Mecitözü

Üç mevsim biliriz halin yaman da
Gözlerin nedense dalar harmanda
Baharda, bayramda kalır dumanda
Yanılır çalarsın çan Mecitözü

Düğünlere yine davullarla gel
Ne deliye yel ver ne eline bel
Saz olur ehlinde dokunulan tel
Değilse damlayan kan Mecitözü

Dağında meşeler sarardığında
Yüreğin kirlenip karardığında
Yetimin ağlayıp yakardığında
Sen de bizi mutlu san Mecitözü

Bir yanın yeşildir, bir yanın beyaz
Bir yanın sımsıcak, bir yanın ayaz
Gayri bu sözleri yüreğine yaz
Sen de bu sevdıyla yan Mecitözü¹⁵³

KUL MUSTAFA

(Çukurlu köyü-Sungurlu)

SUNGURLU

Ne beklersin Yanıcağın düzünü?
Seçemedim gelinini kızını
Kolumdan uçurdum yavru bazımı
Bugün ustamızın yüzün görmedim

Destur Hünkâr deyip yollara düştüm
Derelerden geçtim, bellerden aştım
Soğuk pınarların suyundan içtim
Bugün ustamızın yüzün görmedim

Suyundan içtiğim şol Budaközü
Çok görmüş geçirmiş baharı yazı
Gitmekle tükenmez Kadılı düzü
Bugün ustamızın yüzün görmedim

Kamışlı Körüklü kalıyor sağda
Göründü Kargı'dan Beşkız'ın belde
Kurbanımız kabul eder herhalde
Bugün ustamızın yüzün görmedim

Varalım geçelim şol Tatlı köyü
İmam'a kastetmiş bir Mervan soyu
Mekânın meskenin Çukurlu köyü
Bugün ustamızın yüzün görmedim

MUSTAFA'm dolandım haylı yer gezdim
Kırklar meclisinde engürün ezdim
Böğrek'in başında metahım dizdim
Bugün ustamızın yüzün görmedim¹⁵⁴

154 ERCAN, Abdullah, 14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler, s. 129.

LEYLA YILDIRIM

Leylican

ALACA

Yalnız Çorum değil dünya biliyor
Tarihle yazılmış adın Alaca
Ücralardan duyan sana geliyor
Tarihle yazılmış adın Alaca

Hüseyin Ova'sı almış düzünü
Çiçek sarmış anızını, bozunu
Geçmişinle dersin her dem sözünü
Tarihle yazılmış adın Alaca

Kültür varlıkların dünya da azdır
Dağların vakurlu, yolların düzdür
Höyüğün donanmış görümlük kızdır
Tarihle yazılmış adın Alaca

Hitit, Kalkolitik, Friğ, Tunç çağı
Yaşamış burada örmüşler ağı
Ünün sarmış baştanbaşa bu dağı
Tarihle yazılmış adın Alaca

Boğazkale, Eskiypar, Güllücek
Her şeyin gizemli her şeyin gerçek
Bu hazinen asır asır sürecek
Tarihle yazılmış adın Alaca

Hattuşas ismiyle namını salan
Çivi yazısıyla okuyor gelen
Ustaca yapılmış surların kalen
Tarihle yazılmış adın Alaca

Her türlü imkânın kozdur elinde
Altın kemer vardır senin belinde
Eserlerin müze - âlem dilinde
Tarihle yazılmış adın Alaca

Türkiye'min gözde olan yerisin
Dağlarından karlı sular yürüsün
Ovaların yeşil bitki bürüsün
Tarihle yazılmış adın Alaca

LEYLİCAN birazcık söz etti senden
Tarif etmek zordur seni bu yönden
İlçeler içinde gidersin önden
Tarihle yazılmış adın Alaca¹⁵⁵

155 <http://www.edebiyatdefteri.com> [24.06.2015].

UĞURLUDAĞ

Doğduğum anamsın, sevgilim, yârim,
Damarımda akan kansın Urludağ
Unutmak mümkün mü seni gurbette?
Canımdan sonraki cansın Urludağ

Okuma yazmayı öğrendim sende
Hayaldir Çocukluk yıllarım bende
İzin var silinmez bu günde dün
Bu beden seninle yansın Urludağ

Ana vatanımsın, babamın yurdu
Sorma hasret bizi yordukça yordu
Âşıkların yazar çığ gibi derdi
Sol yanımın sesi yârsın Urludağ

Nasıl özlemeyim, anam var anam
Kopar mı bu yürek aşkınla yanan
Bize bin bir çeşit güzellik sunan
Kıbleden sonraki yönsün Urludağ

Bir nefes almaya gelmek isterim
Yaylandan kekiğın dermek isterim
Hep sende ağlayıp gülmek isterim
Üstümüze doğan günsün Urludağ

Çok diyarlar gezdim, almadım tadın
Küçük İstanbul'muş önceden adın
Sevdiklerim senden alsın muradın
Gördüğüm ilk güzel sensin Urludağ

Hasretinle geçti gençlik çağlarım
Ara sıra gizli gizli ağlarım
LEYLİCAN'ım bir gün solar bağlarım
Cenazem suyunla yunsun Urludağ¹⁵⁶

CANIM UĞURLUDAĞ

Saymayınan bitmez, övdüm ben seni
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm
Gurbette aşk ile sevdim ben seni
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Kaymağın var balın ile ballanır
Üzümün var salkım saklım sallanır
Kuşburnun var dallarında allanır
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Pekmezin var kürelerde savrulur
Nohudun var ocaklarda kavrulur
Meyvelerin çeşit çeşit ayrılır
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Tarhana çorbası sofranın başı
Yiyenin eriyor mideden taşı
Yufkanın üstünde bir bulgur aşısı
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Kıyma aşın ile soğan pürünü
Sorsam bir yol el bilir mi birini?
Keşkek hiç kimseye vermez yerini
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Koyun keçi etin her derde derman
Saç arası yiyen okuyor ferman
Yoğurtsuz sofrayı ortaya kurman
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Madımağın, kuş otunla çitliğin
Bol bol olur çektirmezsin kışlığın
Arpa, buğday, pirinç var ırgatlığın
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Düğürçük aşınla yeşil soğanı
Katıklı aş ile yayık ayranı
Semirtlek, kömeçle eden bayramı
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Bulamaçla, pürçük aşın kardeşir
Hasidenle, pıktın hayaldir düştür
Ekmek aşın tereyağla bir eştir
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

Turşun İskilip'i çoktan solladı
Eltim yaptı İstanbul'a yolladı
Cevizlerin dallarını salladı
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm

LEYLİCAN'ım süper, bu kadar yeter
Can Çorum Sevdası burnunda tüter
Toprağa ne atsam hepsi de biter
Canım Uğurludağ, muhteşem köyüm¹⁵⁷

157 <http://www.edebiyat-defteri.com> [25.06.2015].

UĞURLUDAĞ

Nere baksam her yer yemyeşil orman
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın
Temiz havasıyla dertlere derman
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın

Tatlı kireç konakların sıvası
Otantiktir balkonların havası
Yaşamaya değer bir yer burası
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın

İlkbaharda herkes yaylaya çıkar
Toprağı doğası mis gibi kokar
Deresi pınarı buz gibi akar
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın

Çiçek açar Beyoğlu'nun dağları
Şifa kaynağıdır balı yağları
Gelincikle süslü kırı bağları
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın

Kış gelince biraz fazla kar yağar
Sulaktır ovası arazisi dar
On beş yaylasıyla yirmi köyü var
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın

Çorum ellerinin en güzel yeri
Yiğittir kadını mert olur eri
Her dem insanlıkta gelir ileri
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın

LEYLİCAN'ım durur durur ah çeker
Yıllardır hasreti belimi bükür
Güzel yârden güzel yerden kim bıkar
Her yeri güzeldir Uğurludağ'ın¹⁵⁸

158 Leyla Yıldırım, Anadolu Kadını, s.142.

MANSUR OVACIKAŞI

(Kargı-Çorum, 1939-2009)

SEVECEKSİN KARGI'YI

Haritada yeri yoktur bulunmaz
Çalışkandır insanları yorulmaz
Mevsimlerden kış yazına doyulmaz
İlkbaharda göreceksin Kargı'yı

Kuzeyinde yaylası var, dağı var
Güneyinde ovası var, bağı var
Türlü türlü meyvesi var, balı var
Tatmayınca bilemezsin Kargı'yı

Tarlasında pirinç, bamya ekilir
Sivrisinek bunlar için çekilir
Ekinleri güz gelmeden biçilir
Kızılırmak sular gider Kargı'yı

Kirli sacın her damakta tadı var
Pirincinin her tarafta namı var
Kös Dağı'nın her mevsimde karı var
Geleceksin, göreceksin Kargı'yı

Panayırı çayırlarda kurulur
Şenlikleri her tarafta duyulur
Peynir ile ayva narı sorulur
Görmeyince bilemezsin Kargı'yı

MANSUR HOCA yaz bakalım durmadan
Devrez çayı su getirir Ilgaz'dan
Kargı yaşar hiçbir yardım görmeden
Bulacaksın, bileceksin Kargı'yı¹⁵⁹

KARGILI

Kargı'nın evleri kibleye bakar
Güzelleri çoktur yürekler yakar
Bileğine en az beş altın takar
Ev ile altını sever Kargılı

Kızları oturmuş oyasın işler
Fakiri çalışır altını beşler
Herkes işin bilir, işini işler
Ev ile altını sever Kargılı

Kız eline taze kına yakılır
Nişanlıya samanyolu takılır
Zaman zaman çeyizine bakılır
Ev ile altını sever Kargılı

Evlerinin çoğu beyaz boyalı
Fakirin gömleği üç beş yamalı
İnsanları temiz, sanki dualı
Ev ile altını sever Kargılı

Şile bezi gibi topumuz vardır
Her hacete açık kapımız vardır
İnsanları seven yapımız vardır
Ev ile altını sever Kargılı

MANSUR HOCA el değildir buralı
İnsanları işsizlikten yaralı
Eğer bir iş bulur ise paralı
Ev ile altını sever Kargılı¹⁶⁰

160 Muammer Aşık vd., *Age*, s. 137.

MELEK BAL

Âşık Serbade

UĞURLUDAĞ

Havasıyla suyu yeter
Uğurludağ bir başkadır
Ömrümüze ömür katar
Uğurludağ bir başkadır

Lezzeti var yağlarında
Kekik kokar dağlarında
Güller açar bağlarında
Uğurludağ bir başkadır

Yaylasında kalkmaz karı
Hitit'lerin öz diyarı
Çorum'un en şirin yeri
Uğurludağ bir başkadır

Âşıkları çalar sazı
Oynar gelin ile kızı
Mert tepesi bekler bizi
Uğurludağ bir başkadır

Çöreğini yiyen bilir
Madımağı güzel olur
Görenler hep hayran kalır
Uğurludağ bir başkadır

SERBADE'yim baba yurdum
Orada hep hayal kurdum
Çok yer gezdim yurtlar gördüm
Uğurludağ bir başkadır¹⁶¹

161 <http://www.antoloji.com/ugurludag-siiri/> [30.01.2015].

MUHARREM MERAL

OSMANCIK

Ortasından akar Kızılıрмаğı
Bentleriyle sulanır bahçesi bağı
Her şey yetiştirir kentin toprağı
Erenler diyarı güzel Osmancık

Osmancık kalesi yüksekte bakar
Birçok köylerinde taş kömür çıkar
Paşa deresinden soğuk su akar
Erenler diyarı güzel Osmancık

Çiftçisi çalışkan dikkati çeker
Riba, Marelli, Akçeltik eker
Göğbelin üzümü sanki şeker
Erenler diyarı güzel Osmancık

Osmancık zengindir meyveden yana
Cevizi, inciri yarar insana
Gemici suyudur iç kana kana
Erenler diyarı güzel Osmancık

On dokuz fabrika sağlıyor yarar
Hepsi de çalışır etmezler zarar
On dördü tuğlada kılmışlar karar
Erenler diyarı güzel Osmancık

Abdullah Yaylası, Tekmen Yaylası
Yazın yaşamaya değer havası
Yemyeşil bahçeler bülbül yuvası
Erenler diyarı güzel Osmancık

Arafat Tepesi mesire yeri
Çamların altında yemek yemeli
Hıdırellez günü gelip görmeli
Erenler diyarı güzel Osmancık

Osmancık'ta yatan bu Koyun Baba
Hazreti Ali'ye yakın akraba
Kırk yıl koyun gütmüş ermiş vuslata
Erenler diyarı güzel Osmancık

İmaret Camisi Mehmet Paşa'nın
Osmancık köprüsü Beyazıt Han'ın
Her zaman göklere yükselir şanın
Erenler diyarı güzel Osmancık

Akşemseddin Hoca yıllarca durmuş
Kaya Camisi'nde medrese kurmuş
Hakikat ilmini burada bulmuş
Erenler diyarı güzel Osmancık

MUHARREM MERAL'im kenti severim
Kalemim yazarsa ben de söylerim
Yediden yetmiş selam eylerim
Erenler diyarı güzel Osmancık¹⁶²

162 Mahmut Selim Gürsel, *Age.*, s. 269.

MUZAFFER ŞANVER

(Başpınar kasabası-Osmancık, 1953)

LÂÇİN'DEN AYRILMA

Osmancık'tan çıkıp Çorum'a varsan

Lâçin'den mutlaka geçersin gülüm

Kırkdilim'i söyler her kime sorsan

Gölyazı' da suyu içersin gülüm

Kıblesinde orman, kuzeyi Narlı

Hamamözü kuytu, suyu buharlı

Yüksektir dağları, zirvesi karlı

Lâçin'de kirazla açarsın gülüm

Lâçin'in bağları çiçek kokuyor

Bülbül dile gelmiş şiir okuyor

Âşık maşukuna kilim dokuyor

Anlamını bilsen uçarsın gülüm

Köydü köy kalmadı ilçeye döndü

Okullar çoğaldı cehalet söndü

Ufku genişledi bayramlık gündü

Lâçin'den ayrılсан naçarsın gülüm¹⁶³

163 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, *Age*, s. 305.

OSMANCIK

Göz alıcı yeşillikler içinde
Irmağıyla, kalesiyle seslenir
İnegöl'de menekşeler açanda
Osmancık bin eda ile süslenir

Kızılırmak akar akar durulur
İner gider düz ovada yorulur
Kasım gelir panayırlar kurulur
Yöre halkı piriñ ile beslenir

Başpınar'da yaylaları bilmem mi?
Yonca açmış mor çiçeği dermem mi?
Toprağına ben canımı vermem mi?
Şu Osmancık beş kayaya yaslanır

Koyun Baba evliyadır, erendir
Yakın belli, o uzağı görendir
Sabır ile gönüllere girendir

OSMANCIK

Göğbel'den Kumbel'e bir yol uzanır
Sorsalar neresi, derim Osmancık
Bilen ekmeğini taştan kazanır
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Kızılırmak boyu yankılanan ses
Sevgi üzerine bendeki nefes
Samimi bir hava içinde herkes
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Tarih kokan belde, tanıyıp öğren
Hıdırellez şenlik eğlenir gören
Gönüller gülistan hep yediveren
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Fatihler'e hoca Akşemseddin'ler
Dedikodu etmek bizleri üzer
Bir sevgi yağmuru dilerim iner
Sorsalar neresi, derim Osmancık

İnsan küçümsemek yakışmaz bana
Güler yüzlü olmak kulluktan yana
Sivrisinek illet olmuş insana
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Çok kişi tanıdım köy ile kentte
Çok övgüler duydum aslı gurbette
Koyun Baba bizde, Baltacı bizde
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Çorum toprağında ovası vardır
Kırkdilim'den geçen yolları dardır
Kıştan sonra erken gelen bahardır
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Dağlarında orman, serindir yayla
Görmek bedavadır sanma parayla
Bu güzellikleri görün sırayla
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Yeşil yaprakların beyaz besini
Çamların verdiği ninni sesini
Yurdun tarih kokan beldesini
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Pirinç pilavıyla keşektir yemek
Çeltik tarlasına verilmiştir emek
Görmedim, yemedim demek ne demek?
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Kışları ılıktır marta karışmam
Kendin bilmezlerle asla yarışmam
Kimsenin sırtından nama ulaşmam
Sorsalar neresi, derim Osmancık

Kendin karalamak hüner değildir
Gurbette gözyaşım diner değildir
MUZAFFERÎ sözden döner değildir
Sorsalar neresi, derim Osmancık¹⁶⁴

164 <http://www.osmancikkulturturizm.org> [15.01.2015].

OSMANCIKLI OSMAN'A

Yaz gelince sivrisinek azmasa
Caddeleri rüzgâr ile tozmasa
Biri yaptı ise biri bozmasa
İle namzet olur ilçemiz Osman

Bazı kişilerin burnu şişmese
Yaramızı cahil tabip deşmese
Kale kayasından taşlar düşmese
İle namzet olur ilçemiz Osman

Adatepe piknik yeri yapılsa
Yaz günleri masa masa kapılsa
Ürünleri değer bulup satılsa
İle namzet olur ilçemiz Osman

Kahvehanelerin biraz az olsa,
Şehir içi cadde cadde düzelse
İçkiden ziyade elde saz olsa
İle namzet olur ilçemiz Osman

Kalesine bir yol bulup çıkarsak
Kusurumuz nerde diye bakarsak
Uçaklar kalkacak pisti yaparsak
İle namzet olur ilçemiz Osman

Avcı belli bir süre tüfek atmasa,
Balıkçılar tuzak kurup tutmasa
Bazı esnaf biri beşe satmasa
İle namzet olur ilçemiz Osman

Çiftçi besmeleyle dikse fidayı
Halkı incitmese Rabb'ım Hüda'yı
Keşke park yapsalar Yeşil Ada'yı
İle namzet olur ilçemiz Osman

Gemici sakini bir park istiyor
Olmamalı şehir içi pis diyor
İşçisi çavuşu olsa us diyor
İle namzet olur ilçemiz Osman

Karakışlar kara olmaktan çıksa
Gücü olan herkes yoksula baksa
Körlük duvarını bilgiler yıksa
İle namzet olur ilçemiz Osman

Adası yemyeşil çayır kalırsa
Köy yolları dümdüz asfalt olursa
Şu Kızılırmak'a bir gem vurulsa,
İle namzet olur ilçemiz Osman¹⁶⁵

165 <http://www.osmancikkulturturizm.org> [12.01.2015].

M. ZEKİ TÜFEKÇİ

(Ortaköy-Çorum)

ORTAKÖY'ÜN VASFI HALİ

Vasfı hali dile getirem desem
Acep el verir mi dilim Ortaköy?
Nice yıllar oldun sitemkâr amma
Ne çare yetişmez elim Ortaköy

Yerleşim yerini güzel seçmişler
Güzel göksün tam poyraza açmışlar
Biraz olsun imarına geçmişler
Sitem etme artık gülüm Ortaköy

Yeni dağın arasına kurmuşlar
Son yıllarda hatırını sormuşlar
Az da olsa yaraların sarmışlar
İki yöne açık yolun Ortaköy

Seni çevrelemiş dumanlı dağlar
Etrafını sarmış meyveli bağlar
Umarım yakında suların çağlar
Her derde şifadır balın Ortaköy

Göletlerin ayna gibi durulsa
Memlekete çok faydası görülse
Halkımızın yaraları sarılsa
Daha fazla olsa gölün Ortaköy

Ormanında tavşan tilki kurdun var
Gündoğdu'nun eteğinde yurdun var
Tedaviye muhtaç nice derdin var
Teşhisini koydur nolur Ortaköy

Yaz baharda meyvelerin bol olur
Ortaköy'de hilesiz saf bal olur
İhmal etme kardeş sonra çöl olur
Milli parktır sağın solun Ortaköy

Tabiatın güzelliği sendedir
Sana şiir yazan lisan bendedir
Senin sevgin biçare bu candadır
Bu fakir de senin kulun Ortaköy

Bir kusurun varsa elliğin azdır
Çok olması için arzuhal yazdır
Dokuz ay yeşildir üç ay beyazdır
Büyükler düşünsün hâlin Ortaköy

Ortaköy'dür benim yurdum kadimim
Gücüm yeterince ona hadimim
Yanlış bir sey konuştuysa nadimim
Havan hayat sıhhat yelin Ortaköy

İnanmayan gelsin etsin nazarı
Mevla'm vermiş gülistanı, gülzarı
Sende kalsın bu fakirin mezarı
Memur görsün M. Z. kulun Ortaköy¹⁶⁶

166 Yılmaz Arslan, *Age.*, s. 249-250.

NUH ALİ BERK

Kul Hızır

SUNGURLU'M

İçimde hasretin özledim seni
Her sefer bir başka büyüledin beni
Yaşlandık sanırım bunun nedeni
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

Uzakta değil ki başkente yakın
Leblebisi meşhur her yerde bakın
Her bayram geliriz biz akın akın
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

İl olmayı hak ettik ki eminiz
Emretmiyor kırgınlığı dinimiz
Olmasak da yoktur bizim kinimiz
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

Ortasından geçer kaç ilin yolu
İnsanı hoşgörü hep sevgi dolu
Ayrım yapmaz bizde sağ ile solu
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

Baştan başa geçen Budaközü'nü,
Uzaktan da olsa görsem yüzünü
İçimden gitmiyor keder hüznü
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

Gönül istiyor ki her an gelesi
Memleketim güzel herkes bilesi
Yıllara meydan okumuş saat kulesi
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

İnsanı samimi, hepsi de candan
Tarımla geçinir hepsi bir yandan
Tahıl ambarınız işte bak ondan
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

İlçeler içinde zaten bir tane
Ne güzel yapılmış koca Hastane
Teşekkür ederiz yardım edene
Gönlümde bir yara oldun Sungurlum

Ata yurdumuzsun güzel vatanım
Hasretime biraz hüznü katanım
Gelmesem de hep gönlümde tutanım
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm

Manastıra çıkmak bir uhte kaldı
Geçim derdi gurbet ellere saldı
KUL HIZIR bak şimdi maziye daldı
Gönlümde bir yara oldun Sungurlu'm ¹⁶⁷

OSMAN NURİ ÖZTANIL

İçli

SUNGURLU'M

Manastır Dağı'nı çekmiş bağına
Bana yeşil yeşil bakar Sungurlu'm
Canım feda olsun senin uğruna
Hasretin bağırimi yakar sungurlu'm

Dereni tepeni gelip öpeyim
İçimdeki hicranımı dökeyim
Eşim, dostum, evim kendim köpeğim
Toprağın burnuma kokar sungurlu'm

Her köşende bir hatıram saklıdır
Gönlüm seni özlemekten haklıdır
İçim dünya mihnetinle yüklüdür
Ayrılık bağırimi büker sungurlu'm

Günde kırk kez dilim seni anıyor
Aklıma düştükçe içim yanıyor
İÇLİ senin hasretinle yanıyor
Durmadan gözyaşım akar Sungurlu'm¹⁶⁸

SUNGURLU'M

Sokakların arasına girince
İçim sızıldı halin görünce
Ne güzel şehirdin elli yıl önce
Göz mü değdi sana söyle Sungurlu'm?

Eskiler göç etmiş Sarı Tepe'ye
Yeniler hâl hatır sormaz kimseye
Çok cahil ellere düşmüşsün niye?
Bu haline esef eyle Sungurlu'm

Nerde kaldı o günlerin, o tadın?
Kavunun, karpuzun, üzümün, dudun
Vişnelerin, eriklerin, armudun
Şimdi yok olmuş hepsi Sungurlu'm

Bir baştan bir başa bağların vardı
Mis gibi yoğurdun, yağların vardı
Hatırı sayılır ağaların vardı
Geçmişle kendini egle Sungurlu'm

Kırlarında sümbül, çiğdem biterdi
Kuzular meleşir, kuşlar öterdi
Bacaların bile gamsız tüterdi
Neden garip kaldın böyle Sungurlu'm?

Oluğu kurumuş değirmenlerin
Kokusu kalmamış eski günlerin
O yerler kimindi, şimdi kimlerin?
Acımı dökeyim neyle Sungurlu'm?

İÇLİ bu halini görüp ağladı
Yanık yüreğini yine dağladı
Budaközü gibi coşup çağladı
Seni kırdım mı öfkeyle Sungurlu'm?¹⁶⁹

169 Osman Nuri Öztanıl, *Sungurlu ve Bir Devri Yaşayanlar*, s. 27- 28.

ÖMER ACAR

SUNGURLU

Şirin bir kazadır bağı Çorum'a
Öpmeye değmez mi şirin Sungurlu?
Kötü diyen varsa gider zoruma
Sevmeye değmez mi şirin Sungurlu?

Çalışkandır halkı tembeli saymaz
Verirse kararı ölse de caymaz
Gönül böyle yere bakmaya doymaz
Yazmaya değmez mi şirin Sungurlu?

Her türlü yolcuya duraktır yeri
İlerler daima hiç kalmaz geri
Bağrında toplamış yiğidi eri
Gezmeye değmez mi şirin Sungurlu?

ACARÎ der dinle doğru sözümü
Vatan hasretiyle yaktı özümü
Yemyeşil bağları verir üzümü
Görmeye değmez mi şirin Sungurlu?¹⁷⁰

170 Çorum Ekspres, S. 776, 16 Ocak 1970, s. 3.

ÖMER KİDAY

(Uğurludağ, 1970)

UĞURLUDAĞ'IM

Dağında taşında toprağında ben
Kurban olurum gül Uğurludağ'ım
İnan yerde biten yaprağında ben
Asla değişemem bil Uğurludağ'ım

Yaban ellerinde tüter gözümde
Hasretin çizgisi garip yüzümde
Aklımdan çıkmıyor her an sözümde
Seni söylüyor dil Uğurludağ'ım

Temizdir insanı, asildir soyu
Bambaşka o berrak havası suyu
Serin yaylasında, dağında uyu
Bize şifasın bal Uğurludağ'ım

Geçirdim en güzel gençlik çağımı
Koparamam senden gönül bağımı
Kardeş ne olursun kesme dağımı
Bakın olmasın çöl Uğurludağ'ım¹⁷¹

171 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, *Age.*, s. 343.

RECEP RAHMİ TANKAYA

Rahmi (*Balahor köyü-Bayburt, 1895-1981*)

BAHAR VE ORTAKÖY

Yine nazlı bahar geldi erişti
Şenlendi bağların senin Ortaköy
Çayır çimen birbirine karıştı
Canlandı bağların senin Ortaköy

Pelitler yeşerdi, açıyor yaprak
Çamların püründen görünmez toprak
Misk gibi kokuyor bin türlü çiçek
Cennet mi dağların senin Ortaköy?

Kırlarda sürüler otluyor kekik
Köyün etrafında ötüşür keklik
Candan âşık olur seni gören Türk
Sevilir her yanın senin Ortaköy¹⁷²

172 Bahri Miyak, "Çorum Halk şairlerinden Recep Rahmi Tankaya", s. 15.

URLUDAĞ

Hey Urludağ Urludağ
Her tarafı nurlu dağ
Dere tepe meşe çam
Dorukları karlı dağ

Semaların saf parlak
Suların tatlı berrak
Kıvrım kıvrım akıyor
Karşıda Kızılırmak

Köylerin yıldız gibi
Fidanların kız gibi
Ab-ı hayata benzer
Kaynakların buz gibi

Yayladır başın senin
Tükenmez aşın senin
Hazineler saklıyor
Toprağın taşın senin

Yaylanın sağı solu
Altın başakla dolu
Selam verip geçiyor
Çorum-Ankara yolu

Yemyeşil dik yamaçlar
Türlü türlü ağaçlar
Fildişiyle taranmış
Sanırım sırma saçlar

Oh ne güzel durursun

Yarama em vurursun

Sana balta vuranın

Parmakları kurusun

Kartal en yüksek yerin

Kış ayazdır, yaz serin

Seni gezince Rahmi

Ah çeker derin derin¹⁷³

173 Abdullah Ercan, Age. s. 368-369.

RİFAT KURTOĞLU

İSKİLİP

Ne zaman düşünsem bir hoş olurum
Nedir bu bilinmez sırrın İskilip?
Görür görmez seni sarhoş olurum
Apayrı gönlünde yerin İskilip

Sanki insanların ballar peteği
Her karışın evliyalar otağı
Asırlardır ilim irfan yatağı
Cehaletle cihat zorun İskilip

Tertemiz bakımlı bağlar sendedir
Arşa kafa tutan dağlar sendedir
Tarihin ışığı çağlar sendedir
Sonsuza dek süre nurun İskilip

“Ulu Çay” baharda coşar bulanır
Bellerine Kızılırmak dolanır
Ovaların kana kana sulanır
Gani gani sende ürün İskilip

Oğuz Türkmen kokar gonca gülünde
Bir tatlı şivedir döner dilinde
Cenneti soludum “Elmabeli”nde
Yeşil “Kırkkızlar”dan berin İskilip

Çıktım kalene de, baktım karşına
Ahilik mirası eski çarşına
Doyum olmaz dolman ile turşuna
Kimdir sanatında pirin İskilip?

Ham demire tav vermede körükçün
Merkep alır, merkep satar çerikçin
Kunduracı oldu çıktı çarıkçin
Helâldir kazancın kârın İskilip

Olsaydı senin de bir işlek yolun
Böyle mi kalırdı, böyle mi halın?
Aslında doğrulmaz değil de belin
Dinmez mi figanın, zarın İskilip?

Aşageldin nice nice sorunu
Muştulara gebe gördüm yarını
Ahâlin var Ebus Suud torunu
Derinsin manada, derin İskilip?

Ey İskilip sen ne kutsi yöresin
Şeyh Muhiddin Yavsilere göresin
Toprağında alperenler töresin
Saymakla biter mi erin İskilip?

Süleyman elinde mühür olasin
Her bi'yanın mamur, mahir olasin
Kaza kalmayasın, şehir olasin
Yakışır şanına şirin İskilip

KURTOĞLU'yum gözlerimin nurusun
İskilip'im seni Mevlâ korusun
Dünya var oldukça namın yürüsün
Bol olsun yeşilin, narın İskilip¹⁷⁴

174 Âşık Rıfat Kurtoğlu, *Seninle Güzel*, s. 73-74.

SAKİN KARAKAŞ

(Osmancık, 1961)

YAR GELİR (OSMANCIK)

Osmancık'ta mevsim bahara çıkar
Gemici'den kara gözlü yâr gelir
Mor dağları yüreğime göz kırpar
Kızlarına biraz eda, naz gelir

Kaleden bakınca Kızılırmak'a
Gör ufuklardan başlar kıvrılmağa
Serpilmiş kent ayak uydurmuş çağa
Köprüsünden bir edalı kız gelir

Sevdası Aslı'dan gülüşü Leyla
Kaşlar hilali kavuşuyor ayla
Gözler bir umut, bir umman, bir derya
Bu dizeler cemaline az gelir

Kalenin burçlarından bir göz atsam
Yaylalarda gece yatıya kalsam
Sırılsıklam yağmuruyla ıslansam
Aşkı vurur şu dilime söz gelir

Yaz gelip de Düztepe'ye çıkınca
Çiseleyip ince yağmur yağınca
Ebemkuşağına doğru bakınca
Ortasından al yanaklı yâr gelir

Sıra dağlar dolanır etrafından
Fındıcak'tan, İnegöl'den, Çal'ından
Sevenleri anlar ancak dilinden
Yaz gelince Kamil köyden nar gelir

Zemheride Taşkesen'den yel eser
Kısa gündür çarçabuk gelip geçer
Beyaz örtü ile olur şaheser
Çaldağı'ndan ince ince kar gelir

Dutludere'de bir kıpırtı başlar
Bir ihtiyar bahçelerde dut aşlar
İklime âşıktır orada kuşlar
Aman aman nazar değer, göz gelir

Yaprak içi yedim güzel elinden
Adın düşmez ozanların dilinden
Serin rüzgâr esince Gökbel'inden
İnal'dan kebab, Kargı'dan kiraz gelir

Şöyle bir göz at etrafı seyreyle
Cevizler dibinde vaktini eyle
Çavuş üzümüne de selam söyle
Bağlarında bülbül öter yaz gelir

Çarşı ortasında ihtiyar çınar
Yusufçuk kuşları dalına konar
Kanatlar çırparak sevdalar sunar
Aşkı bitmez alevlenir güz gelir

Zahmetle yapılır "ırgat böreği"
Haşhaşlıdır Çampınar'ın çöreği
Boş kalmıyor pidecinin küreği
Bir tadınca damaklara haz gelir

Yakamozlar pırıldayıp göz kırpar
Güvercinler köprüden kanat çırpır
Gerdanına bir altın kolye takar
Pirinçkent'ten ayrı kalmak zor gelir

“Güneşin Kenti” de, adını sen koy
Pirinçkale, Pirinçkent adına doy
Ozanım; ektiğin büyüsün boy boy
Ayrı düşme yüreğine kor gelir

Gemici’nin manzarası yeşilden
Ozanların şiirleri güzelden
Hazan vakti yollar süslü gazelden
Yüreğime sevdan vurur, haz gelir

Tekaltı, Aşağı Orman, Çengele
Çeltiklerin kurusun savur hele
Haydi tutun, kenetlenin el ele
Tek yürek ol, tüm engeller vız gelir

Başpınar’dan Çampınar’dan, Konduk’tan
Çeyiz gibi dizelesen sandıktan
KARAKAŞ’ım, Oobelde de doğduktan
Kıskansınlar, sivrisinek saz gelir¹⁷⁵

175 <http://saricigdem.dergisi.info> [04.01.2016].

SALİH KOZAN

Kozanoğlu

BAYAT'IM

Özlem duygularımı ilmek ilmek örerken
Şu gönlüme hasretin yine doldu Bayat'ım
Hislerimi titreten hayalini görürken
Senden uzak gurbette tenim soldu Bayat'ım

Oğuzların sağ kolu sen ki Bayat boyusun
Ecdadın Dede Korkut, Fuzuli'nin huyusun
Hasan Çelebi'sin sen, onun halis soyusun
İhtişamlı mazine gözüm daldı Bayat'ım

Karatepe Yaylası gönül fetheden dağın
Meyve sebzeyle dolu bahçelerinle bağın
Toprağını selamlar geçer Kızılırmak'ın
Tattığım pirinçlerin tadı baldı Bayat'ım

Senin de var şehidin bağrında nöbet tutar
Ovan tahıl ambarı, nimete nimet katar
Ulu sakız ağacı Yatıkçı'da boy atar
Hasretin vuslatımı benden çaldı Bayat'ım

Arazimiz verimli susuzluk bize engel
Bürokrasi daima atıyor geri çengel
Yol usandı aşındı, bugün git yarın dön gel
Sana verilen sözler lafta kaldı Bayat'ım

Bize rehber olacak ecdadımın bilinci
Haydi birlik olalım artıralım direnci
Paylaşalım beraber coşkuyu ve sevinci
KOZANOĞLU seninle huzur buldu Bayat'ım¹⁷⁶

176 [http://www.antoloji.com/bayat-im-2-siiri/\[22.01.2015\]](http://www.antoloji.com/bayat-im-2-siiri/[22.01.2015]).

GÜZEL BAYAT'IM

Nasıl anlatayım doğduğum yeri
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım
Tartışılmaz tarihteki değeri
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım

Hasan Çelebi'nin attığı temel
Dedem Korkut ona manevi bir el
Türkiye'm Bayat'ı görmek için gel
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım

Yeşil Karatepe yaylası dağı
Meyveden geçilmez bahçesi bağı
Bereket fışkırır taşı toprağı
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım

Oğuz boylarından Türk'ün ülküsü
Dillerde ecdadın zafer türküsü
Kızılırmak onun nadide süsü
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım

Asya'dan uzanan Türk'ün otağı
Tarihle yoğrulmuş yiğit yatağı
Yer gök tanır bizi şanlı bayrağı
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım

Biz vatan uğruna oluruz şehit
Bağrında uyuyan şehitler şahit
Tek millet, tek bayrak bizdeki ahit
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım

KOZANOĞLU bir tek sana sevdalı
Ne güzel yakışmış yeşili alı
Dertlere şifadır cevizi balı
Cennetten bir parçadır güzel Bayat'ım¹⁷⁷

177 <https://www.antoloji.com/guzel-bayat-im-siiri/> [22.01.2015]

SELMAN ARIZ

Selmanî

SUNGURLU

Gine bizim eller hatıra geldi
Acep ne haldedir ilim Sungurlu?
Karlı dağlar geldi araya girdi
Akar senin için selim Sungurlu

Eski ilçelerden evel eveldi
İsmi güzel, çok eskidir temeli
Gelinler kızları gözü sürmeli
Ne de güzel şiven dilin Sungurlu

Yüz yirmiye yakın bağlıdır köyün
Çoruma hastır yöresi deyim
Seni nasıl diyem tarif edeyim
Süt, kaymak, yoğurtla balın Sungurlu

Seni andığımda yaş dolar göze
Hasret kaldım dağın ovaya düze
Can kurban Sungurlu şu ilimize
Her zaman bolluktur halin Sungurlu

Sanayin Çorum'da tahıldan yana
İnsanlar sevgiyle sarılır sana
Hasretin çekerim çoktan bu yana
Gider her tarafa yolun Sungurlu

SELMANİ'der ziyarete geliyom
Hayalde düşümde seni görüyom
Alın Kavak derler hayran kalyom
Akçalı bir yanım kolum Sungurlu¹⁷⁸

178 Âşık Selmani, Age., s. 220.

SIRRI ÇAĞLAR

(Osmancık, 1921-1979)

OSMANCIK

Osmancık ey benim sevgili yurdum
Yemyeşil bağ bahçen bostanların var
Zümrüt dağlarında gezdim oturdum
Çam kokan pınarlar, ormanların var

Alpagut, İnegöl, Çal ormanların
İçinde şahlanan çağlayanların
Altında fışkıran gür fidanların
Gözleri sürmeli ceylanların var

Çiçekli kırların mis gibi kokar
Billur derelerin köpürmüş akar
Koyunlar, kuzular yaylıma çıkar
Hazin kaval çalan çobanların var

Bülbüllerin coşar atarken şafak
Renkten renge girer Gökbel, Fındıcak
Koynunda çağlarken şu Kızılırmak
Seyre doyamayan hayranların var

Görüntün ne tatlı güneş batarken
Alevden saçların suya yatarken
Pırıltılar nabzım gibi atarken
Mest olup hayale dalanların var

Keklik sürülerin havada uçar
Yaban ördeklerin göksünü açar
Kurt, tilki, ceylan avcıdan kaçır
Tazılara kırgın tavşanların var

Meşhur bağlarına kıymet biçilmez
Buz gibi Çarkı'nın suyu içilmez
Bir salkım yemeden yoldan geçilmez
Bol bol ikram gören mihmanların var

Ünlü cevizlerin dibi bir âlem
Çavuş üzümlerin dertlere merhem
Elma, armut ayva üvez dut badem
Yediren ne cömert insanların var

Gökbel'in suyudur çağlayıp akan
Bu cennet diyardan olur mu bıkan?
Hele bağ bozumu mis gibi kokan
Pekmez, pestil, sucuk zamanların var

Arpa, buğday, çeltik ziraatın bol
Yeşil tarlalarla çevrilmiş sağ sol
Çiftçiye açıktır her an mutlu yol
Bol ürün kaldıran harmanların var

Linyit ocakların başlıca servet
Gizli madenlerin bulmakta kıymet
Her taşın bir altın olacak elbet
Yetişmiş mühendis uzmanların var

Tarihin dopdolu şerefle şanla
Övün adı geçen her kahramanla
Kurduğu devletle bütün cihanla
Savaşan adaşı Osmanların var

Koca Mehmet Paşa, Baltacı Mehmet
Bir müddet oturmuş Malik Dânişment
Akşemseddin veli makamı cennet
Koyun Baba gibi sultanların var

Kalan köprün birer tarihi eser
Benzeri var ise bir yerde göster
Görenler her yanın tanımak ister
Dillerde dolaşan destanların var

SIRRI ÇAĞLAR durmaz hep seni anar
Sende doğduğuna eder iftihar
Seni yüceltecek göklere kadar
Ünlü ediplerin, ozanların var¹⁷⁹

179 Özdemir Başaran, *Tarihi ile Osmanlık*, s. 79-81.

SUAT KIRÇIÇEK

GÜZEL SUNGURLU'MDAN

Çamdaki kar gibi beyazdır yüzü
Güzel toprağımdan bir melek sevdim
Tıpkı elma gibi pembe yanağı
Güzel Sungurlu'mdan, bir huri sevdim

Döndürür dünyayı cennet bağına
Düşürür cemreyi elma dalına
Tat verir unutmaz Anzer balına
Güzel Sungurlu'mdan bir çiçek sevdim

Sordum hep uzak mı durur dert senden
Dedi SUAT, neşe ayrılmaz benden
Şimdi daha yakın bana bu tenden
Güzel Sungurlu'mdan bir canan sevdim¹⁸⁰

180 <http://www.antoloji.com> [24.02.2015]

ŞÜKRÜ TÜZÜN

(Ortaköy-Çorum)

YOLCUM

Çorum ile Ortaköy'ün arası
Ne gelir bilenler bilir burası
Gurbette hasretlik gönül yarası
Duramam yolcuym giderim gayri

Ben üç sefer gittim Çorum iline
Kolay çıktım Karlıca'nın beline
Dağdan aştım şu Çorum'un yoluna
Duramam yolcuym giderim gayri

Arifede yola çıktım kış idi
Ayaklarım çok üşüdü, yaş idi
İşaretim yamaçlarda taş idi
Duramam yolcuym giderim gayri

Kendimce yaşadım hayalde düşte
Yalın ayak gezdim çarıkla kışta
Arpa ekmeği de çiğnenmez dişte
Duramam yolcuym giderim gayri¹⁸¹

181 Şükrü Tüzün, *Gönül Gözünden Kör Değiliz*, s.36.

ZELİHA CEYLAN

(Ortaköy-Çorum)

BEN ORTAKÖYLÜYÜM

Ortaköylüm Çorum gurbettir ana
Elması, armudu doyamadım ona
Pınarköy'den içsem su kana kana
Orada doğdum ben, Ortaköylüyüm

Bir başkadır mevsiminin baharı
Kışın geçit vermez yağmuru karı
Yetişmiş hasadı her yan saparsı
Orada doğdum ben, Ortaköylüyüm

Ormanları boldur, yemyeşil koru
Yokuştur hemi de kötüdür yolu
Yoktur uzanacak başkente kolu
Orada doğdum ben, Ortaköylüyüm

Yeri cennet gibi temiz havası
Ağaçsız, susuzdur küçük ovası
Evleri kerpiçtir çamur sıvası
Orada doğdum ben, Ortaköylüyüm

Durma çalışalım güzel beldeme
İşler düşüyorsa yapsın her kime
Teşekkür ederim kaymakam beye
Reis bey, savıcı, müdür, hâkime
Orada doğdum ben, Ortaköylüyüm¹⁸²

182 Yılmaz Arslan, *Age.*, s. 250-251.

ZİYA ŞENSES

(İskilip, 1919-1979)

İSKİLİP

Yeşil etekleri serpilmiş düze
Duvak olmuş dağlar çekilmiş yüze
Yurdun her yerini ben geze geze
Sana uzaklardan geldim İskilip

Meydan çayı coşmuş çağlayıp gider
Güz geldi turnalar ağlayıp gider
Yâr ipek kuşağın bağlayıp gider
Kalan tek yâr sensin bildim İskilip

Bir altın deredir sende sonbahar
Işık peteğidir dalda meyveler
Batan gün ufukta çatlayan bir nar
Güzelliklerine daldım İskilip

Yol aşmaz çamlardan yollar kapalı
Her mevsim ayrı renk, ovalar halı
Göklere dayanmış her ağaç dalı
Dağlardan rüzgâr yeldim İskilip

Yosunlu oluklar donmuş, buz tutmuş
Dertliler derdini senden avutmuş
Dostlar sormaz olmuş, bizi unutmuş
Çeşmende su, çayda seldim İskilip

Piştım güneşiyle ben burda yazın
Köroğlü seslen de gelsin Ayvaz'ın
Ses vermez yaylada kırıldı sazım
Ferhat gibi dağlar deldim İskilip¹⁸³

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİR DİLİYLE ÇORUM'UN
BELDELERİ - KÖYLERİ

ALİ RIZA ÖZTÜRK

Sorsavuş

KARABAYIR KÖYÜ

Kıraç belde bir yamaca oturmuş
Çevresinde fidan meyve yetirmiş
İnsanlığın sofrasına getirmiş
Ne güzel yolu var Karabayır'ın

Birlik olup bir de dernek kurmuşlar
Görmeyenler birbirini görmüşler
Sevgili saygılı sofraya sermişler
Meyvesi balı var Karabayır'ın

Bağları var köy üstünde yeşerir
İnsanları üzüm tevek devşirir
Tandırında tatlı pekmez pişirir
Hal ehli dili var Karabayır'ın

Sanki hepsi bir anadan kardaşlar
Ağırbaşlı, olgun, kâmil sırdaşlar
Her işe birlikte beraber başlar
Bahçesi gülü var Karabayır'ın

Karışmışlar gurbet ile hasrete
Asıl rağbet insanlığa hürmete
Birlik mayasıyla çıkmış gurbete
Medeni hâli var Karabayır'ın

Taşıp eksilmeyen göller gibiler
Muhabbete âşık diller gibiler
Bahçelerde leziz güller gibiler
Ne güzel halkı var Karabayır'ın

Dört kapı kırk makam hak neyse iste
Şu yatan yaralı bak şu da hasta
Dernekleri güzel insanlık dosta
SORSAVUŞ kulu var Karabayır'ın¹⁸⁴

184 Ali Rıza Öztürk, *Gönül Yolcusu*, s. 116.

ALİ TURALI

Kul Sefili

GİDİYOR KÖYÜM

Kararmış ışığı boştur hanesi
Çekilen nereye gidiyor köyüm?
Ne samanı kalmış ne de tanesi
Dökülen nereye gidiyor köyüm?

Yine biri gider yüklemiş göçü
Ayrılık acısı çekiyor içi
Ağarmış dökülür anamın saçı
Bükülen nereye gidiyor köyüm?

Sokaklar boşalmış çocuk sesi yok
Ocakları sönmüş tezek isisi yok
Orta Tepe'nin de şimdi süsü yok
Dikilen nereye gidiyor köyüm?

Örenler çoğalmış virane gibi
Gördüm hâllerini divane gibi
Hani nerde bu evlerin sahibi
Yıkılan nereye gidiyor köyüm?

Bülbüllerin susmuş baykuşlar öter
Örenlerde ayrık otları biter
Göçünü yükleyip şehiri tutar
Sıkılan nereye gidiyor köyüm?

Nerde şimdi Hasan, Hüseyin, Ali
Yüklemiş yükünü gidiyor Veli
Akın akın gider göçlerin seli
Akılan nereye gidiyor köyüm?

Baktım uzağından dumansız başı
Bu KUL SEFİLİ'nin kurumaz yaşı
Evinin yerinden toprağı taşı
Sökülen nereye gidiyor köyüm?¹⁸⁵

185 Kul Sefili, *Savrulacak Külüm Mü Kaldı?* s. 150.

VAH KÖYÜM

Ben senden çıkalı zalim gurbete
Viraneye benzemişsin vah köyüm
Anayı babayı bırakan gitmiş
Şehir yere özenmişsin vah köyüm

Vurmuşlar kapıya kara kilidi
Köyüm senin insanların boludu
Bahçe bağı mor menekşe gülüdü
Siyahlara bezenmişsin vah köyüm

Dağların çınları insan sesinle
Sevgi yumağıydın güler yüzünle
Şenlenirdin ördeğinle kazınla
Mazi olup silinmişsin vah köyüm

KUL SEFİLİ her dem hasretin çeker
Ayrılığın acı belimi büker
He gece ağlayıp gözyaşı döker
Sen içimde güzelmişsin vah köyüm¹⁸⁶

186 Kul Sefili, *Age.*, s.152.

ARSLAN KARABACAK

Garibaslan

KÖYÜM ACIPINAR'A

Seher yeli bizim köye uğrarsan
Haber sordu senden izledi dersin
Yeri kaldı evimizi sorarsan
Andı da gözyaşın gizledi dersin

Kokar dağlarında çiğdem menekşe
Bahar gelir cennet olur her köşe
Hısım akrabaya kavim kardeşe
Sizi ayrı ayrı özledi dersin

Gücü yetmez oldu hasret çekmeye
Sıcak bir dös arar derdin dökmeye
Sana olan sevgisini ekmeye
Gönül tarlasını düzledi dersin

Acı olur gurbet ilin ekmeği
Öğretir insana boyun bükmeği
Gurbetçiler bilir çile çekmeği
On derdi var idi yüzledi dersin

Zor geliyor ayrılığın mihneti
Gurbet cennet olsa yoktur minneti
Seni ister, istemiyor cenneti
Ömrünün baharı güzledi dersin

Bir dost arar ellerini tutacak
Sevgisine sevgisini katacak
GARİBASLAN bu toprağa yatacak
Kendini seninle sözledi dersin¹⁸⁷

BİR YOLCU GEÇTİ

Baba ocağında ata yurdundan
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti
Hüzün hicran el salladı ardından
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Acıpınar eşin var mı dünyada
Doyamam doymadım sendeki tada
Kuşburnu çiçeği kokar havada
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Yeşilin her tonu bahçe bağların
Bugün böyle gördüm böyl'olsun yarın
Başında uyudu soğuk suların
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Hava bulutluydu dağlar dumandı
Kirazların allandığı zamandı
Gözleri nemlendi, kirpik ıslandı
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Yağmur yeni yağmış, yerler ıslaktı
Attığı her adım bir iz bıraktı
Yıllar var ki bu topraktan ıraktı
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Düşündü maziyi gül benzi soldu
Aklında anılar gözleri doldu
Baktı Eskiköy'e içi burkuldu
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Yıllar geldi geçti ömrün tüketti
Bir gurbet bir hasret canına yetti
Dostu akrabayı ziyaret etti
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Uykudaydı deli gönül uyandı
Bu toprakta doğmuş sevdalı candı
Gezdi kabristanı yüreği yandı
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti

Anlatamaz GARİBASLAN dil ile
Her gün buradan geçse esen yel ile
Gurbet dedikleri bir engel ile
Hasret ile yüklü bir yolcu geçti¹⁸⁸

188 Arslan Karabacak, Age., s. 72.

CAFER GÜRHAN

(*Sarimbey köyü, 1950*)

SARİMBEY

Kader ayrı düştü bak on sekizde
Bir anam, bir babam, bir de Sarimbey
Hasretin içimde, tüter gözümde
Bir anam, bir babam, bir de Sarimbey

Sevdalandım bir kez bu sevda bitmez
Bu sevda özümden vallahi gitmez
Sizin bulunmanız nelere yetmez
Bir anam, bir babam, bir de Sarimbey

Yanmaz idim sizin közle tutuştum
İnsan ettin, insanlığa yakıştım
Horlamadın, öz sevginle yetiştim
Bir anam, bir babam, bir de Sarimbey

Evvelden ne isem ben yine oyum
Değişmeden gider bu benim huyum
CAFERİ olursam size borçluyum
Bir anam, bir babam, bir de Sarimbey¹⁸⁹

189 Cafer Gürhan'dan, 21.03.2015 tarihinde tarafımızda derlenmiştir.

CUMA TÜRKMEN

Türkmenoğlu (*Büğet köyü, 1962*)

BÜĞET KÖYÜ

Nasıl anlatayım köyüm ben seni?

Anlatan gariptir dinleyen garip

Tomurcuk gül gibi çekersin beni

Kır çiçeği gibi koklayan garip

Binevlerden çıkıp yokuşa sardık

Asfaltı bırakıp ham yola vardık

Kaç hükümet geldi kaç mebus gördük

Bu sefil halimi sormayan garip

Selam sana Yedi Abdal Tekkesi

Mana anlamında köyün bekçisi

Mezarda yatanın var nöbetçisi

Üç ihlâs Fatiha bekleyen garip

Destur Kalkan Baba köye girelim

Kimler gelmiş, kimler geçmiş soralım

Gökçe Sultan dergâhına varalım

Cem evinde semah dönmeyen garip

Dulkadiroğlu'na mekân olmuşsun

Böğürtlen dikenden adın almışsın

Onlar gitmiş sen geride kalmışsın

Yükseklerden seni horlayan garip

Devret tepesinin gözü yaylası

Soğuk olur Kuzuluk'un çeşmesi

Selam sana Ben Dağı'nın tepesi

Senin makamına gelmeyen garip

Çırçır tepesinden esiyor poyraz
Çalışkandır köyüm, sevilmez haylaz
Çomar üzümünden olur mu pekmez?
Kavşut bağlarını görmeyen garip

Evliya nutuklu Keykürün Suyu
Askeri kışladan Türkmen'in beyi
Barajı besliyor köyümün çayı
Helâya kanalı yapmayan garip

Üç dere yatağı dalgalı alan
Yüz elli hanedir köyde oturan
Köyün neresidir ey Deli Hasan
İçince Hasan'a gülmeyen garip

Kar altında sarıçığdem çıkardı
Koyun otlar kuzuları melerdi
Bağlar oluğuna sığır gelirdi
Simental sütünü içmeyen garip

Al yeşil giyinir gelinler kızlar
İki bayram gelir barışır küsler
İlişkiler sıcak, samimi sözler
İçinden gümanı silmeyen garip

Yeter TÜRKMENOĞLU hem hoca hacı
Doğruyu söylersem sözlerim acı
Basında medyada köyümüz önce
Radyo merhabayı duymayan garip¹⁹⁰

190 <https://gurselyayin.com/sanalkitap/buget>, (10.11.2020).

DURAN ULUSOY

(Küçükkeşlik köyü-Alaca, 1941)

KÖYÜM

Nasıl anlatayım Keşlik köyünü?

Orman eteğinde oluşu güzel

Önünde geçiyor Ankara yolu

Çıkıp yükseğine bakışı güzel

Etrafını sarmış meşelik çamlık

Bir yanda Hüyük var, bir yanda Narlık

Her işin başında geliyor sağlık

Pınarların berrak akışı güzel

Yazları serindir, soğuktur kışı

Beyaza bürünür dağların başı

Kuşkuşu, yemliği, madımak aşısı

Sarımsaklı yoğurt katışı güzel

Söğüdü, kavağı, sebze meyvesi

İnsana haz verir suyu havası

Gurbete gidenin bitmez sevdası

Kekliğin kayada ötüşü güzel

Vurur çapasını, sürer harmanı

Toplanır gelirler yemek zamanı

Yufka ekmek üstün döküp pilavı

Soğanı yumrukla kırışı güzel

Selam olsun Küçükkeşlik köyüne

Doyum olmaz havasına suyuna

Durmuş der ki gurbet düştü payıma

Senede beş on gün gidişi güzel¹⁹¹

EKREM KİRAZ

(Elvan Giraz, Türkeyşe köyü, 1973)

BİZİM KÖYDE

Çayır çimen olmuş harman yerleri
Düvenden bir eser kalmamış geri
Çala bayrak dikmiş ablamın biri
Memleket sevdası söz bizim köyde

Musto'nun evleri harabe olmuş
Yunaklık yerinde üç beş taş kalmış
Tarlalar satılmış, yabancı almış
Köylünün nasibi az bizim köyde

Kömüşle keçimiz, arımız bitti
Nohutla mercimek, darımız bitti
Tavuktan, ördekten kârımız bitti
Neslini tüketti kaz bizim köyde

Hep gitmiş gençleri, yaşlısı kalmış
Onlar da hasretten iyce bunalmış
Her taraf meyveyle, ağaçla dolmuş
Toplamaya gitmek naz bizim köyde

Kimse köz aramaz her ocak tüter
Horozlar emekli, telefon öter
Harmanı, orağı bir ayda biter
Rahatça on bir ay gez bizim köyde

Ne avcısı kaldı ne tazı kaldı
Ne sabanı kaldı ne mazi kaldı
Ne nişanı kaldı ne sözü kaldı
İlaç için yoktur kız bizim köyde

Enerji çatıda, suları akmaz
Yine de şükreder, hayattan bıkmaz
Kimsenin yüzüne gönlünü yıkmaz
Arkadan dolanır söz bizim köyde

Dikbıyığın değirmeni yok şimdi
Değirmen dağlardan şehire indi
Bu işe eşekler pek çok sevindi
Değirmen yolları düz bizim köyde

Öküzün yerini traktör aldı
Bin bir şükür ne aç ne açık kaldı
Bir rüzgâr Kale'den içeri daldı
Kışta çamur oldu toz bizim köyde

Süzmeli oynardık şimdi bilen yok
Bayramda yemeğe eve gelen yok
Ağlayanı fazla, fakat gülen yok
Dostların arası buz bizim köyde

Ananın babanın yeri kalmadı
Tarhana dökecek karı kalmadı
Köyüm hiçbir köyden geri kalmadı
Çitayla yarışır hız bizim köyde

Şinavut kırıldı, saban atıldı
Kirmenler müzeye beleş satıldı
Unutulanlara sinsin katıldı
Çalmaya bulaman saz bizim köyde

Şimdiki nesiller face'yı bilir
Bir yetmez birkaç kez e-mail alır
İnternet başında saatler kalır
Sanalda sürülür iz bizim köyde

Bir görseydi dedem şaşardı buna
Hotmail adresi alırdım ona
Kaç sevilen gitti bilinen sona
Ölümler yaşamdan tez bizim köyde

Babam da anneme etmişti meyl
Çok şükür emeği olmadı zail
Şimdiki sevenler Ferhat'ça değil
Aşkın adı oldu poz bizim köyde

Bazı gün tatlıdır, bazı gün acı
Sağlamı hastaya bulur ilacı
Kimi anasıdır, kimisi bacı
Harama hiç bakmaz göz bizim köyde

Kimseye bir zarar değmez elinden
Düşeni görürse tutar kolundan
Hata edip çıksa bazen yolundan
Hâlâ kızarıyor yüz bizim köyde

Kışları dondurdu, yazları yaktı
Akseki yolundan tüm köylü bıktı
Anam da sonunda platin taktı
Hiç sağlam kalmıyor diz bizim köyde

Köyün odasına kilit vuruldu
Yorulmaz sandığım babam yoruldu
Annem yine içten candan sarıldı
Demek değişmedi öz bizim köyde

O yüzden değişmem saraya, köşke
Yazları bir başka, kışları başka
Gören hayran olup geliyor aşka
En güzel tabloyu çiz bizim köyde

İyi akıyor mu Kamil'in Pınar?
Su içen duayla adını anar
Andıkça sılayı yüreğim yanar
Şimdi nasılsınız siz bizim köyde?

Yükseldi duvarlar kilitli kapı
Nefessiz yaşıyor bir sürü yapı
Üzümün çöpü var, armudun sapı
Şaşırdık vallahi biz bizim köyde

Yoruldu hayatta kağınının köpü
Hele sor anlatsın çektiği yükü
Birle biri topla etmiyor iki
Gel EKREM denklemi çöz bizim köyde¹⁹²

192 Yrd. Doç. Dr. Atiye Nazlı, *Age.*, s.528-529.

EŞREF ERDOĞAN

(Haydar köyü-Alaca, 1941)

HAYDAR KÖYÜ

Doğup büyüdüğüm Haydar köyünü
Terk ettirmedi mi bana Almanya?
Serin havasını soğuk suyunu
Terk ettirmedi mi bana Almanya?

Göztepe'den seyrederim ovayı
Paşapınar serinletir havayı
Ne mihnetle kurduğumuz yuvayı
Terk ettirmedi mi bana Almanya?

Bağlarbaşı, Yeni Pınar düzünü
Görebilsem baharını yazını
Baba diye yola bakan kuzumu
Terk ettirmedi mi bana Almanya?

Yel eser ekinler dalgalanırdı
Düğünlerde köyüm çalkalanırdı
Siyah zülüfleri halkalanırdı
Terk ettirmedi mi bana Almanya?

Geniş olur Alaca'nın ovası
Yükseğinde vardır şahin yuvası
EŞREFOĞLU geçti gençlik havası
Terk ettirmedi mi bana Almanya?¹⁹³

193 Hüseyin Çırakman, Çorumlu Halk Ozanları, s. 240.

GÜNER KAYMAK

(Yaylacık-Ortaköy)

CANIM YAYLACIK

Unutmak mümkün mü Yaylacık seni
Doğup büyüdüğüm şirin köyümsün
Hep yerinde sayman kahreder beni
İlçe değil, il olmaya layıksın

Dört mevsim yaşanır ulu yerdesin
Havan temiz bin bir derde devasın
Tertemiz suların boşa akmasın
Baraj değil, denizlere layıksın

Dağlarında çiğdem çiçek açılır
Lale, nergis, mor menekşe seçilir
Buz gibi suları afiyetle içilir
Anlatmaya değil, görülmeye layıksın

Nice er, evliya bağrında senin
Demirci Baba'dan havan hep serin
Burcu burcu koku saçar güllerin
Tabiat harikası denilmeye layıksın

Tarlalarında ekilir mercimek nohut
Ormanında dolu meşe, palamut
Yanmış ciğerini kar ile soğut
Güzel Köyüm denilmeye layıksın

Kınalı keklikler öter dağında
Bülbül şakır bahçesinde bağında
Tarihi eserler gömülüdür bağrında
Medeniyet beşiği anılmaya layıksın

Yankı yapan kayaların çıkmaz aklımdan
Madımak pancarın doyulmaz tadından
OZAN GÜNER bir ah çeker kahrından
Türküye, şiire, sen destanlara layıksın¹⁹⁴

HALİL ÇİMEN

SARİMBEY'İ ŞİMDİ GÖR

Cemre çoktan düşmüş Hatap çayına
Herkes razı olmuş düşen payına
Davet ediyorum sizi köyüme
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Sarimbey köyüne yeni can verdi
Birlik sofrasını sevgiyle serdi
Keşkeğin yiyenin kalır mı derdi?
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Ağaçlar süslemiş kirpiği kaşı
Çobanlar bozkıra yakmış ataşı
Bizi kabul etmiş toprağın döşü
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Çil keklıklar tarlaları herk etmiş
Göçmen kuşlar gelmiş yuvayı yapmış
Her yer yabancı gül çiğdemler bitmiş
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Mezarlığın içi her taraf zambak
Gel de doğadaki muhabbete bak
Dans eder kelebek alkışlar sincap
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Büyük kıra hicret etmiş sürüler
İncirli'den su doldurur huriler
İsteyene abıkevser verirler
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

BORANİ sevgidir insanın özü
Arada hatırlan unutmam bizi
Nisanın sonunda beklerim sizi
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör¹⁹⁵

195 Halil Çimen(Borani), ÂŞIK BORANİ Söz İnsanın Aynasıdır, s.416.

SARİMBEY'İ ŞİMDİ GÖR

Kızları güzeldir yiğidi merttir
Tarlalar verimli iklimi serttir
Yediden yetmişe hepsi cömerttir
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Sokakları temiz sanki bir cennet
Helaldir evlerde yenilen nimet
Deli Boran Baba'yı edek ziyaret
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

İnsanları merttir sözün eridir
Ariflerin kâmillerin yeridir
Serilen sofralar alın teridir
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Hoşgörü sevgidir insanın özü
Arada hatırlan unutmam bizi
Dernek lokelinde bekleriz sizi
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

İnsan mutlu olur tüm zaman durur
Saatler sadece zamanı vurur
İnsanlar burada özünü bulur
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

Sofra kurar bereketli aşıyla
Her yeri güzeldir dağı taşıyla
Herkes masa kurar arkadaşıyla
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör

BORANI'yem bitmez güzeli hası
Sevgidir saygıdır derdi tasası
Sarimbeyli sazın sözün ustası
Haydi gel de Sarimbey'i şimdi gör¹⁹⁶

SARİMBEYLİ SAYMAM BEN

Yeter ki kimliğin etmesin kayıp
Sarimbeyli nasıl bilmemek ayıp
Eline diline beline sahip
Değil ise Sarimbeyli saymam ben

Bizim Sarimbey'de olmaz vukuat
Gönülden gönüle eder seyahat
Sözleri ukala kendi avukat
Değil ise Sarimbeyli saymam ben

Sofraları açık ekmekli aşlı
İsterse genç olsun isterse yaşlı
Gururlu vakarlı hem de dik başlı
Değil ise Sarimbeyli saymam ben

Kadınları huri cennettir yeri
Herkesin sevgiden vardır haberi
Sohbetine sadık sözünün eri
Değil ise Sarimbeyli saymam ben

Kostak gezmiyorsa düşmana inat
Götür cehaletin çöplüğüne at
Saygılı hürmetli hayırlı evlat
Değil ise Sarimbeyli saymam ben

Takım elbiseli hem kravatlı
Hep gülen çehreli nurlu suratlı
Ağzı şeker gibi dilleri tatlı
Değil ise Sarimbeyli saymam ben

ÂŞIK BORANI'yem kızları ferik
Yüzleri gamzeli gözleri erik
Kendi deli dolu ayağna yörük
Değil ise Sarimbeyli saymam ben¹⁹⁷

TURNAM SARİMBEY'E UĞRARSA YOLUN

Turnam Sarimbey'e uğrarsa yolun
Kavil yerinizde bekliyormuş de
Yada sarılırsam kırılısın kolum
Verdiğin mendili saklıyormuş de

Hasretlik çekmesi kolay mı dile?
İster bülbüle sor istersen güle
Kaç yatak ıslattım gözyaşı ile
Senden başkasına bakmıyormuş de

O da bir gün ecel meyi içecek
Zamanı gelince o da göçecek
Seni bekliyormuş elinde çiçek
Gülüm başkasına kokmuyormuş de

Gelse de başıma bin türlü zillet
Senden başkaları etse de davet
Söyle sözlerimi iyice dinlet
Başkasını eve sokmuyormuş de

Elimi değdikce sarı saçına
Gözlerinden kor düşüyor içime
Dergâhı âliden sordum kaçına
Âşıkları ateş yakmıyormuş de

BORANİ bekliyor yana yakıla
Unutmayı getirmesin akıla
Dolanır gelirse eski okula
İkrarı imanla bekliyormuş de¹⁹⁸

HALİL İBRAHİM ÇALGICI

(Kuşsaray köyü)

KUŞSARAY'A ÖZLEM

Sende gözüm açtım, senle ölürüm
Her nereye gitsem seni görürüm
Hatıran çok bende elbet bilirim
Buram buram kokuyorsun Kuşsaray

Harman oldum poyraz ile savruldum
Hasretine yanar oldum kavruldum
Küçücük yaşımda senden ayrıldım
Özlemini çekiyorum Kuşsaray

Çok özledim ovasını dağını
Sağmaca, Fındıklı, Uzunçay'ını
Çamgolı, Nohutluk, Kızılbayır'ı
Hep burnumda tüter oldun Kuşsaray

Yamaç'tan Körkuyu Çıtçıt'ın başı
Sepetçi Gedik'ten o Tuzladaşı
Arpalık Yazı'dan bir karşı karşı
Doyasıya baksam sana Kuşsaray

Köten Yeri, Gayfelik'ten yukarı
Kurban yeri Zerklihasan Pınarı
Kale'deki Hacahmet'in çınarı
Yaslanıp da sana baksam Kuşsaray

Fındıklı, Sırıklı, Keltepe düzü
Ne kadar özledim dostlarım sizi
Er geç Yasdıgaya bekliyo bizi
Sar bağına hasret bitsin Kuşsaray

Yıkık hanelerden eser kalmadı
Çok gençleri yedin gzn doymadı
Dertli İBO'm hem söyledi ağladı
Bu hasretlik biter bir gün Kuşsaray
Sararsın bağrına bir gün KuŐsaray¹⁹⁹

199 Ali Tükengün, *Age.*, s. 75-76.

HALİL KAYMAK

YAYLACIK

Gönül arzuladı kendi köyümü
Serin yaylasını soğuk suyunu
Çoban olup gütsen idim koyunu
Ne güzel yerini bulmuş Yaylacık

Daimi hoş geçer baharı yazı
Madımak topluyor gelini kızı
Üç pınara doğru Çördük Boğazı
Ne güzel yerlerin varmış Yaylacık

Daz tepeye vardım eyledim seyran
Şahin p'narı gördüm aldı heyecan
Ne güzel yaptırmış Niyaz Özmercan
Seni sevenlerin varmış Yaylacık

Hava bulutlanır gelir dumanı
Hoşuma gidiyor çayır çimeni
Mevsimi gelince mantar zamanı
Herkesi bir sevinç alır Yaylacık

Aklı olan viran koymaz yurdunu
Çeken bilir gurbet elin derdini
Sağ olsun komşular eder yardımı
Her taraftan destek almış Yaylacık²⁰⁰

HAMDİ ALKIR

(*Evcî Beldesi-Boğazkale, 1926*)

EVCI KÖYÜ

Gel seninle bizim köyü gezelim
Hocası, doktoru vardır bu köyde
Eğer ki derdine çare ararsan
En küçük yararı sardır bu köyde

Kimi allı giyer, kimisi beyaz
Kış bitince gelir ilkbaharla yaz
Dalfes, poşu, cepken kalmadı heves
Yeni moda giyim vardır bu köyde

Kimi atı satar, alır katırı
Kimi dolmuş alır, kimi motoru
Herkes bir âlemdir, saymaz hatırı
Açık saçık gezmek hordur bu köyde

Kimi tüccar olmuş satar malını
Çalışır tarlada kızı gelini
Arı bile saklar kışa balını
Döviz alıp satmak kârdır bu köyde

HAMDİ ALKIR yeter gel efkârlanma
Sakın göz dikmeyin asla harama
Daha birçok şeyi yazardım amma
Doğrudan ayrılmak zordur bu köyde²⁰¹

201 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, *Age.*, s. 155.

HAMDİ ÖZDEMİR

(Güvenli Köyü)

ARAPHACI KÖYÜNE

Çorum'unan Merzifon'un arası
Araphacı derler bizim köyümüz
İçerimden çıkmaz oldu yarası
Araphacı derler bizim köyümüz

Özbilgin'le Aydın Topay'ın kolu
Köseoğlları Köse Eyüp soyu
Karagöz, Karaman ve Tunaoğlu
Araphacı derler bizim köyümüz

Bahar gelir yeşillere boyanır
Börttü böcek uykusundan uyanır
Kökümüz Orta Asya'ya dayanır
Araphacı derler bizim köyümüz

Hak yoluna çalışmaktır işimiz
Toprak kokuludur ekmek aşımız
Zalimin önünde dimdik başımız
Araphacı derler bizim köyümüz

Cana can katıyor temiz havası
Gençlerimiz ilim irfan yuvası
Yıl boyu çalışmak bütün çabası
Araphacı derler bizim köyümüz

Fatma Ana, Zeynep Ebe bacımız
Asırlardır tükenmiyor acımız
İnsanlıktır başımızda tacımız
Araphacı derler bizim köyümüz

ÖZDEMİR vatanın her bir yöresi
Birbirinden güzel örfü töresi
Adını duyunca gelir göresi
Araphacı derler bizim köyümüz.²⁰²

202 <http://corumguvenlikoyu.tr>. [10.03.2015].

HASAN İPEK

Dermanî (Külâh köyü-Alaca, 1949)

GÖR BENİ

Günü gelip hatırlayıp ararsan
Gezdiğim yerlerde bak ta gör beni
İçin yanıp arzulayıp sorarsan
Külâh toprağına bak da gör beni

Küçük tepe Çarşak Beli yazını
Hatırla gel Külâhlının yüzünü
Ne zaman çökerse kalbe hüznünü
Gelip buralarda ara gör beni

Gazi pınarından bir su içesin
Köy içi yolundan gelip geçesin
Oturup tepeye bağrın açsın
Hüseyinova' ya bak da gör beni

Harman kırı Yusuf Dede sırada
Çok hatıran kaldı şimdi orada
Uzak kaldın düşünürsün burada
Mağara önü, kayalardan sor beni

Abdal Yolu değirmenin yoludur
Buralarda hatıralar doludur
Kır bayırları yaban gülüdür
Pınarlardan, çeşmelerden sor beni

Zorlukla yaşayıp güçlkle piştik
Gün oldu sevindik hep dolup taştık
Çamurlu yollarda birlikte koştuk
Düğünlerden, törenlerden sor beni

Okul idi bize eski ahırlar
Don gömlek bulmazdı çoktu fahırlar
Tarih oldu kullandığımız bahırlar
Özlerinden, ardıcından sor beni

Köy kızları allı pulu giyerdi
Verilmezse gizli gizli severdi
Çıkıp başka yere gelin giderdi
Âdetinden, töresinden sor beni

Dilim demez yaşadığım aşkları
Ne yaman şen idi çeşme başları
Ayak basıp yürüdüğüm taşları
Alanlardan, meydanlardan sor beni

DERMANİYİM hatırladım yurdumu
Kayalara söylemişim derdimi
Yaşayanlar muradına erdi mi?
En sonunda mezarlıktan sor beni²⁰³

203 Hasam İpek'ten (Dermani), 13. 11. 2020 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

HASAN KORKMAZ

Korkmazî (*Karagöz köyü, 1956*)

KARAGÖZ

Anlatmak istedim köyümüz nere
Anılar bıraktık orda her yere
Çevrede sevilen güzel bir yöre
Söylenir her yerde adın Karagöz

Gerideymiş önce gelmiş beriye
Aşılı Kaya'dan düştüm nereye?
Dün uğradım Şuhayip'in dereye
Dilimizde durur tadın Karagöz

Ak ile Karadağ burdan görünür
İlkbaharda gelin olur bürünür
Binit olmaz bazı yerler yürünür
Şelaleye bir yol edin Karagöz

Karadağ bağına çökmüş dizini
Hüseyin Dede'ye dönmüş yüzünü
Çok gezdiler yükseğini, düzünü
Tekrardan beklerim dedin Karagöz

Gelip gittim sayamadım kaç kere
Onca sevdiklerim girmişler yere
Mevla'm kalanlara sağlıklar vere
Nice genç ihtiyar yudun Karagöz

KORKMAZÎ'yem her gün methini söyler
Şehirlere göçtü ağalar beyler
Şimdi garip kaldı yaşlandı köyler
Hasrettir erkeğin dudun Karagöz²⁰⁴

ÂŞIK HAYDAR

İLLE SARİMBEY

Bu bir Sarimbey'dir mahalli cennet
Gayri kimselere eylemez minnet
Kadir Efendi'den eyleriz himmet
Sarimbey, Sarimbey ille Sarimbey

İçlerinde çıkmaz hergiz dedeler
Al kırmızı döner beyaz badeler
Sağ olsun Molla Hüseyinzadeler
Sarimbey, Sarimbey ille Sarimbey

Altın haznasına sokar yabayı
Asla belli olmaz yoksulu bayı
Ziyaret eyledim Boran Baba'yı
Sarimbey, Sarimbey ille Sarimbey

Yaz gelince donatırlar bahçeyi
Bezirgânlar onda çözer bohçayı
Bol alırlar bol satarlar akçayı
Sarimbey, Sarimbey ille Sarimbey

HAYDAR bilir Sarimbey'in huyunu
Aslı gerçeklerden almış payını
Mevla kahreylesin Tarhan köyünü
Sarimbey, Sarimbey ille Sarimbey²⁰⁵

205 Halil Çimen'den (Borani) 05.06.2016 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

ÂŞIK HAYDAR KILIÇ

KIŞLACIK

Bayırın düzünde yerini almış
Ne güzeldir benim köyüm Kışlacık
Battalı Gazi'den yadigâr kalmış
Ne güzeldir benim köyüm Kışlacık

Az zamanda baraj gölü dolacak
Güzel idi, daha güzel olacak
Gören cennet sanıp hayran kalacak
Ne güzeldir benim köyüm Kışlacık

Engininden Kızılırmak akıyor
Yükseğinde Köseadağı bakıyor
Çiçekleri burcu burcu kokuyor
Ne güzeldir benim köyüm Kışlacık

ÂŞIK HAYDAR Eskiköy'e bağlıdır
Âşık İsmail'in âşık oğludur
Ondan ayrılanın gözü buğludur
Ne güzeldir benim köyüm Kışlacık²⁰⁶

206 İbrahim GÖSTERİR, *Age.*, s. 103.

HAYDAR SARP

(Harhar köyü-Alaca, 1933)

KÖYÜM

Yeşillenir dağın taşın toprağın
Bütün güzellerden güzelsin köyüm
Bülbüllerin şakır mis kokar bağın
Şairlere şiir yazarsın köyüm

Hiç usanmam sende kalmak isterim
Sende doğdum sende ölmek isterim
Her nereye gitsem görmek isterim
Daima kalbimde yaşarsın köyüm

Menekşen, çiğdemin, kekiğın kokar
Ayşeler, Fatmalar seyrana çıkar
Bülbülün nağmesi ta kalbe kadar
Kapanmış yarımı eşersin köyüm

Her mevsimde ayrı ayrı âlemsin
Çıkıp âşıkların seyran eylesin
Aşka gelip yanık yanık söylesin
Bahar seli gibi çoşarsın köyüm

Derelerde sular coşmuş çağlıyor
Yürekleri yanık kaval dağlıyor
Kara koyun gelmiş sanki ağlıyor
Gönüllerde dolup taşarsın köyüm

SARPOĞLU der meftun oldum köyüme
Alışmışım onun güzel huyuna
Methederim yalan değil boyuna
Cennet vatanımda parçasın köyüm²⁰⁷

207 Haydar Sarp, *Köy Sevdası*, s. 9.

PERÇEM

Herkes tepelerden seni seyreder
Cenneti âlâdan bir köşe Perçem
Böyle yerde kalmaz gam ile keder
Üzüntüye, derde bir neşe Perçem

Poyraza çevirmiş dimdik başını
Hürmetini gördüm yedim aşını
Biraz sertçe buldum amma kışını
İlkbaharda kokar menekşe Perçem

Güllerin açılmış bülbül şakıyor
Bir tarafta abu hayat akıyor
Kekik çiğdem buram buram kokuyor
Yönünü çevirmiş güneşe Perçem

Tertemiz havası çoktur dağında
Yoğurdu güzeldir, şifa yağında
Konuk olsam sana bahar çağında
Benzersin gördüğüm bir düşe Perçem

Âşık Ali'm vur ki teller inlesin
Seherde bülbüller, dağlar dinlesin
Kulağımda cınlar o tatlı sesin
Gözü toktur bakmaz üç beşe Perçem

Pek çok hatıralar kaldı dillerde
SARPOĞLU dolaştım gurbet ellerde
Yeşil Perçem köyü hep gönüllerde
Dünyalar durdukça bin yaşa perçem²⁰⁸

AKVİRAN

Akviran'a seğmen olup yollandık
Araba salladı biraz bulandık
Alaca'dan sonra hayli dolandık
Saat birde sana geldik Akviran

Öğretmen Ali Kol eyledi davet
Durak Çavuş dedi okuduk mevlüt
Ne bilelim bizler diledik rahmet
Çok ciddiyim hayran olduk Akviran

Çağırdılar biz de okula vardık
Cavidan Hanım'dan çok hürmet gördük
Bir çömlek turşuyu hemen bitirdik
Hep neşelenerek güldük Akviran

Âşık İhsan artık unutmam seni
Gür olsun avazın bestele bunu
Sen de ara sıra hatırla beni
Nağmelerden zevkler aldık Akviran

Hatırlardan çıkmaz Kalfa Mehmet Bey
Sizinle dolaşıp gezdik birkaç köy
Sana malum oldu rüyada her şey
Sizleri mihmandar bulduk Akviran²⁰⁹

209 Haydar Sarp, *Age.*, s. 25.

HAYDAR ŞAHİNDOKUYUCU

(Kamışlı köyü-Sungurlu, 1952)

KÖYÜM KAMIŞLI

Çocukluk yıllarım, o anlarım
Andıkça aklıma geliyor köyüm
Anne, baba, kardeş dostluk sevgisi
Baktıkça aklıma geliyor köyüm

Aklım erdi bostan bekledim bağı
Nice canlar göçtü kim kaldı sağı
Kopmaz dostluğumuz yürekten yağı
Daldıkça aklıma geliyor köyüm

Köyümüz Kamışlı karşısı orman
Sevin birbiriniz gönüller kırman
Yaşasın derneği duyarsız olman
Sordukça aklıma geliyor köyüm

Çoban oldum hayvanlara kuzuya
Süremedim kurt yer diye yazıya
Süt içirdim meme tutmaz aziya
İçtikçe aklıma geliyor köyüm

Okul yoktu odalarda okuduk
Kendir ektik, çul çuvallar dokuduk
Bir sopayı at yapmıştık tıkıdık
Koştukça aklıma geliyor köyüm

DOKUYUCU meraklıydı oyuna
Tuz verirdik İnce Bel'de koyuna
Özlemim var Taşpınar'ın suyuna
Kandıkça aklıma geliyor köyüm²¹⁰

HİKMET TEPEKÖYLÜ

(Kızılhamza köyü-Ortaköy, 1956)

KÖYÜM KIZILHAMZA

Adın almış ilk kazmayı vurandan
Ateş yakıp orda mekân kurandan
Vatan deyip kucaklayıp sarandan
Benim güzel köyüm oy Kızılhamza

Bir yanda kıran var, bir yanı höyük
Ne fazla küçüktür ne de çok büyük
Orda doğduk, orda bittik büyüdük
Sen benim sılamsın ay Kızılhamza

Beş yüzlere dayanıyor mazisi
Kalmadı mal melal ne de kuzusu
Öksüz kaldı, karayımış yazısı
O benim toprağım vay Kızılhamza

Güney Sarısülmen, kuzeyi Göpsen
Gölet den aşağı bir gidip gezsem
Göresidim seni toprağın öpsem
Sen benim yuvamsın duy Kızılhamza

Ziyaret eylesem Dede Gürbüz'ü
Gene toplanır mı gelini kızı
Bir başka olurdu hem kışı yazı
Köylerin içinde bey Kızılhamza

HİKMET'im der zaman zaman giderim
Kurduna, kuşuna selam ederim
Dinleyene yeter başka ne derim
Yetiştim bağrında hey Kızılhamza²¹¹

211 Hikmet Tepeköylü'den 18.03.2017 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

HULUSİ BORAN

KOÇASAR KÖYÜ

Yalçın kayalarla çevrilmiş başın
Tarihten sormalı ne kadar yaşın
Lale sümbül dolmuş hep için dışın
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Davulkaya Kocaçal'a yaslanır
Türkü çalsan yankı yapar seslenir
Her yanında dudu, kumru beslenir
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Emirözü çağıldayıp akıyor
Güzelleri seyrangâha çıkıyor
Bülbül gül dalında şarkı okuyor
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Âşıkların sazın almış çalıyor
Traktörler tarlaları eliyor
Dağda koyun, köyde kuzu meliyor
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Bir yanı ovardır boylu boyunca
Birazı ağaçlık, birazı yonca
Bütün tarlalarda buğday boyumca
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Evleri kiremit hepsi iki kat
Çalışıp kimseye etmeyiz mihnet
Parola kalkınma ha babam gayret
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Doğusunda okul ihtiyar gibi
Saçları ağarmış sanki kar gibi
Camları tertemiz mücevher gibi
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

Yapılmış yolları köprü harika
Barajımız şan verecek tarihe
Bu kadar anlatmak yeter arife
Cennetin bir eşi Koçasar köyü

HULİSİ BORAN'ım sözlerim haktır
Dünyayı arasak emsali yoktur
Baraj işi çıktı yaramız çoktur
Cennetin bir eşi Koçasar köyü²¹²

212 Ozan Gazi Barışcan, *Yedi Telden Yedi Dilden...*, s. 2-3.

HÜSEYİN ÇİMEN

(*Kayabüğbet köyü-Alaca, 1949*)

KÖYÜME ÖZLEM

Hayal hayal oldu Sümbüllü Bayır
Sümbülünün kokusunu özledim
Yemyeşil olmuştur Halkalı Çayır
Yaprağının dokusunu özledim

Çatal Kaya'm senden eser kalmamış
Gürleviğin menekşesi solmamış
Bağlarında üzümleri olmamış
Tepe Bağ'ın yokuşunu özledim

Susuz aşamazsın Pendir Yemez'i
Uzun Bölük, Köm'ün Dere, Kepez'i
Köyümün sembolü Hızar Tepe'si
Mağrur mağrur duruşunu özledim

Soğuk olur Demirci'nin suları
Kumlu Dere çaldan gelir kayalı
Yolumun üstünde Şekerpınar'ı
Nazlı nazlı akışımı özledim

Hızar Tepe'sinde kızlar sekisi
Burcu burcu gelir kekik kokusu
Pınarın önünde bulgur sokuşu
Garip garip yatışımı özledim

Mantarlık, Solak Pınar, çalın üstünden
Çoraklık, Çin Çin Kaya, Kavak Özü'nden
Boğa Damı, Ören Yolu düzünden
Düşe kalka koşuşumu özledim

Mezarlık dağ yolu seyir mezeri
Mevla'm bizim köye vermiş güzeli
Bozulmuş bağları dökmüş gazeli
Kekliklerin ötüşünü özledim

Şarlavukta akmaz olmuş şelale
Bülbül konmaz imiş solmuş bir güle
Koçhisar yolundan giderdik kile
Çamur çaylak kokusunu özledim

Çoban olsam sürü katsam önüme
Torbayınan azık alsam yanıma
Kuşluk vakti düşsem kömün yoluna
Toprak yolun tozuşunu özledim

Eyerci'den geçsem özün üstüne
Çıksam harmanlara, düzün üstüne
ÇİMEN'im de selam olsun dostuma
Ben köyümü benliğimi özledim²¹³

213 Hüseyin Çimen, *Feryadı Gönül*, s. 105-106.

HÜSEYİN ÖZSOY

(Yaylacık köyü-Ortaköy)

GÜZEL YAYLACIK

Cemilbey'den Keltepe'ye bakınca
Beyaz beyaz bulutların görünür
Meri keklük kayalardan uçunca
Ötüşü bir başka olur Yaylacık

Demirci Baba'dan dileğin dile
Haklıya kanat ger sen bile bile
Ardımda gelene selamım söyle
Birlikte gücün var canım Yaylacık

Çınara kol atmış Tatar'ın Hamza
Define var diye boşuna kazma
Ata mirasıdır doğayı bozma
Gelene lazımdır güzel Yaylacık

Ayı Deresi'nden Yörük mezara
Dileğim gelmesin böyle nazara
Bahar gelir madımakta kızlara
Bir başka yakışır güzel Yaylacık

Yiğit olur yiğitlerin ocağı
Merhametli olur ana kucağı
Gidip gezsün dört bir yanı bucağı
Senin yerin bir başkadır Yaylacık

Ters yelin başkadır, poyrazın başka
Kurtların kuşların geliyor aşka
Baharda suların başlarsa çoşa
Çağlaması bir hoş olur Yaylacık

Atamdır, dedemdir toprakta yatan
Kolay alınmadı bu güzel vatan
Cem evine yakışmış ozan Pir Sultan
Türkü gibi hep yaşasın Yaylacık

Gidenler gitti boş kaldı yeri
Dönüp dolaşacak gelecek geri
Onlara verirsen bir mezar yeri
Yatsınlar bağına güzel Yaylacık

Der HÜSEYİN çok ocaklar tütmüyor
Baykuş bile kızmış artık ötmüyor
Ne kadar söylesem gücüm yetmiyor
Giden gitsin kızma n'olur Yaylacık²¹⁴

214 <http://www.yaylacik-gopsen.com> [09.03.2015].

İBRAHİM GÖSTERİR

Ozani (Çorum, 1965)

ÇALYAYLA'NIN ÇAMUR YOLU

Yüz yıldır bitmeyen eza mı bize?
Çalyayla'nın çamur yolu Vali Bey
Yoksa işkence mi, ceza mı bize?
Çalyayla'nın çamur yolu Vali Bey

Döne çıka kıvrım kıvrım uzuyor
Yaz gelince bulut gibi tozuyor
Hem sağlığı hem siniri bozuyor
Çalyayla'nın çamur yolu Vali Bey

Kaç heyet kuruldu ricaya gitti
Bugün yarın derken ömrümüz bitti
Kaç muhtar, kaç vali, bakan eskitti?
Çalyayla'nın çamur yolu Vali Bey

Çok söyledik giden vali duymadı
Belki duydu bizi yurttaş saymadı
Bata çıka dizde derman koymadı
Çalyayla'nın çamur yolu Vali Bey

Vergi verdik, asker verdik bu yurda
OZANI can verdik biz bu uğurda
Daha asfalt olmaz nasıl olur da?
Çalyayla'nın çamur yolu Vali Bey²¹⁵

215 Can Yoksul, (2011), *Ozani ve Şiirleri Üzerine* s. 84.

İSMAİL ÖNAL

(Üçköy-Mecitözü, 1934-1999)

EŞİN BULUNMAZ ÜÇKÖY

Kuzeyinde Mevci Dağı yükselir
Eteğinde kumru kuşlar seslenir
Koyun kuzu yaylasında beslenir
Çevrende bir eşin bulunmaz Üçköy

Yaz gelince herkes çıkar yaylaya
Yaylasında doyum olmaz havaya
Yükseklerden seyredeler ovaya
Çevrende bir eşin bulunmaz Üçköy

Bahar gelir koyun kuzu meleşir
Herkes sevincinden güler eyleşir
Gelin kızlar birbiriyle söyleşir
Çevrende bir eşin bulunmaz Üçköy

Dimrioğlu derler asıl aslımız
Mısır ülkesinden gelir neslimiz
Hüsey'n Çavuşoğlu Veli postumuz
Çevrende bir eşin bulunmaz Üçköy

İSMAİL ÖNAL ne söylese yakışır
Koç yiğitler saçaklardan bakışır
Güzelleri hep el ele tutuşur
Çevrende bir eşin bulunmaz Üçköy²¹⁶

216 Ali Akkaya, *Köylerimiz, Geçmişten Günümüze Köy ve Soy Hikâyeleri*, s. 346.

KAMER METİN

(Sorkoğlan köyü-Mecitözü, 1947)

SORKOĞLAN SENİ

İlkbaharda coşkun coşkun suları

Unutmak mümkün mü Sorkoğlan seni?

Bana güç veriyor esen yelleri

Unutmak mümkün mü Sorkoğlan seni?

Mis kokulu mor menekşe dereler

Bir başka güzeldi çamlı tepeler

Meleşirdi koyun, kuzu, tekeler

Unutmak mümkün mü Sorkoğlan seni?

Bana asfaltlıydı çamur yolları

Derelerden taşar doğal suları

Bir cennet misali yüce dağları

Unutmak mümkün mü Sorkoğlan seni?

Yüksek tepeler yayladır dağı

Gerçekten doğaldır balınan yağı

Tutmak istiyorum bu güzel çağı

Unutmak mümkün mü Sorkoğlan seni?

KAMER BACI çok güzeldir doğası

Bin Avrupa değer temiz havası

Çok şirindir göçmen kuşun yuvası

Unutmak mümkün mü Sorkoğlan seni?²¹⁷

ÂŞIK KEMAL AKSOY

Kemalî (*Karabayır köyü*, 1939)

HÖYÜK KÖYÜ

Çorum merkezidir ne hoş gezmesi

Tarihte ismi var Hüyük köyünün

Turistleri çeker güzel müzesi

Tarihte ismi var Hüyük köyünün

Hüyük'ten çıkıyor yazılı taşlar

Kimi kadın resmi, kiminde kuş var

Her gelen orayı gezmeye başlar

Tarihte ismi var Hüyük köyünün

Ben de çok beğendim iyi huyları

Her taraftan gelir Allah kulları

Turistik yeri var güzel suları

Tarihte ismi var Hüyük köyünün

KEMALİ orada destanı yakar

Suları coşkundur çağlayıp akar

Yer altında nice malları çıkar

Tarihte ismi var Hüyük köyünün²¹⁸

218 Âşık Kemal Aksoy, *Alırsan Cevherin Tazesini Geldi*, s. 28.

KEMAL ÖZGÜR

GİDELİM

Yakar yüreğimi sıla hasreti
Dost gözlerim seğrimeden gidelim
Yaramadı gurbet elin kısmeti
Dertli sinem farimeden gidelim

Kar tutmadan şu Çorum'un düzünü
Don sarmadan Hasan Zahir yüzünü
Sıklık Boğazı'nı, Bostan Özü'nü
Kara duman bürümeden gidelim

Karağaç çayından öte varalım
Cencün yokuşunda biraz duralım
Bir an evvel köy içine girelim
Enikleri ürümeden gidelim

Şimdi misler saçar gülle gülüstan
Güzeller giymiştir fırçalı fistan
Köyde bozulmadan bağ ile bostan
Gazelleri kurumadan gidelim

Garipçe'ye akar herkes sel gibi
Şimdi kırlar kokar gonca gül gibi
Kurban kesip yerler tadı bal gibi
Derisini sürümeden gidelim

Çiğdemi bol çiğdemliğin bayırın
Ayrı zevki vardır onu seyirin
Ilıman Altı'nın, Büyük Çayır'ın
Çimenleri çürümeden gidelim

Eridi kalmadı yüreğim yağı
Gurbet elde geçti şu gençlik çağı
Görünür karşıdan Kırklar'ın dağı
Başında kar erimeden gidelim

Köyüm Palabıyık güzeldir gayet
İnsanında vardır insana hürmet
KEMAL der kâr gibi şu zalim gurbet
Bizi burdan kürümeden gidelim²¹⁹

219 Kemal Özgür - Müslüm Koygun, *Duygu Dağarcığı*, s. 77-78.

MEFTUN TOPÇU

(Kuşsaray köyü, 1956)

KUŞSARAY

Sanki sevdiğine kavuşmuş gibi
Kalenin bağrında yatar Kuşsaray
Göresidim dört mevsimli rengini
Var mı ayrılıktan beter Kuşsaray?

Kaç yıl oldu içemedim suyunu
Karaöz'den getirmişsin soyunu
Bozalım ayrılık denen oyunu
Hasretin sinemde tüter Kuşsaray

Yazıdan bakardım selvi boyuna
Daima demeyiz, deriz boyuna
Kan damladı Sağmaca'nın suyuna
Gün gelir acılar biter Kuşsaray

KUL MEFTUNİ yanar köyün aşkıyla
Aklolan yarına bakmaz kuşkuyla
Karlı dağlar ardı her yıl coşkuyla
Miço çalıp halay tutar Kuşsaray²²⁰

MURAT KAYMAZ

(Altınbaş köyü, 1938)

GÜZEL KÖYÜM ELEMIN'İM

Köyler içinde bir teksin
Kirlilikte başı çektin
Bu hale mi düşecektin?
Güzel köyüm Elemin'im

Bahçelerin sefalydı
İnsanların vefalydı
Bu çiftlikler sana kıydı
Güzel köyüm Elemin'im

Şimdi nefes alınmıyor
Gölgelerde kalınmıyor
Türkülerin çalınmıyor
Güzel köyüm Elemin'im

Akan sular akmaz oldu
Eşmelerin çıkmaz oldu
Her tarafın pislik doldu
Güzel köyüm Elemin'im

Sivrisinek, karasinek
Ot pislenmiş yemez inek
Süt mikroplu bilmez bebek
Güzel köyüm Elemin'im

Bu sinekler cana yetti
Çare bulamadık gitti
Yemeğin içine etti
Güzel köyüm Elemin'im

Etrafa pislik attılar
Çevremizi kirlettiler
Havanın içine ettiler
Güzel köyüm Elemin'im

Elemin'im Altınbaş'ım
Kirlendi toprağın taşın
Uyansana be kardeşim
Güzel köyüm Elemin'im

Tüm çiftlikler taranmalı
İlgililer aranmalı
Buna çare bulunmalı
Güzel köyüm Elemin'im

MURAT bahçeleri gezdi
Pis kokular onu üzdü
Anda bu destanı yazdı
Güzel köyüm Elemin'im ²²¹

221 Murat Kaymaz, *Murat Kaymaz'dan Demeler*, s. 20-22.

MUSTAFA ÖKSÜZ

Kul Öksüz

BÜKSE

Simon kalesini aşip da geldim
Niyazım var sana dost Buse Sultan
Özün ovasına düştüm de geldim
Niyazım var sana dost Buse Sultan

Arif olan Hak yoluna katılır
Adaklar adanıp dilek tutulur
Çiğler pişip lokma olup yutulur
Niyazım var sana dost Buse Sultan

Dergâhından gelip geçen yorulmaz
Pınarından sular içen yorulmaz
Sana sırlarını açan yorulmaz
Niyazım var sana dost Buse Sultan

Ziyaret KUL ÖKSÜZ özünde geldi
Kaç gündür yoldayım gül benzim soldu
Kılavuzum bana bir güzel oldu
Niyazım var sana dost Buse Sultan²²²

222 Âşık Mustafa Öksüz'den (Kul Öksüz) 12.09.2016 tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

BENİM KÖYÜM ÖRENCİKKAÇAĞI

Eğlen yolcu bir sağına bak da geç
Şu karşıki köy benim köyümdür
Âşıklığın varsa türkü yak da geç
Şu karşıki köy benim köyümdür

Seher vakti dinle bülbül dilini
Hiç kimseler tutmamıştır elini
Güzel Karadağ'a vermiş belini
Şu karşıki köy benim köyümdür

Mezra mezra altı parça bölünmüş
Her haliyle yolculara gülünmüş
Ne yazık ki haritadan silinmiş
Şu karşıki köy benim köyümdür

Kul Öksüzüm doyamadım yadına
Şeker şerbet katılmıştır tadına
Örencikkaçağı derler adına
Şu karşıki köy benim köyümdür

MUZAFFER ŞANVER

GÖRÜNÜR

Çıkıp şu yaylaya baksam ovaya
Ağızsuyu, Gecek dümdüz görünür
Köyleri teker teker koysam sıraya
Öbektaş, Akören bir güz görünür

Gökdere'nin suyu incecik akar
Kavşak Çayı ile etrafı yıkar
Zambal yayladır yüksekten bakar
Çayırköy koltukta mühlüz görünür

Güneşören südeniyle ünlüdür
Tekmen'in koyunu uzun yünlüdür
Çampınar'ın bahçeleri güllüdür
Sütlüce yüksekte yıldız görünür

Karapınar'la Tekmençe çok yakın
Danışment'in tarihine bir bakın
Ambar köyü Çiftlik vergisi Hakk'ın
Girinoğlan'da kış yaz görünür

Umaç bağlarında keklik ötmüyor
Şimdi insan köyden köye gitmiyor
Başpınar'da bazı ocak tütmüyor
Evlik'te bir bina on göz görünür

Kumbaba ırmağa yakın kurulmuş
Güvercinlik susuzluktan kurtulmuş
Ağiroğlan buğdayıyla tartılmış
Yolda iki bacı baldız görünür

Eymir İnal Deller de batı yönde
Hem Ovacık, Karaçay, Kızıltepe
Ardıç, Yoldere, Kavak, Kalınse'de
Yemyeşil ovası sündüs görünür

Belkavak'ın yolu Göğbel'e iner
Fabrikaya toprak nereden gider?
Fındıcak karşıda bizi seyreder
Damatoğlu candan bir söz görünür

İncesu'nun yolu Kargı'dan geçer
Gördüğümü saydım ikişer üçer
Osmancık'ta badem şubatta açar
ŞANVER'e geceler gündüz görünür²²³

223 Muzaffer Şanver, *Umut Çiçeği Belgüzar*, s. 28-29.

MÜRSEL KİRAZLI

(Fındıklı Köyü - Ortaköy, 1958)

KÖYÜM FINDIKLI

Yaylacık'tan öte Salbaş'tan beri
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı
Gayet yükseklerde havadar yeri
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Duman sis bürümüş bütün dağları
Bozulmuş asfaltın tozlu yolları
Ne ağaları kalmış ne de beyleri
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Yosun tutmuş mezarda ki taşları
Ne bülbülün kalmış ne de kuşları
Kar boran eksik olmazdı kışları
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Boyası kalmamış sararmış evler
Kurumuş akmıyor çoğu çeşmeler
Seni de yıpratmış geçen seneler
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Kalmamış tarlada orak biçenler
Soğuk sularından delip içenler
Geri dönmediler senden göçenler
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Hani çobanların hani kuzular
Harmanlarda pancar toplardı kızlar
Davullu zurnalı geçerci yazlar
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Ormandan çekerdik eve yakacak
Düşmezdi ellerde baltayla nacak
Damlara kurardık kışın salıncak
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Ekmek için yakılırdı tandırı
Sitilleri kaynatırdı bulguru
Harmana taşırdık gözer kalburu
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Kuru çökeleği azık yapardık
Dam üstüne yatak serip yatardık
Omaçla ayrana göbek atardık
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Türküyle çekerdik bulgur taşını
Sokuda döverdük yarma aşını
Yunakta yıkardık üstü başını
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

İdare lambasın yakardık ışık
Helleye gırık sallardık kaşık
Cemimiz olurdu herkes barışık
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Okuldan gelirdi çocuklar sesi
Kuşluğa gelirdi koyun keçisi
Bizi kovalardı köyün bekçisi
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Tarlada toplardık devetabanı
Dövene binerdik harman zamanı
Burnuma tüterdi tezek dumanı
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Tortu oynar evden eve gezerdik
Kırdım oyununa değnek düzerdik
Şakşat göletinde her gün yüzerdik
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Peliti alıcı daldan toplardık
Dereye inince ceviz taşlardık
Külbastılar yapar kumpir haşlardık
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Turdi'den Köklü'den Hızır'ın dere
Çekerdik kürsüyü çökerdik yere
Ateş almak için koşardık eve
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Mantara çıkardık yağmur yağınca
Buğdaydan nohuttan firik yapınca
Sevinirdik dağ eriğini bulunca
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Fındık çeşmesinde Dangış'ın yolu
Nahırlar yayardık pınara doğru
Düldülden ötesi köylünün koru
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Alalı bulalı değnek yapardık
Kuzuları birbirine katardık
Çayırılıkta tuzla oynu tutardık
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Tekmezar Buzluk'u Çatalkaya'sı
Yürüklerle vardı sınır davası
Çorum ili Ortaköy'dür kazası
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı

Osman kalesinin havası başka
Türküler söyledik gelince aşka
Sanma ki Mürsel'in yüreği taştan
Viraneye dönmüş köyüm Fındıklı²²⁴

224 Ali Akkaya, Köylerimiz, cilt: 1, Geçmişten Günümüze Köy ve soy Hikâyeleri, s.400,401

MÜSLÜM TANRIVERDİOĞLU

(Yorgalı Köyü-Sungurlu, 1950)

GÜZEL KÖYÜM

Çok yüksekte Yorgalı'nın tepesi
Ata'nın sözleri kulak küpesi
Hiç bitmez de Yorgalı'nın çilesi
Suyu tatlı kendi güzel köyümün

Kuyuları sıra sıra dizili
Koyunlar gelir de yanı kuzulu
Benim köyüm tarihlerde yazılı
Suyu tatlı kendi güzel köyümün

Köyümün altında mezarlı gedik
Bazı ağaçlardan meyveler yedik
Odada oturup sohbetler ettik
Suyu tatlı kendi güzel köyümün

MÜSLÜM anlat sen de güzel köyünü
Güzelleri çeker tatlı suyunu
Ömrünün geçtiği güzel köyünü
Suyu tatlı kendi güzel köyümün²²⁵

225 Yrd. Doç. Dr. M. Taşlıova, *Age.*, s. 322.

RECEP RAHMİ TANKAYA

(Rahmi)

FARZANT

Bölge köylerinde birinci Farzant
Sıra değirmenler çağlar Farzant'ın
Bağların dizilmiş bir inci Farzant
Cennet gibi güzel bağların Farzant

Bağlar pek yakındır evlere bakar
Tatlı pınarları çağlayıp akar
Güzeller boncuklu püsküller takar
Sürüler yayılan dağlar Farzant'ın

Yüz elliye yakın vardır evleri
Sıra sıra olmuş durur evleri
Bakımsız bir okul yıllardan beri
Okulu camisi ağlar Farzant'ın

Caminin üstünde kiremit noksan
Harabeye dönmüş ağlıyor her an
Mektep de böyledir bakamaz her can
Dayanmaz haline sağlar farzant'ın

Sıra yok soba yok kaldım kederde
Zavallı yavrular oturur yerde
Çare aramamış kaç yıl bu derde
Böylece devreden çağlar farzant'ın

Gezici baş hoca çok gelip gitmiş
Pınara uğramış suyunu içmiş
Kaleme sarılmış kaftanlar biçmiş
Dertleri sinemi dağlar Farzant'ın

Geçmiş ikinciye birgün gelmeden
Beşten mezun olmuş bir şey bilmeden
Müfettiş raporu vermiş görmeden
Bilen bu haline ağlar Farzant'ın

Rahmi gitti otuz iki diyara
Sonuncusu açtı kalbime yara
Devletin milletin verdiği para
Olmamış yarasın bağlar Farzant'ım²²⁶

226 Muzaffer Gündoğar, Recep Rahmi Tankaya Pamukkulak Hoca, s. 38

AYASKÖYÜ

Balahor'dan göçtüm geldim
Köyler kentler geçtim geldim
Bu bölgede seçtim geldim
O gün sana Ayasköyü

Odun çektim dağlarından
Üzüm kestim bağlarından
Sorsam eski çağlarından
Bu gün sana Ayasköyü

Kayalıktır yerin senin
Bahçelerin şirin senin
Tatlı suyun serin senin
Değer cana Ayasköyü

Üç tarafın yayla dağlar
Önüdedir bahçe bağlar
Suların da her an çağlar
Kana kana Ayasköyü

Yaylaların başı duman
Ormanların derde derman
Gelemedi uzun zaman
Rahmi sana Ayasköyü

GÜZEL KÖYLER

Horasan'dan çıkmış birkaç Türk eri
Geçerek gelmişler nice yerleri
Çorum ovasında nice köyleri
Seçmiş de konmuşlar Abdalata'ya

Buğabağı Büğdüz hep düğüm düğüm
Biter bağlarında çeşitli üzüm
Güzel Kılıçören yazın ve güzün
Suyunu içenler dalar sefaya

Teslim'in suları durmadan çağlar
Yemyeşil Dörttepe sevimli dağlar
Her köyün etrafı bahçeler bağlar
Bu köylerde duran düşmez cefaya

Uyanmıştır herkes gafil uykudan
İstifade eder akan her sudan
Okul bahçesinde binlerce fidan
Yetiştirdi inanın düşmez hataya

Mühürler Türkayşe Çalkışla Kayı
Dizilmiş seyrederek zümrüt ovayı
İlgünözü, Hatap ve Derinçayı
Birleşip uğurlar Ovasaray'a

Sarta Ahiilyas Maza Bozboğa
Kadıkır Harzadın bak sağa sola
Sahiptir bu bölge münbit toprağa
Çık Burunköy'e kavuş yaylaya

Sarışeyh'i de al bırakma onu
Tamamdır bu köyde ovanın sonu
Boldur bu bölgenin karpuz kavunu
Uzanır çok köyün kolu ovaya

Rahmi der cennettir bu türk lkesi
Sefalar bahŒeder her bir bölgesi
Ay yıldızın dalgalanan gölgesi
Durmaz selem verir berrek semaya²²⁷

227 Muzaffer Gündoğar, Recep Rahmi Tankaya Pamukkulak Hoca, s. 36

RIZA KANDEMİR

(Kul Rıza)

KÖYÜM'ÜN

Parsel parsel şu Çavaşğı bölmüşler
Sanki tabiatı özel köyümün
Seven canlar bir araya gelmişler
Tadına doyulmaz güzel köyümün

Güzeldir ormanı, cennete benzer
Yaylam dost ağırlar, güzeller gezer
Dostlar dostun alıp gelecek pazar
Engin akarsuyu güzel köyümün

Pınarın üstüne dal atmış çamlar
Çalar davul zurna halayda canlar
Sana geliyorum toz duman yollar
Serindir yaylası güzel köyümün

Yazarın var ummanlara dalıyor
Türbesi var misafirler geliyor
Âşığın var sazın çalıp söylüyor
Baharla dağları güzel köyümün

Göç etti yiğitler dağıldı köyler
Seni hatırlayıp geliyor beyler
Ben sana aşığım dil seni söyler
KUL RIZA varıdır güzel köyümün²²⁸

ÂŞIK SATILMIŞ KORUK

(Yazır köyü-Sungurlu 1963)

KÖYÜM YAZIR

Yazır köyüm sana varmak isterim
Sunalar salınıp burdan geçti mi?
Nergizi, çiğdemi dermek isterim
Nergize, çiğdeme harlar düştü mü?

Yalnız mezardan gelip geçtiğim
Yanığın Güney'den yonca biçtiğim
Üçoluk Pınar'dan sular içtiğim
Keklikleri kanat açıp uçtu mu?

Çok uğradım Mengen Özü selinden
Felek kırdı kanadımdan kolumdan
SATILMIŞ'ım kimse bilmez hâlimden
Benim gibi herkes yurttan göçtü mü?²²⁹

ÂŞIK SEFİL AHMET

MURADIM

Mehemmed Dede'den gel oldu bize
Arzettiğim dosta gitmek muradım
Ziyaret eylemek gayrı yol oldu
Hublar ile ülfet etmek muradım

Gel gönül engin ol gezme yücede
Kimi Kuran okur kimi hecede
Karavdar'a vardığım gecede
Ahbaplar yanında yatmak muradım

Kızılırmak dost önünde perdesin
Kimse bilmez ah-u giryan zardasın
Âşık dellal olmuş sen ne kârdasın
Deryayı deryaya katmak muradım

Ziyet için heves etmem donlara
Doyulmaz vahdetle geçen günlere
İbik'te bizi arz eden canlara
Bezirgânım meta satmak muradım

İbik Sivrisi'nin dumanı dağlar
Eşençay'da ırmak dost diye çağlar
Ötüşür bülbüller şen olur bağlar
Deryayı ummana yetmek muradım

Hayran oldum Karadonlu nuruna
Akıl ermez evliyanın sırrına
Mehemmed Dede'nin düştüm toruna
Şu başımı kurban etmek muradım

SEFİL AHMED pirden himmetin aldı
Leyla'sın arayın Mevla'sın buldu
Arzumanım Hüsam Dede'de kaldı
Koyun Kumbaba'ya gitmek muradım²³⁰

ALİ RIZA GÖRMEMİŞ

(Hamdiköy - Çorum, 1977)

HAMDİ KÖY

Dede yadigârı baba yurdumsun
Seninle gönlümüz birdir Hamdiköy
Senden çok uzakta gurbet ellerde
Bu hasretlik bize zordur Hamdiköy

Karaçayır'ından çok yiğit geçti
Akan pınarında suların içti
O harman zamanı ekinin biçti
Kökünde bereket vardır Hamdiköy

Hem aşağı hem de yukarı Hamdı
Sakın sorulursa unutma şimdi
Üçü bir arada hep muhteşemdi
Güzel düz ovalı yerdir Hamdiköy

Bahar seni renkten renge atıyor
Tüm güzelliğine ahenk katıyor
Dedem ALİ RIZA burada yatıyor
Tüm geçmişim sende sırdır Hamdiköy²³¹

231 Şener Öztürkden (15. 11. 2020) tarihinde tarafımızdan derlenmiştir.

ŞÜKRÜ GÜMÜŞ

(Göcenovacığ^ı köyü, 1948-1984)

KÖRÜCEK

-Zeynel Öngen'e

Bir gün yolu uğradı
Vardım sana Körücek
Gördüm bir akşam seni
Bahtı kara Körücek

Güneş erkenden battı
Dertler yerine yattı
Bizi ellere sattı
Gönlü yara Körücek

Hasret kaldım yüzüne
Yollar uzadı sana
Ağlarım ayrıldığıma
O şen yurda Körücek

Ay gene odur
Gene akıyor dere
Lakin yokum orada
Uzak ara Körücek

Elveda tümünüze
Ayrılık çöktü bugün
Gel sil gözyaşımı
Gönlü yara Körücek

Şen ol, gül yaşadıkça hep
Bahtı kara Körücek
Selam olsun uzaktan
Benden sana Körücek²³²

SÖĞÜTYOLU TÜRKÜSÜ

Yaslanmış da eteğine yamacın
Uyur tatlı tatlı bir Söğütyolu
Çeşmesinden akan sular zemzemdir
Ne güzel bir havan var Söğütyolu

Kuşlar uçar yanınızda kanatlı
Havası var cennetlerden de tatlı
Yoluna düzüldük dokuz karaltı
Orada bizi de gör Söğütyolu

Ortasından bir yol gider dağlara
Bacalardan duman tüter sabaha
Hoş günlerim var senden hatıra
Daha başka hatıralar var Söğütyolu

İnsanları nur yüzlüdür gülerler
Konukları gül beşiğe belerler
Çocukları ilim irfan bellerler
Vatanın güllerini der Söğütyolu

Hayran oldum toprağına taşına
Sende geldi ilk ayrılık başıma
Karışmadın bir kez olsun işime
Al beni kollarına sar Söğütyolu

Bir gün ayrılmak düşerse senden
Yollar ayıracak yüzünü benden
Sevmişim seni hem de ta candan
Gurbetlere bizi sor Söğütyolu

Yoktur sende koyunumuz kuzumuz
Diyor ayrıl buradan kara yazımız
...
Gurbete kolunu ger Söğütyolu

Çitlerin var evlerinin yanında
Bir yatır var uyur yanı başında
Hayat dolu toprağında taşında
Senden ayrılması zor Söğütyolu

Gidiyorum gurbetlere çok yakın
Unutma bizleri kaldıysa hakkın
En güzel köyü yalan dünyanın
Sende bir emanetim var ver Söğütyolu²³³

233 - Çorum Ekspres, S. 193, 1 Nisan 1968, s. 2.

TEVABİL TEMUROĞLU

Âşık Yoksulî (*Ulukışla köyü - Arapgir, Malatya, 1944*)

GÖKÇEPİNARI

Yağmur boran yok ki kış da diyemem
Niye duman sarmış Gökçepınarı
Er evliyası var boş da diyemem
Niye duman sarmış Gökçepınarı

İnsanlık ırmağı oradan akar
Lâlı cevher dolu ırmakları var
Bir garibi hor görmekten ne çıkar
Niye duman sarmış Gökçepınarı

Çok dedi kodular duydum ha duydum
Bana kötü diyenleri de övdüm
Sevdimse gönlümde bir güzel sevdim
Niye duman sarmış Gökçepınarı

Görmeden gönlümde oldum aşına
Canım kurban olsun yine taşına
YOKSULİ'ye darılmışlar boşuna
Niye duman sarmış Gökçepınarı²³⁴

234 Tevabil Temuroğlu, (Aşık Yoksulî), "Bir Güzelin Efkarından" adlı kasetinden alınmıştır.

VELİ SAİM GÖKBOLAT

Saimî (*Çampınar köyü-Osmancık, 1956-*)

KÖYÜM ÇAMPINAR

Gine hatırladım Çampınar seni
Dört yanında çiçeklerin açtı mı?
Susuz olur bizim köyün ekini
O çiftçiler ekinleri biçti mi?

Yaylaların beyi Fındık Pınarı
Hasan Er mi yine köyün muhtarı?
Sueşme'nin yonca ile otları
İriza Bey otlarını biçti mi?

Sınırın belli mi Badalkaya'dan
Kütük sökerler mi Harman Kaya'dan?
Dikmen Yaylası'yla Derealan'dan
Turnaların yaylalardan geçti mi?

Gâvur Deresi'yle Çiçekli Düz'den
Yardım var mı sana Çorum ilinden?
Yardımcın yok, tutan olmaz elinden
Tapucular sınırların dikti mi?

SAİM'yim ben köyümü özledim
Gelir diye dost yolunu gözledim
Gurbetteki hasretliğim söyledim
Garip bülbül gül dalında öttü mü?²³⁵

YETER BEKTAŞ

Damla (*Çomar köyü-Alaca*)

GARDAŞ

Eğer gider isen Çorum iline
Selamımı söyle olur mu gardaş
İnan çok özledim Çomar köyünü
Yerine başka yurt dolar mı gardaş?

Gidip geledim engelim çoktu
Hasreti gönlümde bağrımı yaktı
Bir duygu seline kapıldım aktı
Memleket havası çalar mı gardaş?

Bütün sülalemiz orda yatıyor
Düşündükçe ciğerlerim batıyor
Kalbim hemşerimle farklı atıyor
Açan gül içimde solar mı gardaş?

Yıhlıcı Baba'yı ziyaret eyle
Bizim için orda duanı söyle
Asla unutmadım anarım köyle
Sevdiğim uzakta bilir mi gardaş?

Aşağı pınarda yıka yüzünü
Kaldır dik başını var mı hüznü
Bak benim gözümle sevem gözünü
Bizim eve doğru dalar mı gardaş?

Acep ölmüş müdür Deli İmam'ı
Kaç hane duruyor tamı tamamı
Kaçınıcı yüzyıldan hanı hamamı
Daha yüzyıllarca kalır mı gardaş?

Mis gibi kokardı bahçesi bağı
Yemyeşil uzanır üstünde dağı
Kaç köylümüz ölmüş, kaç kişi sağı
Yüzün üzerini bulur mu gardaş?

Toplanan madımak pişer kazanda
Pekmez kaynar bağ bozumu hazanda
Şehirden bunalıp candan bezende
DAMLA gibi saçı yolar mı gardaş?²³⁶

236 Yeter Bektaş, *Damla Damla Aşk*, s. 100-101

ZÜLFİKAR ÖZBİLGİN

(Güvenli köyü-Çorum)

GÜVENLİ KÖYÜ

Eğer benim asılımı sorarsan
Çorum il Güvenli köyümüz bizim
Mevcudumuz temelini ararsan
Yüz elli haneydi sayımız bizim

Geçim kaynağımız bizim çiftçilik
Gayet samimiydik, çok iyi birlik
Harman başlarına yapardık kelik
Düvenci Ovası'ndan payımız bizim

Köyümüzün önu bir geniş ova
Sırtını yaslamış çıplak bir dağa
Pek önem vermemiş bostana bağa
Hacı İsmail'den gelir suyumuz bizim

Bulasan'dan Tekalıç'a dolanır
Şaban Tepesi, iğdir önu ulanır
Bahar gelir coşar suyu bulanır
Hududu tamamlar çayımız bizim

Bir yan Karacaören ile Karasar
Ötesi Güllüce hem de Akpınar
Büyük ile Küçük Düvenciler var
Köylerle çevrili kıyımız bizim

Gurbetlik başladı, çekilen gitti
O neşeli, huzurlu günümüz bitti
Dostunu dostuna hasiret etti
Böylece çoğaldı zayımız bizim

Hamza Dede köyümüzün direği
Yıl kurbanı yolumuzun gereği
Köyde atar ZÜLFİKAR'ın yüreği
Âdem ataya çıkar soyumuz bizim²³⁷

237 <http://corumguvenlikoyu.tr> [07.09.2017].

RİZA ATMACA

(Dağsaray köyü-Mecitözü, 1956)

DAĞSARAY

Sabah serin esen yellerin vardı
Derelerde coşkun sellerin vardı
Baharda çimenin güllerin vardı
Seni çok özledim köyüm Dağsaray

Dağlarında çobanların gezerdi
Cılgalara koyunları dizerdi
Ateş yakıp birde mantar közlerdi
Seni çok özledim köyüm Dağsaray

Dazlanca'nın altı Yazılar düzü
İner inmez Topçam karşılar bizi
Mübarek kabrine etsem niyazı
Seni çok özledim köyüm Dağsaray

Harmanlarda kurulurdu güreşler
Düğünlerde yapıldı yarışlar
Düşündükçe akar gözümden yaşlar
Seni çok özledim köyüm Dağsaray

Orta pınar taş çörtenden su içsem
Çoban olsam dağlarında mal gütsem
RIZA der ki varamadım ne etsem
Seni çok özledim köyüm Dağsaray²³⁸

Nesimi ŞAHİNDOKUYUCU

(Kamışlı Köyü – Sungurlu, 1966)

KAMIŞLI

Yaz bahar ayları geldiği zaman
Burcu burcu kokar gülün Kamışlı
Bağrımda hasretin yeli esiyor
Ne güzel konuşur dilin Kamışlı

Doyulmazdı seyrin Güney başından
Ayrı kaldım toprağından taşından
İçer miyim bir gün toyga aşından
Yormazdı da tozlu yolun Kamışlı

Çıksaydık Ağkaya'nın düzüne
Hasret kalanların tüter gözüne
Gitmez olmuş evlat büyük sözüne
Düşündürdü beni halın Kamışlı

Kızıltepe eteğine yaslanmış
Yağmur yağmış bacaları ıslanmış
Ağıtlarla destanlarla süslenmiş
Salkım saçak olmuş dalın Kamışlı

Senelerce aktın sen Acı oluk
Hem serinlik verdin hem de soluk
Kalmamış sendeki bereket bolluk
Erenlere gider salın Kamışlı

Çobanları yanık çalar kavalı
Yemyeşil kırları temiz havalı
Bilemez bunları cahil zavallı
Emeğin terini alın Kamışlı

Bir zamanlar mihman etmiş Veysel'i
Dostluktan geçermiş sevginin seli
Savurup duruyor aşkının yeli
Dertlinin halından bilin Kamışlı

Geçit verir Körkü köyü halkına
Güzelliğin kimse varmaz farkına
Düşmeyenler var mı felek çarkına
İnsanlığa rehber olun Kamışlı

Bir gün gibi geçti gençlik çağları
Sanki viran olmuş bahçe bağları
Akarsu ovası sıra dağları
İlgit ılgıt eser yelin Kamışlı

Küsülüler bayramlarda barışır
Sevgi ile birbirine karışır
Çağa uyar ilim ile yarışır
Irmaklara akar selin Kamışlı

Birer birer şehirlere göç etmiş
Yokluk önlerinde sanki bir setmiş
Ayrılığı yüreğinde hissetmiş
Derdin nihan bilmez elin Kamışlı

DOKUYUCU hasretinle yanardı
Soğuk sularından içer kanardı
Yaralı gönlüne derman umardı
Vilayetin Çorum ilin Kamışlı²³⁹

239 Doğan, 2004: 217-218; "Kamışlı Köyü", Allı Turnam, Sayı: 23-24-25 (Kasım-Aralık 1998/Ocak 1999), s. 12-13.

KAYNAKÇA

- ACAR, Ömer, “Çorum”, Çorum Ekspres, S. 738, 1 Aralık 1969, s. 3.
- AKKAYA, Ali (2011), *Köylerimiz, Geçmişten Günümüze Köy ve Soy Hikâyeleri*, Uem Ltd. Şti. Öztepe Matbaacılık, Ankara, s. 274.
- AKSOY, Âşık Kemal (1989), *Alırsan Cevherin Tazesini Geldi*, Ulusoy Matbaası, Ankara, 112 s.
- ARISOY, Ali Necmi (2009), *Asrın Keremi Çorumlu Âşık Haydar (Bektaş), Yaşamı-Şiirleri*, Ankara, 144 s.
- ARSLAN, Yılmaz (1994), *Geçmişten Günümüze Kaymakam Gözüyle Ortaköy Gerçeği*, Nehir Dizgi Matbaacılık Reklamcılık Ltd. Şti, Ankara, 270 s.
- ÂŞIK, Dursun, *Aşk Bağının Bülbülü*, Lider Matbaacılık, Çorum, 92 s.
- AŞIK, Muammer vd. (2003), *Dünden Bugüne Kargı*, Kargı Kaymakamlığı Yayını, Basım yeri yok, 296 s.
- BAL, Melek, “Uğurludağ”, <http://www.antoloji.com> [30.01.2015].
- BARIŞCAN, Ozan Gazi (1993), *Dünden Bugüne Ozanların Dilinden*, 386 s.
- BARIŞCAN, Ozan Gazi (2001), *Yedi Telden Yedi Dilden*, Ozan Hulusi Boran Hayatı Şiirleri, Ankara, 208 s.
- BAŞARAN, Özdemir, *Tarihi ile Osmanlı, Yargıçoğlu Matbaası*, Ankara, 104 s.
- BAYRAM, Doç. Dr. Yavuz, Editör (2008), *Coğrafyası, Tarihi, Kültürü ve Edebiyatıyla Çorum*, T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Çorum, 421 s.
- BEKTAŞ, Yeter (2009), *Damla Damla Aşk*, Kültür Ajans Yayınları, Ankara, 120 s.
- BERK, Nuh Ali, “Çorum Elleri”, <http://www.arama.antoloji.com/corum-elleri-2-siiri/> [05.01.2015].
- BERK, Nuh Ali, “Sungurlum”, <http://corum.ayagibuyuk.ko-yu.com.tr> [03.04.2015].

ŞANVER, Muzaffer, “Osmancık”, <http://www.osmancik-kulturturizm.org> [12.01.2015].

BİLGİÇ, Nevzat, “Canlar Yöresi”, <http://www.antoloji.com/corum-siirleri> [25.06.2015].

ÇELİKCAN, Hüseyin (1976), *Bizim Eller*, Şark Matbaası, 1976, 112 s.

ÇIRAKMAN, Hüseyin (1992), *Çorumlu Halk Ozanları*, Alev Yayınevi, İstanbul, 162 s.

ÇIRAKMAN, Hüseyin (2007), “*Çorum’da Bağlar*”, Yazılıkaya, Çorum Haber Kültür Sanat Eki, Sayı:74, 28 Eylül 2007, s. 9.

ÇİMEN, Halil / Âşık Borani (1997), “*Çorum’un Simgesi Saat Kulesi*”, Çorum Haber, S. 3572, 17 Kasım 1997, s. 2.

ÇİMEN, Halil / Âşık Borani (2004), *İnsana Yolculuk*, Yort Savul Yayınları, Edirne 80 s.

ÇİMEN, Halil / Âşık Borani (2006), *Âdem’in Aynası*, Lider Matbaacılık A.Ş, Çorum, 91 s.

ÇİMEN, Halil / Âşık Borani, () *Fadime’ye Mektuplar*, Lider Matbaacılık A.Ş, Çorum, 120 s.

ÇİMEN, Hüseyin (2013), *Feryadı Gönül*, Sim Matbaacılık, Ankara, 224 s.

ÇOBAN, Ayşe (1999), *Çiğ Taneleri*, Lider Matbaacılık Çorum, 91 s.

Çorum İl Yıllığı (2003), Çorum Valiliği Yayını, Tepofset Ltd. Şti., s. 340.

Çorum İl Yıllığı (1967), Çorum Valiliği Yayını, Dömez Ofset, Ankara, 342 s.

Çorumlu Halk Ozanı Âşık Selmani, , *Erenlerin Yolu Böyle*, 402 s.

DAĞDEVİREN, Sadık, “Çorum”, <http://www.demo.edebiyat-dunyasi.net/mods.php?> [21.01.2015].

DİL, Sabri (1942), “*Çorumludan*”, Çorumlu, Cilt 2, Sayı: 33 (1 İkincikanun 1942), s. 17.

DURAK, Mehmet / Kul Mehmet (1987), “*Nasıl Methedeyim?*”, Alliturna, Sayı: 6 (Kasım 1987, Detmold-Almanya), s. 178.

EKİNCİ, Bilge (2007), *Memleket Şiirleri Antolojisi*, Star Medya Yayıncılık AŞ. Ankara,160 s.

ERCAN, Abdullah (1997), *Şiirler, İstikamet Ofset Çorum*, 124 s.

ERCAN, Abdullah (1998), *14. Yüzyıldan Günümüze, Çorumlu Şairler*, ÇEKVA Çorum Eğitim ve Kültür Yayınları, 704 s.

ERÖKSÜZ, Mehmet Ali (2010), *İnadına Yaşamak*, Kültür Ajans Yayınları, Ankara, 150 s.

GÖSTERİR, İbrahim (2017), *Âşık Haydar Kılıç (Ozan Garip)*, Kültür Ajans Yayınları, Ankara, 176 s.

GÜLBAHÇE, Salim, “*Çorum Güzellemesi*”, <http://www.antoloji.com> [20.01.2015].

GÜMÜŞ Şükrü, “*Söğütyolu*”, *Çorum Ekspres*, Sayı: 181-193, 19 Mart - 1 Nisan 1968, s. 2.

GÜNDOĞAR, Muzaffer (1996), “*Bir Anıt Adam Recep Rahmi Tankaya*”, *Çorum Haber*, S. 3233, 10 Ekim 1996, s. 2.

GÜNDOĞAR, Muzaffer(2017), “*Recep Rahmi Tankaya*

PAMUKKULAK HOCA” Çorum Belediyesi Kültür yayını, Çorum, 160 s.

GÜNEŞ, Fikret (2003), *Kırkların Direnişi, Yaşayanların Tanıklığıyla Çorum Olayları*, Ozan Yayıncılık Ltd. İstanbul, 280 s.

GÜRPINAR, Cemalettin, “*Alaca Türküsü*”, <http://www.edebi-yatdefteri.com>[07.09.2017].

GÜRSEL, Mahmut Selim, (1997), *Çorum 1997*, s. 284, 296.

İVGİN, Hayrettin (2009), *Geçmişten Günümüze Sungurlulu Halk Şairleri*, BRC Basım, Ankara, 328 s.

KANDEMİR, Rıza (2010), *İz Mi Bıraktın? Lider Matbaacılık*, Çorum, 170 s.

KARABACAK, Arslan (?), *Sevgiyi Yudum Yudum*, Kalkan Matbaacılık, Ankara, 460 s.

KARAKAŞ, Sakin, "Yâr Gelir", <http://saricigdem.dergisi.info> [04.01.2016].

KARSLI, Dursun (2005), *Halkın Dilinden Gönül Telinden*, Kendi Yayınları, Ankara, 176 s.

KARSLI, Dursun (2011), *Yakarış*, Kültür Ajans Yayınları 123, Ankara, 112 s.

KAYA, Dr. Doğan (2006), *Âşıkların Diliyle Sivas, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını*, Sivas, 317s.

KAYGUN, Münevver, "Dünden Bugüne Şiir Dünyamız", *Çorum Haber*, S. 204, 8 Ocak 1987, s. 2.

KAYMAK, Güner, "Biz Çorumluyuz", <http://www.eokul-egitim.com> [01.01.2015].

KAYMAK, Güner, "Canım Yaylacık", <http://www.antoloji.com> [09.03.2015].

KAYMAK, Halil (1997), *Hele Bakın Şu Dünyanın Haline*, 64 s.

KAYMAZ, Murat (2011), *Murat Kaymaz'dan Demeler*, Ankara, 80 s.

KEÇELİ, Necati, "Çorum Gibi İl Bulamadım", <http://www.edebiyatdefteri.com/siir/-417836> [03.01.2015].

KILIÇ, Yüksel (2005), *Ozanlar Birliği Kültür Derneği Şiir Antolojisi*, Kültür Serisi -1 Ankara, 524 s.

KIRÇIÇEK, Suat, "Güzel Sungurlu'mdan", <http://www.antoloji.com>[24.02.2015]

KORKMAZ, Hasan (2012), *Kayıp Şiirler*, Kültür Ajans Yayınları, Ankara, 96 s.

KOZAN, Salih, "Bayat'ım", <http://www.antoloji.com/bayat-im-2-siiri/> [22.01.2015].

KOZAN, Salih, "Can Çorum", <http://www.antoloji.com> [04.03. 2015].

KOZAN, Salih, "Güzel Bayat'ım", <http://saricigdem.dergisi.info> [04.01.2016].

KÖSEOĞLU, Neşet (1938), “*Kul Mustafa ve Çorum’un Erliği*”, Çorumlu, Çorum Halkevi Yayını, Cilt 1, Sayı: 2 (15 Mayıs 1938), s. 5-16.

KUL SEFİLİ, (1994), *Savrulacak Külüm Mü Kaldı?* Saydam Matbaası, 184 s.

KURTOĞLU, Rifat (1998), *Deyzoğlu*, Devran Matbaacılık, Ankara 76 s.

KURTOĞLU, Âşık Rifat (2006), *Seninle Güzel*, Lider Matbaacılık, Çorum, 110 s.

LEBLEBİCİ, Yusuf Ziya, “*Çorum*”, <http://www.antoloji.com> [23.02.2015].

MENEKŞE, Rafet, “*Çorum*”, Çorum Ekspres, S. 174, 7 Mart 1968, s. 2.

MIYAK, Bahri (1944), “Çorum Halk Şairlerinden Recep Rahmi Tankaya”, Çorumlu, Cilt: 3, Sayı: 44 (1 İkincikanun 1944), s. 13-20.

NAZLI, Yrd. Doç. Dr. Atiye (2014), *Sözden Dizeye Çorum Şiiri (Çorum Şiir Antolojisi)*, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Ankara, 672 s.

OZULU, Abdulkadir (2013), *Çorum’da Oyun Eğlence, Folklorumuzdan Örnekler*, Çorum, 112 s.

OZULU, Abdulkadir (2016), *Uluçınarlarla Konak Sohbetleri*, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 375 s.

ÖZBİLGİN, Zülfikar, “Güvenli Köyü”, <http://corumguvenliko-yu.tr> [07.09.2017].

ÖZDEMİR, Hamdi, “*Araphacı Köyüne*”, <http://corumguvenli-koyu.tr> [10.03.2015].

ÖZGÜR Kemal, (2000), *Duygu Dağarcığı*, İstem Basımevi Çorum, 112 s.

ÖZGÜR, Kemal, “*Palabıyık Destanı*”, <https://palabiyikkoyu.-tr> [12.09.2017].

ÖZSOY, Hüseyin, “*Güzel Yaylacık*”, <http://www.yaylacik-gop-sen.com> [09.03.2015].

ÖZSOY, Hüseyin, “*Ortaköy*”, <http://www.yaylacikgopsen.com> [25.05.2015].

ÖZTANIL, Osman Nuri (), *Sungurlu ve Bir Devri Yaşayanlar*, 32 s.

ÖZTÜRK, Ali Rıza (1993), *Gönül Yolcusu*, Ankara, 152 s.

SAĞIR, İsmail, “Çorum Güzeli”, <http://www.antoloji.com> [03.01.2016].

SAKINMAZ, Celal (2008), Şiire Damlalar, Ayder ofset Matbaacılık Ltd. Şti, Ankara s. 5.

SARI, Dursun, “Çorum Elleri”, <https://www.google.com.tr/#q=Dursun>[25.10.2016].

SARIKAYA, Prof. Dr. Sami (2004), *Anadolu'ya Soluk Verenler - Ozan Naçari Baba*, Kervan Yayınları, Konya, 128 s.

SARIYÜCE, Hasan Latif, “Çorum”, <http://corumsiirleri.co-rumlu.com> [05.01.2016].

SARP, Haydar (), *Köy Sevdası*, Ankara, 136 s.

SERİN, Ahmet (1996), *Bozkırdan Yankılar*, Yıldızlar Matbaası, İstanbul, 112 s.

SİR GAVAZ, Özlem - DEMİRYÜREK, Meral (2013), **Çorum ve Kültür**, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Ankara, 272 s.

ŞAHADOĞRU, Âşık Şekip (1995) İnsan Sevgisi 2, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 285 s.

ŞAHİN, Durdu (2012), Şiir Gibi, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 192 s.

ŞANVER, Muzaffer, (1998), *Umut Çiçeği Belgüzar*, Takav Matbaacılık, Ankara, 90 s.

ŞAŞMA, İbrahim, “Bayat Güzellemesi”, <http://www.corum-bayat.com> [02.02.2015].

ŞANVER, Muzaffer, “Osmancık”, <http://www.osmancikkul-turturizm.org> [15.01.2015].

ŞANVER, Muzaffer, “Osmancıklı Osman'a”, <http://www.osmancikkulturturizm.org> [12.01.2015].

TANKAYA, Recep Rahmi, “Çorum”, Çorum Haber, S. 1159, 15 Ocak 1990, s. 2.

TAŞLIOVA, Yrd. Doç. Dr. M. Mete (2008), Çorum Halk Şiiri Antolojisi, Âşıklar, Ozanlar, Şairler, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Çorum, 635 s.

- TEMUROĞLU, Tevabil (Âşık Yoksulî), “Bir Güzelin Efkârından” Kaseti.
- TOMBUŞ, İhsan, *Ben Kimim?* Bilim Yayınları, Ankara, s. 176.
- TUNÇ, Satı (2007), *Sevgi-Barış*, Orkide Basımevi, Ankara, 112 s.
- TURHAN Salih - KILIÇARSLAN, Nermin (2011), *Türkiye Anadolu ve Şehir Güzellemeleri*, Ankara, 587 s.
- TÜKENGÜN, Ali (2003), *Kuşsaraylı Ozanlar Şiir Antolojisi*, Frankfurt-Kuşsaray Dayanışma Derneği Kültür Yayınlar-1, Ön-Mat. Bursa, 326 s.
- TÜRKMEN, Cuma, <https://gurselyayin.com/sanalkitap/buget> (10.11.2020).
- TÜZÜN, Şükrü (2014), *Gönül Gözünden Kör Değiliz*, Dumat Ofset, Ankara, 128 s.
- UCAR, H. Hayri (1957), *Dilara*, Yeni Adım Basımevi, Çorum, 88 s.
- YADİGÂR, Garip (2009), *Bir Garip Ozan*, Yön Basım Yayın Matbaacılık, İstanbul, 112 s.
- YAŞAR, Kenan (2005), *Mor Hırkalı Aşk, Lider*, Matbaacılık, Çorum, 102 s.
- YILDIRIM, Halit, “*Osmancık*”, <http://www.osmancikkul-turturizm.org> [24.03.2015].
- YILDIRIM, Leyla, (2019), Anadolu Kadını, erciyesajans@gmail.com, 160 s.
- YILDIRIM, Leyla, “*Alaca*”, <http://www.edebiyatdefteri.com> [24.06.2015].
- YILDIRIM, Leyla, “*Canım Uğurludağ*”, <http://www.edebiyat-defteri.com> [25.06.2015].
- YILDIRIM, Leyla, “Çorum’dur Derim”, <https://www.face-book.com/UgurluDaglilar/> [25.06.2015].
- YILDIRIM, Leyla, “*Uğurludağ*”, <http://www.edebiyatdef-teri.com> [24.06.2015].
- YOKSUL, Can (2011), *Ozani ve Şiirleri Üzerine*, Kültür Ajans Yayınları, Ankara, 128 s.

KAYNAK KİŞİLER

AYGÜN, Mustafa, Alaca Dereyazıcı köyü 1948 doğumlu.

ÇİMEN, Halil (Âşık Borani), Çorum Sarimbey köyü 1943 doğumlu.

GÜRHAN, Cafer, Çorum Sarimbey köyü,1953 doğumlu, Öğretmen.

İPEK, Hasan, Alaca, Külâh köyü, 1949 doğumlu, öğretmen.

KARABACAK, Aslan, Çorum, Acıpınar köyü, 1957 doğumlu.

KILIÇ, Âşık Haydar, Çorum Eskiköy, 1947 doğumlu.

YILDIRIM, Leyla, Uğurludağ, 1963 doğumlu.

ÖKSÜZ, Âşık Mustafa, Çorum Hıdıroğlu köyü Örencik Kaçağı Mah. 1955, Avaturalya'da yaşıyor.

TEPEKÖYLÜ, Hikmet, Ortaköy Kızılhamza köyü 1956 doğumlu.

TOP, Orhan, Çorum Palabıyık köyü, 1946.

YILDIRIM, Halit, Çorum Uğurludağ 1968 doğumlu Ziraat Mühendisi

ACAR, Cengiz, Çorum Örencik köyü, 1969 doğumlu.

ATMACA, Rıza, Mecitözü Dağsaray köyü, 1956 doğumlu,

ÖZRÜRK, Şener, Çorum Hamdiköy, 1945 doğumlu

